

HLASY SVATOHOSTÝNSKÉ

MĚSÍČNÍK PRO LID

S povolením nejd. kníž.-arcib. konsistoře v Olomouci a řeh. představených vydávají Otcové Tovaryšstva Ježíšova na Sv. Hostýně na Moravě.

Vychází za války vždy počátkem druhého měsíce.

Celoroční předplatné 2 K. — V Americe 0-60 Dol. — V Německu 1-80 M.

Administrace na Sv. Hostýně u Bystřice.

OBSAH: † Msgr. Dr. Jan Schneider. — Sv. Hostýn (báseň). — Pomocníci křesťanů. — Za † císařem Františkem Josefem I. (báseň). — Po mnohých zkušenostech. — Dva hulání (báseň). — † P. Alois Jemelka T. J. — Dějepisné paběrky ze zápisních a úředních knih svatohostýnských. — Dlužníkům (báseň). — Zprávy ze Sv. Hostýna. — Z bojiště na Sv. Hostýn. — Prosby ctitelů svatohostýnských.

VYOBRAZENÍ: Obraz Bolestné Matky Boží, uctíváný od sv. Ignáce z Loyoly. — Dekorace kapit. děkana Dra Schneidera řádem sv. Cyrilla a Metoděje při valné hromadě Matice svatohostýnské o slavnostech korunovačních 16. srpna 1912. — Románská kaple v zimě. — Jehlan postavený na památku 60letého panovn. jubilea J. V. cis. a krále Frant. Jos. I. na místě, odkud, konaje pout na Sv. Hostýn r. 1897, patřil na nepřehledné zástupy jásajícího lidu. — Procesí z Lišné na Sv. Hostýn r. 1916. — Dva ranění vojínů a zimní poutníci ze Slovácka na Hostýně. — Z našeho válečného hospodářství. — P. Alois Jemelka T. J. — Z muzea svatohostýnského.

Neračte přehlednouti!

Ačkoli následkem potíží válečných všechny potřeby knihtiskařské už dávno velice podražily, přece nezvýšili jsme dosud o nic předplatného na »Hlasy svatohostýnské« přes to, že jejich úprava za poslední 3 léta velice byla zdokonalena. Nyní však, kdy papír je již třikrát tak drahý a též poštovné značně zvýšeno, vidíme se i my nuceny zvýšiti celoroční předplatné na 2 K (místo dosavadní 1.50 K). Pro Ameriku pak na 0.60 Dol., pro Německo 1.80 M. — Prosíme tudíž snažně P. T. odběratele, aby pro toto poměrně nepatrné zvýšení předplatného neposílali »Hlasů« zpět, ale zůstali jim i nadále věrni. — Kdyby však někdo nemohl 2 K zaplatiti, nechať pošle alespoň 1.80 K nebo 1.70 K, což, doufáme, i nemajetným bude možno.

Jiná důležitá upozornění

Vydávající XIII. ročník »Hlasů«, děkujeme co nejvroucněji všem P. T. odběratelům a čtenářům za jejich přízeň. Jelikož pak trvání i rozkvět každého časopisu závisí na hojném počtu správně předplácějících odběratelů, prosíme co nejsnažněji všechny dosavadní odběratele, přispívatele a příznivce, aby se vynasnažili »Hlasům svatohostýnským« získati hojně odběratelů nových. Nejlépe, když osobně na Hlasy upozorní tím, že jim své zapůjčí. Noví odběratelé račtež své správné adresy (s poslední poštou) oznámiti co nejdříve, abychom dle toho mohli stanoviti příště počet výtisků. Královna svatohostýnská račíž sama nejhojněji odměniti všem, kdož šíří zájem o časopis, věnovaný její oslavě a úctě a zvelebení Sv. Hostýna!

Vydavatelstvo přičiní se ze všech sil, aby Hlasy i nadále byly zásobeny zajímavými články obsahu ponejvíce svatohostýnského jakož i časovými obrázky z naší sv. hory a výjevů hostýnských v úpravě co nejúhlednější.

Abyste se zmatkům předešlo, prosíme snažně, by předplatné zasíláno bylo složenkou: »Hlasy svatohostýnské« číslo 97.129, která do lednového dvojčísla byla vložena. Stává se totiž, že mnozí zasílají předplatné na »Hlasy svatohostýnské« jinými složenkami (na příkl. Matice svatohostýnské, Apoštolátu atd.), čímž se administrativní práce a účtování velice stěžuje a snadno se přihází, že pak upomínán bývá, kdo sice předplatil, ale nikoli složenkou Hlasů. Tak vznikají druhdy nepřijemnosti, nemilé vydavatelstvu i odběratelům, kterým snadno lze se vyhnouti, bude-li dbáno našeho pokynu. — Příspěvky na jiné účely (mše sv., sochu B. Srdce Páně, křížovou cestu, elektrické osvětlení Sv. Hostýna a podobné) jakož i předplatné z Ameriky račte zasílati poštovní poukázkou.

Všechny zásilky, vrácené výtisky a dotazy, týkající se redakce a administrace, jakož i reklamace, buďtež posílány přímo na Sv. Hostýn a nikoli do Kroměříže, kde vdp. děkan Kubíček je toliko politicky zodpovědným redaktorem a nikoli pořadatelem a vydavatelem »Hlasů svatohostýnských«. —

HLASY SVATOHOSTYNSKE

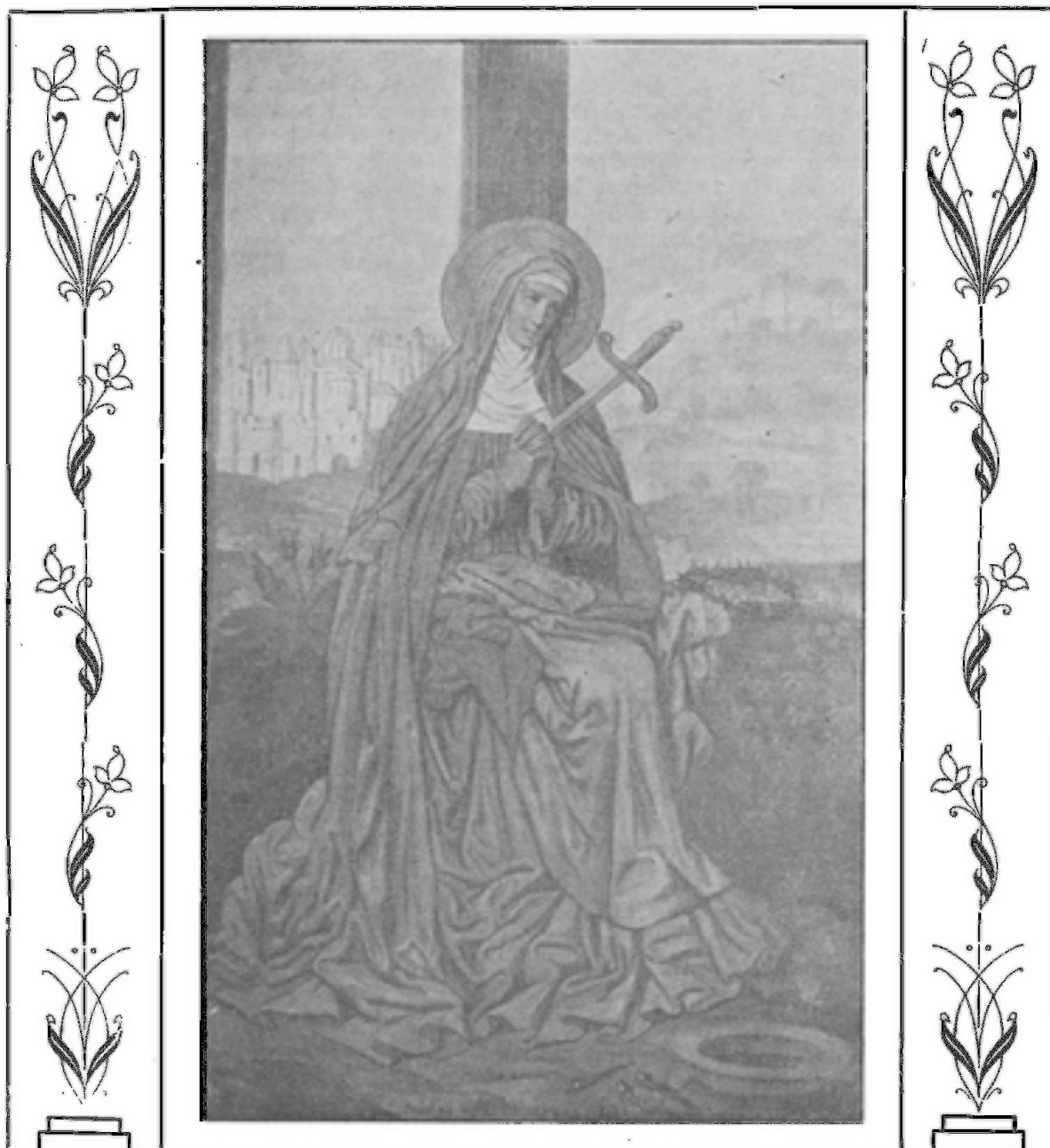

Vydávají Otcové Tovaryšstva Ježíšova na Svatém Hostýně na Moravě.
Pořádá P. R. Ostrčilík T. J. — Vychází počátkem každého druhého měsíce.

Číslo 3.

Březen-Duben 1917.

Ročník XIII.

Obraz Bolestné Matky Boží, uctívány od sv. Ignáce z Loyoly.

(Nástěnná malba v chrámě svatohost. na epišt. straně oltáře sv. Šebastiána.

† Msgre Dr. Jan Schneider.

Dne 19. ledna spouštěli jsme do hrobu na malém, ale útulném hřbitůvku svatohostýnském jednoho z největších horlitelů, ctitelů a dobrodinců Sv. Hostýna, msgra dra Jana Schneidra, kapit. děkana a arcikněze kroměřížského. Odpočívá dle svého přání na Sv. Hostýně a leží nad P. F. Malým, hledě ke kostelu Matky Boží, pro niž tolik pracoval. Když pisatel těchto řádků 9. ledna ho navštívil, mluvil zesnulý s velikým zájmem o různých záležitostech Sv. Hostýna, netuše snad, že za 10 dní bude tam dovezen na trvalý odpočinek. Své zlaté kněžské jubileum, jež měl letos slaviti, oslaví v Pánu zesnulý už v nebi!

Msgre dr. J. Schneider narodil se 19. dubna 1844 v Kyjově na Moravě. Byl mužem obětavé práce a veškeré snahy jeho se nesly za Sušilovým heslem:

Dvě krásce spanilých duše mé ovládnulo stánek:
zemská jedna, druhá s výšiny posla nebes.
Církev a vlast — ty v mojich milují sesterky se nadrech;
každá půl, každá má moje srdce celé.

Zesnulý působil jako adjunkt na fakultě olomucké, byl katechetou gymnasiijním a později kaplanem, farářem a posléze kapitulním děkanem a arciknězem. Stál u kolébky Apoštolátu sv. Cyrilla a Methoděje, jehož stanovy spolu s J. Em. † kard. drem Bauerem vypracoval, byl spolupůvodcem velevýznamných poutí bohoslovců a akademiků na Velehradě, předsedou Jednoty duchovenstva v brněnské diecesi, jedním z největších širitelů hnutí politicko-katolického, vůdcem katol. politické Jednoty pro okres vyškovský, členem výkonného výboru strany národní staročeské, apoštolem dobrého tisku a byl první, který veliký obnos dal pro katolický »krejcarák«. »Hlas« podporoval pérem i velikými dary peněžitými, avšak nechtěl býti jmenován; měl zásluhu o svolání katolického sjezdu do Brna r. 1894, kde byl i referentem a řečníkem, opravil kostel a faru v Křižanovicích, přispěl hmotně i jinak, že do Vyškova byly povolány sestřičky Dominikanky, byl dlouholetým zповědňíkem Školských sester »de Notre Dame« ve Slavkově a ředitelem Školských sester III. řádu sv. Františka Seraf. v arcidiecesi olomucké a konečně po více než 30 let pokladníkem Družstva svatohost. a Matice svatohost.

Poněvadž však o tom všem, jakož i o jeho životě už šíře bylo promluveno v X. roč. »Hlasů svatohost.« v čísle dubnovém (r. 1914) u příležitosti jeho sedmdesátin, nechceme se opakovati; toliko dovolíme si ještě některé jeho zásluhy o Sv. Hostýn uvést na paměť a zprávu o nich doplniti.

† Msgre dr. Schneider začal se zajímati o Sv. Hostýn jako kaplan příborský. Když totiž Sv. Hostýn začal se zvédati ze svých ssutin a začal zbožnými poutníky čím dále tím více oživovati, pozoroval nebožtík ke své bolesti, že o duchovní potřeby poutníků není dosti postaráno. I pečoval přede vším se svým spolukaplanem, nynějším msgrm a proboštem drem Stojanem, aby poutníci tu měli dosti mší sv. Neboť viděl, že bystrické duchovenstvo, ač horlivé, nevystačuje. To oba horlivce přivedlo na myšlenku, zaříditi Družstvo by mělo za účel postarati se o stálé duchovenstvo na Sv. Hostýně. Družstvo bylo založeno v Přerově r. 1881 a † msgr Schneider stal se jeho pokladníkem. Družstvo svého cíle konečně dosáhlo: na Sv. Hostýně byl postaven řádový dům a řád Tov. Jež. získán pro Sv. Hostýn. A jako měl zesnulý velikou zásluhu v povolání řádu, tak zůstal jeho příznivcem až do smrti. Jakým upřímným přítelem řádu byl, vysvítá z jeho »Pro memoria«, v němž praví, že, kdyby řád T. J. musel z nějakých vážných příčin Sv. Hostýn opustiti, má se mu zase ve správu odevzdati, jakmile by ji mohl převzít.

Avšak s Družstvem nezanikla láska a horlivost † msgra Schneidra pro Sv. Hostýn. Po zániku Družstva byla zřizena »Matice svatohostýnská«, jež má za účel zvelebení Sv. Hostýna. I zde spolupůsobil zesnulý a stal se zase pokladníkem. V domě Tov. Jež. jsou na chodbě obrazy dobrodinců a přátel Sv. Hostýna, mezi nimi i † msgr dra Schneider. Je vyobrazen, máje levou ruku zavřenu. Mnozí, ovšem v dobromyslném žertu, říkávají, že prý to značí msgra jako pokladníka, jak drží peníze a nechce je vydat. Pravda, je to proň chvála, že byl dobrým a svědomitým pokladníkem, který nikterak nechtěl sebrané peníze neúčelně rozhazovati. A to ví každý, kdo ho znal, že na nutné věci ochotně a rád vydal. To dosvědčuje také Sv. Hostýn. Byl podoben svědomité matce, která ráda dává synovi peníze, ale napomíná, aby se neplýtvalo. Se zálibou ho pozorovali přítomní při valné hromadě Matice na Sv. Hostýně. Skromně zaujal své místo a, když naň přišla řada, aby podal pokladniční zprávu, promluvil nejprve něco příhodného, co se vztahovalo k Panně Marii, Sv. Hostýnu a jeho úřadu. Tak jednou přirovnával členy Matice ku včelkám, které pracují k oslavě své Královny Marie Panny, jejíž chvály jsou vyjádřeny

v písni, sestavené od učitele z Boršic, p. Javořiny: »Maria, Maria, nad slunce jasnější«. Jindy zase se rozhovořil o pokoře Marie Panny a jejím povýšení, čině přirovnání ke Sv. Hostýnu, jak ten byl dříve potupen a nyní obětavou láskou členů se skvěje. Zase jindy vykládal o životě sv. Filipa Benetia, jenž jako 5letý chlapec, vida OO. Servity zvolal: »Ejhle, služebníci Mariini!« Podobně prý se může říci o shromážděných členech Matice. A tak vždy věděl něco poučného a povzbuzujícího. Jako pokladník pracoval netoliko svědomitě, ale i nezištně z lásky k Marii Panně, která mu to zajistí na věčnosti vše odplatí.

Sluší též podotknouti, že za »Družstva«, když jedncu nynější msgr. a probošt dr. Stojan byl zaneprázdněn, on vůbec sám měl starost o Sv. Hostýn v rukou.

Uvážíme-li že starost o Sv. Hostýn byla jen jeho vedlejším zaměstnáním při ostatní jeho mnohostranné působnosti, pochopíme, proč takové vážnosti se těšil u svých představených a všelijak byl vyznamenáván. Byl děkanem, kapitulním děkanem, arciknězem, assessorem, papežským komořím a majitelem řádu sv. Cyrilla a Methoděje.

Dekorace kapitol. děkana Dra Schneidra řádem sv. Cyrilla a Methoda při valné hromadě Matice svatoh. o slavnostech korunovačních 16. srpna 1912.

»Škoda«, píše o něm »Pozorovatel«, »velká škoda, že nese-psal svých zajímavých pamětí; ale to by už nebyl býval dr. Schneider, onen laskavý, tichý, skromný a zbožný kněz, přesvědčený o nicotnosti tohoto světa a o pravé ceně života budoucího. Denně čítával v posledních letech života svatých a uměl o nich rozmlouvat i dětinnou prostotou vystihuje v jejich životech láskyplnou ruku božské Prozřetelnosti. Prostým dítětem se snažil státi, dítětem, kterému patří království nebeské; proto byl tak laskavý ke všem, plný žertu a tichého smíchu a výmluvného mlčení, když se mu něco nezdálo souhlasiti se zásadami svědomí«.

Proto není divu, že si ho každý vážil a tuto vážnost ukázali i po smrti. Msgr. dr. Schneider zemřel 16. ledna o 4. hod. ráno, nedovršiv 73. roku svého věku. Vymínil si ve své poslední vůli, že má býti pochován na Sv. Hostýně. Konaly se tedy nejprve výkrop a zádušní pobožnosti v Kroměříži ve čtvrtek 18. ledna o 9. hod. dopoledne. Účast byla neobvyklá na důkaz, jaké úctě a vážnosti zesnulý se těšil. Za nejdůst. kapitolu v Olomouci dostavili se J. Ex. ndp. světitel biskup dr. Wisnar, vys. dp. prelát dr. Ehrmann a dr. Schinzel. Kněží bylo přítomno na 100, mezi nimi i mnozí z diecese brněnské. Z Brna zavítal na pohřeb p. dvorní rada Fr. Sedláček. Z Kroměříže se účastnila pohřbu tamější kapitulo, vojenské, zeměpanské a samosprávné úřady s velitelem místní posádky c. k. pluk. Steindlem, c. k. okr. hejtmánem drem Mentzlem a starostou drem Bartákem, zástupcové všech prof. a učitel. sborů, žactvo středních a obec. škol, zástupcové přífařených obcí, spolky, korporace a veliké množství obecnstva. Nejprve byly zádušní ho-

dinky a po nich promluvil J. Ex. ndp. biskup dr. Wisnar velice krásnou, dojemnou a procítěnou řeč, ve které uvedl zásluhy zvěčnělého. Na to sloužil slavné rekviem a vedl pohřební průvod až k nádražnímu mostu. Zde byla mrtvola ještě jedncu vykrcpena a zpěvácký sbor zanotil »Duše věřících«. Pak byla mrtvola ihned zavezena na Sv. Hostýn.

Druhý den dopoledne byl nebožtík na Sv. Hostýně pochován. Zádušní mši a obřady vykonal msgr. a probošt dr. Ant. C. Stojan, jeho starý druh a přítel, za asistence dpp. katech. Jaška a kaplana Huta. Ač byla zima třeskutá, sešlo se poměrně hodně kněžstva a věřících. Kněží se účastnilo 17, kteří zesnulého nesli až na hřbitov a do hrobu spustili. Mezi ostatními přítomnými bylo viděti sestru, příbuzné a známé † msgr. z Kroměříže, p. tov. V. Zbořila a stav. Zemana z Bystřice, p. vrch. spr. Scharfa s rodinou, p. revírníka Štulína atd.

A tak odpočívá v lese na posvátné půdě a jedle, jak dí »Pozorovatel«, neustanou úctyhodně šeptati: »Vizte místo odpočinku pravého kněze cyrilomethodějského, který nic nechtěl, leč aby v srdcích slovanských kraloval Kristus, jediné blaho všech lidí«. Za to měj pokoj věčný a světlo věčné svět duši tvé!

R. Vřesovský.

Sv. Hostýn . . .

Svatý Hostýn, hora nevysoká,
do oblak se přece zdá mi růst,
jak by zřít chtěl do Matčina oka,
polibkem se dotknout jejich úst.

Jak by překlenout chtěl vzdušnou dálí
temenem svým stihnout rajský trůn,
Matička kde nebes mocně králí,
sestoupit by mohla ve svůj dům.

Moravu ta hora s nebem pojí,
Marja snáší se tu v svatýň svou,
sbírá prosby — tělo, duši hojí
všem, co jdou na horu hostýnskou.

S oltáře v kraj širý vlídně kyne,
Synáčkem svým žehná dobrý lid,
k Hostýnu jenž důvěrně se vine,
na něm hledá pomoc, sílu, klid . . .

Svatý Hostýn, hora nevysoká,
k blankytu mi nebes zdá se pnout,
na něm tkví hled mateřského oka:
Nepřestane lid proň k němu lnout! — —

Maria Alfonsa.

Pomocnice křesťanů.

trůnu hostýnské Matky-Královny nepoklekají pouze muži a ženy, dítky i starci. Velmi často a v počtu hojném i mládež dospělá, jinoši a dívky.

Jinochů mnoho na počátku války a v době, kdy musili nastoupiti vojenskou službu. S nimi i po odchodu jejich, dívky zas. Tváře nebyly nachem zbarvené. Mnohé pobledly. Znatelný byly na nich stopy slzí.

Zraky neleskly se radostí a štěstím. Pláčem zardělé byly tak mnohé. Modlitba srdcí vznášela se k milostnému trůnu Korunované.

Jenom ona mohla porozuměti mluvě takové! Ztišiti vzdechy deroucí se ze srdcí stísněných. Porozuměla a přislíbila ochrániti všechny, za které

prosily něžné duše dívek. Bude-li jejich zachránění a návrat šťastný vůlí boží.

Tichým hostýnským lesem vystupovali ku svatyni dva poutníci. Starší, asi padesátník. Mladší slíčným a milým byl jinochem.

Uprostřed nich dívka v plné kráse mládí. Ne výbojně, hýřivě! Tak jemná, útlá jako květ. Nevinnost se zbožností na čele snoubila se i ve zraku. Šla pomalu. Chůze unavovala ji. Odpočívala chvílemi.

V rukou růženec bělal se. S oběma společně modlila se k Pomocnici křesťanů věrných. Za ochranu drahých srdcí dvou. Otec i snoubenec měl brzy nastoupiti vojenskou službu. Putovali sem společně.

Domodlili se. Otec usedl na chvíli na lavečku, snoubenci šli zvolna ku předu. Šepotali si, jak pěkné to bude, až ukončí zuřivý boj, oni se vrátí a potom společně zase půjdou na pout, poděkovat Pomocnici křesťanů za ochranu.

»Na každém stupni schodiště pomodlím se na poděkování« Zdrávas Maria!« Slzami skropím práh její svatyně. Rozžehnu silnou svíci a nepovstanu, dokud nezhasne její plamen. A to vše za to, když navrátí mně srdce drahá. Víš, hrobem bylo by moje žití bez tebe. V duši umřel by život na vždycky a srdce puklo by mi žalem, kdybys se nevrátil« šeptala, tulíc se k němu.

Věděla, že dlouho, dlouho v dnešní době hledala by jinocha tak zbožného, ušlechtilého, jak byl on. Nežil dle víry, pouze sám pro sebe a pro ni nebo nejbližší, nýbrž pro všechny čekající na něho v katolickém táboru.

Nadšeným byl pracovníkem, bojovníkem za práva naší víry svaté. Nelekal se vyhrůžek, žádné zloby, průkopníkem byl, chtěl dále býti nové, lepší doby. Po boku dívky milované, zbožné a dobré.

Až jen se vrátí . . .

»Musíme doufat, že se vrátím a naše sny se splní. Důvěra v Boha a Matku svatou veslem je lodičky našeho žití, ale musíme vždy a při všem také myslet na vůli Boží, která určuje a řídí život náš.

Bůh nechává nás někdy trpět proto, bychom v bolesti k němu úzeji přilnuli, hledali a našli pomoc svaté Matky. Kdyby nebylo žalu ani bolesti, nemohla by Pomocnicí křesťanů býti zvána.

Často jsem se divil sám, proč někdy nechává nejvíce trpět své ctitele? Na nich dokazuje, že pomáhá, sílí. Když sešle utrpení na duši sobeckou, bez víry, ta klně a kříž odhazuje. Od ní se nenaučíme trpělivostí. Cenu utrpení neznajíc, nemůže nám býti příkladem.

Proto musí trpět spravedliví«.

Dívka se přitulila ku snoubenci, věřila jeho slovům, tak jako jeho lásce. Obrátili se a čekali na otce. Došel k nim a usmál se. Neprojevil, jaké má obavy o jejich štěstí. Také on se těšil s nimi na pout. Hledal nejenom útěchy, ale obě srdce i zasvětit svaté Matce chtěl. Prositi ji, by klesnouti nedala duši slabé dívky, kdyby on aneb snoubenec padl na válečném poli.

Za nedlouho stanuli ve svatyni a pokleklí u trůnu milostné Matky, Pomocnice křesťanů v utrpeních a bolestech všech.

Večer sůčastnili se denního požehnání spojeného s modlitbou sv. růžence, za šťastné a brzké ukončení války, za raněné a padlé vojiny. Také sv. zpověď všichni tři vykonali.

Ráno obětovali mše i sv. přijímání na úmysl jeden: aby všichni šťastně shledali se zas a společně mohli přijíti sem poděkovat. Teskno bylo otcí i snoubenci při pomýšlení, že by jeden z nich nebo oba měli tam v dáli zůstatí a dívka se starou matičkou býti ponechána žalu, jehož velikost si ani domyslet nedovedli.

I jim slzy do očí se draly při pohledu na klečící dívku, modlící se úpěnlivě, šepotající prosby za jejich ochranu. Mužnou silou však přemohli duševní pohnutí. Když nejvyšší byl již čas k odchodu domů, upozornili ji.

Vstala. Odcházejíc ještě mnohokrát ohlédla se.

»Vím, že mně tatíčka milého i snoubence vrátíš, Matičko hostýnská, Pomocnice naše. Nezamítneš proseb tak vroucích a nezhrdneš mojí důvěrou. Vždyť každou prosbu moji vyslyšela jsi . . .« šeptala dívka.

Důvěra uklidnila ji. Byla pojednou spokojena a veselá. Jakoby k veselce chystala se a ne k loučení s drahými srdci v brzké době.

»Vždyť Matička mi je vrátí . . . Ano, vrátí oba! Nežli přijdou, budeme se s mojí maminkou modlití doma za ně. A já hodně často budu putovatí sem«.

Románská kaple v zimě.

Dobře, že ve svátostech a v srdci svaté Matky lidu načerpala síly. Těžkým bylo loučení s otcem i snoubencem. Ve chvílích těch poznali všichni cenu sv. víry. Pochopili, že srdce jí prázdná jsou schopna násilné smrti.

Kdo světlo víry i důvěry v duši má, dovede i v bolesti Boha milovati a nezmocní se ho zoufalství.

»Což, kdyby se některý z obou nevrátil, nebo snad žádný a Matička hostýnská na vás ukázati chtěla, jak sílí v utrpení a bolech, byste se stali zářným příkladem lásky k ní, i když proseb nevyslyšela — z vůle Boží tak činíc — a odňala vše, co vaším srdcím draho bylo?« kmitlo její duši.

Odpudila tyto myšlenky. Pevnou měla důvěru, že vyslyšena bude . . . A za několik měsíců stála nad hrobem snoubencovým. Padl a po čase byl do rodiště převezen.

Jakou bolestí chvělo se její srdce, jak plakalo slzy krvavé, jen Matka hostýnská věděla. Málo duší v nynější době viděla žalem tak zlomených, jako byla její.

Nesložila dlaní tak často k modlitbě spiatých. Nereptala ani se neptala: »Proč, Matičko svatá, nevyslyšela jsi proseb mých?«

Trpěla, odevzdala se cele do vůle Boží i Její. Modlila se nyní za sílu, by snéstí dovedla těžký ten kříž.

»Dokaž, Pomocníci že jsi křesťanů věrných. Nedopusť, abych zhy-nula v hrozném bolu!« prosila.

»Tak útlá dívka, duše jemné a předce tak statečná při hrozném úderu osudu a dotknutí se ruky Páně!« říkali známí, kteří věděli, čím jí zesnulý snoubenec byl.

Slábila. Tratilo se tělo, jemnějším, ještě průsvitnějším stalo se. Ale hostýnská Matka pomáhala trpěti.

I tehdy, když za několik týdnů potom dívka zvěděla, že ztratila i — otce. Ve stodole, nedaleko bojiště — uhořel. Tehdy musila konejšiti i sta-rou matičku, klesající pod bolestnou tíží.

»A Matka hostýnská chce dokázat, že Pomocníci je v bolestech na-ších, proto nás nevyslyšela. Protí vůli Boží jednati nemohla, nechtěla«, řekla si.

A ctitelkyněmi zůstaly. Sílila je i víra, že jednou přece spojí duše drahé všech. Za bolesti dá slasti shledání v říši blaha, kde smutku, žalu není.

Nevyslyšela je pro pozemské žití, odloučila je pro dobro duší, ale dvojnásobně všeho dá v žití věčném, kde shledání bude bez konce.

Před nedávnem spatřila jsem ji klečeti u oltáře Dolorosy naší. Bolest jí k nepoznání zeslabila, změnila.

Ale jasný zrak upřený k Bolestné dosvědčoval, že duše klidná. Milu-jící i v žalu hostýnskou Matku — Pomocnici křesťanů!

R. Stupavský.

Za † císařem Františkem Josefem,

vznešeným poutníkem svatohostýnským.

Zvoňte hrany na Hostýně,
v celou říši zněj váš hlas,
císař náš František Josef
vznešený svůj život zhas'.

Poklonil se Matce Boží,
věrný ctitel Marie,
za to jemu anděl Boží
slávy věnec uvije.

Na hostýnskou kdysi horu
jako poutník putoval,
svému lidu zbožný vládce
zbožnosti své příklad dal.

Královnu král uctil naši,
chloubu celé Moravy,
Královna ho za to nebes
ve své říši pozdraví.

A lid dobrý na Moravě
v modlitbách jej vzpomene,
při svých poutích na Hostýně
v svojí lásce plamenné!

Alois Dostál.

Po mnohých zkušenostech.

Jakoby na všechno zapomněli Patákoví, tak se rozloučili se synem Františkem, kdž jednoho letního dne opouštěl domov. Byl mezi těmi prvními, kteří nastupovali vojenskou povinnost počátkem světové války, která velice rozrušila jindy klidnou hlad jednotvárného života v Topolanech.

Ještě že ob čas rozrostlá omladina něco vyvedla, o čem se potom povídalo v celém okolí, co se však mnohdy nelíbilo rodičům veselých jinochů. Těch vůdcem byl mladý Paták. Čím vážnější měl rodiče, tím byl veselejší, tím prováděl rozpustilejší a nevázanější kousky.

Jehlan, postavený na památku 60ho panovn. jubilea J. V. císa. a krále Frant. Josefa I. na místě, odkud, konaje pout na Sv. Hostýn r. 1897, patřil na nepřehlédlné zástupy jásajícího lidu.

»Kdy přijdeš k rozumu?« rozvažoval často otec nad nejstarším dítětem, když zase něco doneslo se rolníku nebo dostavil se někdo se žalobou.

František sklopil hlavu, dal by se i uhoditi, kdyby ho chtěl otec bít, skroušeně stál stranou, ale potom jakoby se sebe všechno setřásl.

Matka se časem syna ujímala, poukazujíc na jeho mládí, na dobré srdce i že jiní nejsou lepší, ale také ji mrzelo, slyšela-li pohanu, již před ní někteří vrhali na Františka. Na příklad, stará Voračka nemohla mu

přijít na jméno od té doby, co mladý Paták s jinými junáky v noci okna jí zandali, že ležela do jedenácti v tmavé světničce a zmeškala veselku, která se právě v obci odbývala. Přišla o značný požitek, o koláče-metáčky, o zavdanou, a všeho toho byla velmi lačnou. Však Františkovi přála, by se nikdy kale neoženil a zlou ženu dostal.

Junák smál se té hrozbě i jiným stížnostem. Při nejbližší příležitosti opět něco podobného vyvedl, čemuž se smála obec, nad čímž se hněval Paták, vážný hospodář, jenž chtěl slyšet samou chválu o Františkovi jako o dvou dcerkách mladších, ale rozumnějších. O těch ani Voračka nic špatného nevěděla a už by jim sehnala ženichy, jenom kdyby je chtěl Paták provdati. Byly však jednak příliš mladé, jednak také musily čekat, až přinese bratr se ženou peníze, které rozmnoží jejich věna.

Posledně František se vyznamenal o pouti, když hudebníkům schoval nástroje, aby nemohli hrát cizí chase. Ta chtěla stropit výtržnost, ale domácí junáci se chovali klidně. S večerem odešli muzikanti do kuchyně k večeři, pojednou jako průvanem shasla lampa, a když bylo opět rozsvíceno, marně sháněli se po trubkách a klarinetech. Jenom veliký buben tu zůstal. Hned se vědělo, kdo to udělal, ale nedalo se nic dokázati. Domáci se rozešli domů k jídlu a cizí nemohli tančiti. Při čem? Při bubnu? Chvilí nadávali, hubovali, potom se sebrali a šli domů. Sotva byli za humny, nástroje jako na kouzelníkovu zvolání ocitly se na otevřených oknech. Zábava pokračovala klidně, ale přesporní to nemohli topolanským a zvláště Františkovi odpustiti.

Nevyrovňali se s ním na jiné pouti, zatím houfně narukovali, umlkly zábavy a pout se oslavovala pouze v kostelích, kde už vysílány k nebesům modlitby za vojny ve vojště, za pokoj a mír v zemi.

Nemrzela Patákových jenom synova veselost a dovádivost, ale František při tom i jinak se provinil. Strávil-li sobotní večer v zábavné společnosti, tu ho v neděli matka marně volala, aby vstal a ustrojil se do kostela. K tomu potřeboval více času, ale František by nejraději déle než jindy spal. Anežka mu připravila prádlo, Karolina z komory donesla sváteční šat, ale bratr otálel a snad by ani nevstal, kdyby nezakročil otec rázně.

»Netoulej se a nebudeš ospalý. Však tomu brzo udělám konec a kdo nepřijde v čas, toho domů nepustím«.

František vstal, protahoval se, ale ostatních nedohonil. Buď přišel do kostela hodně pozdě nebo se tam vůbec ani nedostal. Potom se vymlouval rozličně.

Omladina scházela se před některým statkem, usedla na kladách před kolářskou dílnou, ale také často zašla do hostince, aby se buď na nějaký kousek uradila nebo po vykonání taškařiny se posílnila. Utratilo se, hostinský na stůl položil karty, hrálo se o malý peníz, ale přece někdo prohrál úspory. Junáci navštěvovali okolní vesnice a tu nemohli se rozložit po kladách nebo na záspi, musili rovněž do hostince, kde pili, hudebníkům platili, kouřili, co všechno stálo peníze.

Paták dával synovi týdně několik desetníků na útratu, jinak pilně pozoroval, aby se mu nic při hospodářství neztratilo, aby se nic nemohlo tajně odprodati. Také se doptával, není-li František dlužen, a přísně nařizoval hostinskému: »Ať mu nedáváš na křidu! Ani haléře bys potom ode mne nedostal«.

»Buď bez starosti«, odpovídal tento, »a kdyby něco vážlo, však bych si pomohl«.

Paták nevěděl, vystačí-li František nebo pomáhá-li si ještě jinak k penězům. Když kdysi dal si podruhé hrátí solo a hudebníkům na talíř položil po stříbrné koruně, Anežka se ho přímo ptala, kde vzal peníze.

»Teta Voračka mne založila«, usmál se junák.

»To za to, že jste jí podepřeli dveře a musila vylézatí ráno oknem«, řekla dívka.

»Snad za to«, pohodil František ramenem a spěchal pro tanečnici, již solem vyznamenal. Ale nebyla to dívka, která by se mohla k Patákovům provdati, která by donesla tolik věna, mnoho-li hospodář bude vyžadovati. Vrátila se Františkova družka z dětských let, přijela z Prahy, kde se živila žehlením prádla. V městě naučeným půvabem, odlišným šatem a volnějším mravem Lucka hned si jinochy naklonila a zvláště Patákovi se líbila. Hltal ji pohledem, nejvíce ji vodil k tanci, až sestra Anežka bratra napomínala a mu hrozila. Trochu se zarazil, ale potom jenom pohodil hlavou. Doma se mu dostalo domluvy od matky, Paták se o tom nedověděl. Ten vyzkoumal, že František odprodejem obilí pomáhá si k penězům a činil rozsáhlé opatření, aby před ním sýpka zůstala dobře zamčena.

Tak se mnohdy nad hlavou junákovou stahovala bouře, ale protrhal ta mračna veselou myslí, mladistvou bezstarostností, rozmarným úsměvem. Dovedl se jako úhoř vymknouti, uchlácholil rozhněvané, poveselil obec, že i přísná Voračka se usmála, když nebyla právě předmětem žertu.

Patákovi marně čekali, kdy se František změní, kdy přijde k rozvaze a bude vážným okem hleděti na svět. A takořka z největšího veselí, nejbujnějšího dovádění byla chasa odvolána. Byla to doba zábav, výletů, poutí, junáci byli hned zde a hned onde. Lucka zapomínala na město, na žehlení, pojednou se jí na venkově líbilo, nemohla se od rodiště odtrhnouti. Nepomáhala však tak domácím v polních pracích z obavy, aby jí slunce líce neopálilo, aby jí ruce nestvrdly, nejraději se bavila, chalupu otcovu opouštěla a doprovázela topolanskou omladinu po výletech.

Ovšem nesměl scházeti Patákův František, ku kterému nejvíce lnula. Junáci nevěděli, miluje-li ji veselý druh do opravdy či tropí-li si z ní žerty, jako z mnohých jiných.

Veselá společnost s večerem vrátila se ze zřícenin, které byly oblíbeným místem výletním, sokolové z okolí zde měli slet z celé župy a jiní rádi se přidali. František vedl topolanskou výpravu. I Anežka se zúčastnila, aby bratra pozorovala, nebaví-li se příliš s Luckou. Junák znal úlohu Anežčinu a mnohdy ji schválně poškádlil.

Pojednou zábava ustala, jakoby z čista jasna blesk udeřil, hudebníci složili nástroje a vytratili se z lesa, narychlo svinuty prapory a čtyři se rozcházely v nepořádku. Na mnohé tváři zavěsila se starost, výborem zachvíval neklid. Posel přichvátal na hradní zříceniny s novinami v rukou, ty kolovaly od muže k muži, dva tři najednou v nich četli a všichni byli toho náhledu, aby konec učiněn byl zábavě v tak vážné době.

Stalo se, hostinští nerádi sbírali sklenice, živnostníci svoje zboží. Co naplat, když odešlo obecenstvo, musili za ním ze stínů lesních, kde se tak pěkně prodávalo pivo i potraviny.

František vedl topolanské pole a ku podivu omladina nezpívala, nevýskala, nebavila se. Všichni znali obsah novin, že vypukla válka, že jsou voláni záložníci k obraně vlasti. V mnohém hrklo, když spatřil číslo pluku, jenž je svoláván. Mezi těmi byl i mladý Paták. Nevedl se s nastrojenou dívčinou, nežertoval, neškádlil svoji dohlížitelku, nějak šel schlíple a zamlkle.

V Topolanech už věděli, co se stalo, strážník lepil úřední vyhlášky na rohy.

Záložníci nechtěli odejít z domova se slzou v oku, vzchopili se, také František jak obyčejně pohodil hlavou, ale nepořádali tance na rozloučenou, jenom si zazpívali vojenskou píseň a líčenou veselostí plašili stesk.

Patákoví hleděli vypravit syna náležitě, aby ničeho nepostrádal, teď otec mu sám dával peníze také Anežka sáhla do svých úspor. Matka zadělávala z nejlepší mouky, Karolína rychle pro bratra pletla punčochy.

Loučení odbyto zkrátka, junáci odjeli povozem, který byl vykrášen chvojí a květinami. To vojínům na cestu dívky ukázaly svoji lásku.

Procesí z Líšně na Sv. Hostýně r. 1916.

Také Lucka v týž den chystala se na odjezd z rodiště v domnění, že se sveze na nádraží a bude v těch květinách sedět jako pyšná královna, ale rezervníci ani ji nepozvali, aby přisedla. Pro jiné osoby teď měli oči, matkám a otcům věnovali pozornost. Ba ani František Lucky si kale nevšímnul.

Klidno bylo v Topolanech, každý si hleděl práce na poli a v zahradách. Bylo nutno přičinit se, aby nahrazení byli ti, kteří opustili dědinu. I výminkáři, těšící se už odpočinku, chápali se opět otěží, ženské zastupovaly muže na mlátech i rolích.

S večerem nikdo nepřecházel vesnicí, nesedal na kládách, nezpíval. V hostinci byla temná okna před desátou hodinou. Mladší výrostci chtěli zastupovati chasu, ale byli na ráz skroceni.

Horlivěji než jindy čítány noviny, jež posel přinášel; tu někdy oráč zastavil volky na brázdě a dal se do čtení a mlátec předčítal ženám na humně aspoň tučným písmem vyražené zprávy.

Co se nalitovala Voračka, že v dětském věku nechodila správně do školy, že zapomněla, co jí přece v hlavě uvízlo. Teď jsou na výminku — při společném stole se synem —, měla dosti času, mohla by čísti a pak roznášeti novinky po obci. Ale písmo se jí točilo před očima, musila se vymlouvat, že už stárím dobře nevidí, neboť styděla se říci pravdu, že vlastně neumí čísti. Nejraději roznášela zprávy, teď musila sama poslouchat, dotazovat se, co nového na bojištích, jak válka pokračuje.

Potíštěný list ležel na stole, syn jej tu nechal, zvědavá žena hleděla do něho, ale nemohla složit písmenka. Volala vnuka, ukazovala mu prstem, kde má slabikovat, když poslechl, třeba skládal inseráty, pracně předčítal rodinné zprávy o sňatcích . . .

»To ne, to ne«, potřásala hlavou babička. »Co nám nyní po tom, kdo se žení a vdává. Čti o válce, o postupu našeho vojska proti nepřátelům«.

Chlapec někdy četl a jindy utekl ven ku hrám. Hoši také pořádali válečná tažení, rozdělili se na dvě strany, bojovali pěstmi i holemi.

Voračka musila se tedy doptávat, poslouchala tam, kde se lidé kupili, kde rokovali o světové válce i o těch, kteří z Topolan odešli za povinností vojenskou.

Kdysi potkala panímámu Patákovou a hned se tázala na Františka: »Neudělal mně sice zde nic dobrého, ale přece ho je škoda«, dokládala.

Sousedka pověděla, že syn její jest živ a posud zdrav, vylíčila, kde se asi nachází a na konec přidala: »Ale proč byste ho litovala, když vás tolikráte poškádíl?«

»Šelma byl, ale je tu bez něho smutno. Uměl pobavit celou obec«.

»Jenom že nás to mrzelo, při té veselosti chytal se věcí nepatřičných, domov ho pálil, utrácel, darebností se přidržoval«.

»Inu mladý člověk!« zakývala Voračka. »Však by toho také nechal. Jiní nebyli lepší«.

Matka se až divila, že výminkářka dnes div Františka nechválí. Všechno mu odpustila. Má s ním útrpnost. Nejinak bylo doma, když vojn odcházel. Nikdo mu nic zlého nepřipomínal, i nyní Patákoví mu dopisují, jakoby nejhodnějším byl a nic ho nikdy od rodičů nerůžnilo. Ale zlobili se, když Anežka přišla se zprávou, jak zbylá chasa na Františka vzpomíná, jak se těší, že až se vrátí, opět bude vyváděti.

»Jenom abyste se nezmýlili! hubovala matka. »Až se vrátí bude rozumnější a mírnější«.

Než neměla záruky k takovému tvrzení. Proč by nebyl opět vůdcem dovádivé chasy? Už jednou na čas trávil mimo domov a když přišel, hned zase přidružil se k veselým kumpánům a tehdy obílal okna u několika stavení, v nichž bydleli zvědaví lidé.

Došel-li lístek od Františka, všichni domácí se shrnuli kolem poštovního posla, jenž třepal červenou polničkou mezi prsty, volaje: »Od vojáčka, od vojáčka!«

Pravidelně nejdříve lístku zmocnila se Anežka, která také bratrovi odpovídala. Přelétla rychle obsah a potom četla hlasitě, co vojn sděloval o sobě. Někdy bylo několik slov tak zamazáno, že nebyla ku přečtení.

A naslouchali rodiče, matka pravidelně přetřela si oči, Karolína se radovala, že bratr posud zdrav. Vyslechli obsah i cizí, kteří náhodou vešli do světnice nebo schválně za poslem přišli, aby něco nového zvěděli.

»Tak i mne František pozdravuje«, pravila kdysi Voračka, stojíc u dveří. »Hodný jest, že vzpomíná!«

S úsměvem obrátila se Anežka k sousedce.

»Tak ne?« durdila se tato. »Vždyť pozdravuje všechny v Topolanech a mezi těmi všemi jsem přece i já«.

»A tak!« přisvědčila dívka.

»Myslíš, že by si mne nyní František tak dobíral, kdyby se vrátil«, pokračovala žena. »Ten je zcela jiný. Co toho nepozoruješ? Jenom si ještě jednou důkladně ten lístek přečti«.

Patákovi skutečně nyní pozorovali rozdíl psaní synova. Dříve se ptal jenom na veselé soudruhy, posílal samé Na zdar! Sláva! pozdravoval své kumpány, obsah dopisů byl rozmarný, s rázem lehkomyšlností, jak vůbec si počínal a žil, ale nyní se mnoho změnilo. Jakoby zaponněl na ty, s nimiž se jenom radoval, v listech jeho často se objevovalo — dá-li Bůh, a bych se navrátil — kéž by mne ochránil anděl strážce — a jindy se ptal, konají-li se i v Topolanech v kostele modlitby za vojíny, je-li tam posud večerní vojenská pobožnost. Vybízel domácí, aby se za něho modlili, aby naň v chrámě vzpomínali. A pozdravoval vážené sousedy, ptal se, musí-li též starosta narukovati, byl-li pan otec ze mlýna osvobozen.

Ale Paták ani tomu ještě nepřikládal váhy. Jinak se píše a jinak potom jedná. Způsob listů ho těšil, tyto ukazoval sousedům, však nedal se tím už přesvědčiti. Zvláště na tvrzení výminkářky Voračky ničeho nedal, ta každého litovala, s každým soustrast měla.

Za čas v Topolanech byli pobouřeni, když zase posel třepal lístkem v ruce. »Raněn«, oznamoval, »v nemocnici leží«.

»František?« zvolali domácí a shrnuli se ke stolu, kde polníčka ležela.

Anežka třesoucí se rukou vzala tužkou napsaný lístek a už hlavou přisvědčovala.

»Ano raněn, z nemocnice píše«.

Potom četla slovo za slovem ne jednou, ale několikráte: »Na pokraji hrobu jsem byl, už se světem jsem se loučil, teď se mně ulehčilo —«.

»Proto tak dlouho nepsal«, řekl Paták. »Domnívali jsme se, že zprávy nedošly, že se lístky ztratily«.

»Nebohý hoch!« s pláčem požalovala matka.

Anežka ještě oznamovala, kde se František nachází.

»Hned bych se tam rozjela«, hlásila Karolina, ale nikdo tu nabídku nebral vážně.

Za krátko všudy se mluvilo v obci o Františkovi. Na horním konci se hádalo, že asi ztratil nohu nebo ruku. Mnozí se přišli k Patákovým přeptat co pravdy na těch pověstech. »Raněn byl, ale ne tak hrozně«, vykládal otec, ukazuje Františkův lístek.

Do Uher za nemocným nešel nikdo, i Karolinu horlivost přešla, když jí předložili vzdálenost a obtíže, ale dopisů a dárků za Františkem putovalo hojně. Místní farář poslal za ním též balík knih a kalendářů, aby čeští vojíni měli co čísti. Junáci mu sehnali mezi sebou krabičku doutníků a cigaret.

Za čas pozvání byli Patákovi na nádraží, že prý tudy projede vlak Červeného kříže s nemocnými vojíny a mezi těmi bude i František. Psal, že bude poslán do Prahy k dalšímu léčení. Všichni trpělivě čekali od rána, až vlak pojede. Patáková seděla venku na lavičce, hned v pravo a hned v levo vyhlédajíc. Paták se už několikráte ptal na spoždění, a zřízenec vykládal, to že bude vlak mimořádný, ten že nemá určitého příjezdu a odjezdu. Obě dcery chtěly jíti přímo naproti vlaku, ale bylo na ně ne příliš vlídně křiknuto, tam že se choditi nesmí.

Posléze se dočkali, ale vlak se zdržel sotva dvě minuty. V oknech plno hlav s vojenskými čepicemi, než která jest Františkova? Ze zadních vozů hlučně se ozvalo: »Kdo tu jest z Topolan?«

»Zde — všichni!« odpovídala Karolina a úprkem se hnala podél vlaku k vozu, z jehož okna hleděla Františkova tvář. Ostatní následovali.

ovšem ne tak rychle. Skutečně byl to František, ale nějaký bledý a vyhublý. To hned postřehla matka a synovi strkala pokrm, které pro něho připravila.

»Jak jsi raněn?« ptal se otec.

»Do nohy, rána už se hojí«, odpovídal František. »Brzo přijedu do Topolan«.

»Aby to již bylo. Čekáme na tebe«, mínila Anežka.

Paták ujišťoval syna, že se za ním podívá do Prahy, jenom až zví, ve které nemocnici ho nalezne.

Sotva ještě několik slov s ním promluvili, sotva mu podali, co kdo přinesl, už dáno znamení k odjezdu.

Dva ranění vojíní a zimní poutníci ze Slovácka na Sv. Hostýně.

»To je spěchu«, hubovala Patáková, která by se ještě ráda se synem bavila, ale musila hodně poodstoupiti. Tolik se načekali a teď takovou malou chvíli trvalo to shledání na nádraží. Ještě křičela, necítí-li bolesti, ale František jenom dával rukou znamení, buď že bolesti nemá, nebo že v tom hluku nerozumí. A díval se oknem, až vlak zajel, stále kyna rukou a usmívaje se.

»Pojďme domů«, vyzval Paták rodinu, »však se za ním brzo do Prahy podíváme«.

»Já nejdříve«, hlásila se nejmladší Karolína, která s bratrem ani nepromluvila. Snad si jí ani nepovšimnul, neboť se marně do předu tlačila.

»Však se nějak srovnáme«, utěšoval Paták dceru. Ještě hleděl ku předu za kouřem, jenž po vlaku zůstal.

Patákoví litovali, že si nemohou hned Františka vzít domů. Také by mu zavolali lékaře dnem i nocí by mu posluhovali. Hospodář vysvětloval, to že nejde, že František bude propuštěn, až to bude uznáno za prospěšné. Však že ho přiveze a potom se všichni s ním potěší.

Byli uspokojeni a chválali do Topolan, aby pokračovali v denní práci. Ať František nalezne hospodářství v dobrém pořádku a pochválí i Karolinu, ač dříve její dílo mnohdy podceňoval, ovšem více žertem nežli do opravdy, jak měl v obyčeji.

* * *

František Paták byl opět v Topolanech, propustili ho na neurčitou dobu, ale měl naději, že zůstane doma trvale. Posud něco málo pokulhával.

Naležel se v nemocnici v Uhrách a v Praze. Zde však měl časté návštěvníky z rodiště i ty známé, kteří se v Praze usadili. Od Patáků se tu vystřídalí všichni. Jednou otec jen s Karolinou podruhé matka s Anežkou. Měli zde byt u rodiny, která je ochotně přijala. Dováželi sem pro Františka pokrmu i peníze, aby si mohl přilepšiti.

Chtěla ho v nemocnici bavití rodačka Lucka, která posud v Praze žila, přišla sem se smíchem, hlásila se jako známá z Topolan a nejdříve se ptala, jak to s poraněním. Nadhodila, že by si asi nevzala mrzáka.

Právě byla Anežka přítomna a pak všechno doma rodičům sdělovala.

Františka dle všeho netěšila návštěva bývalé tanečnice sola v topolanské hospodě, také se mu narážka ona nelíbila, proto se jí chtěl rázem zbavit. Mrknuv na sestru, aby mlčela, jal se vyličovati svůj stav hroznými barvami: »Zle je, o berlích budu choditi, do smrti mrzákem zůstanu. Ještě jednou mne operovatí budou. Nebyla bys, Lucie, tak hodná a nevodila bys mne po ulicích, abych se na čerstvý vzduch dostal? Ovšem mnoho parády ti neudělám«.

Nafintěná dívka sebou trhla a zrak vytřeštila.

»Snad to nebude tak zlé«, řekla ustrašeně.

»Už tomu tak. Pan doktor to pravil. Dali mně berle udělati s okovanými okraji. Kdy bys pro mne přišla?«

»Máme mnoho práce, nemohu se k ničemu podobnému podvoliti«, vymlouvala se.

»Ale vždyť se nyní méně škrobí a žehlí«.

»U nás stejně. Od rána do večera jsem jako v kole. Aní se nyní děle nemohu zdržeti«, děla dívka a pospíchala rychle z nemocnice.

»Že si z ní děláš takového blázna«, smála se Anežka.

»Tak jsem se jí nejlépe zbavil. Stojím za to, že už sem nepřijde a já nebudu želeť«.

To vypravovala potom Anežka doma rodičům, kteří přijali zprávu onu s povděkem.

Chasa chtěla Františka hlučně uvítati, jeden z junáků vyslovil se o tom, když pacienta navštívil. Že prý se bude při jeho příjezdu střílet, že objednájí hudebníky a na nádraží vypraví několik povozů.

Ale František odepřel rozhodně.

»Nepřeji si a nezasluhuji takových oslav. Proč by se tak dělo? Ničím jsem se zvláště nevyznamenal«.

Junáci však přece myslili na slavné vítání. Ale Paták psal otci, aby pro něj poslal nepozorovaně povoz, že přijede večerním vlakem a v noci se chce dostat do Topolan.

Tak se i stalo. Pozdě zvěděla chasa, koho přiváží povoz, jenž stanul u Patáků na dvoře. Seběhla se k vratům, ale nemohla už nic jiného provésti, než že provolala Františkovi v podvečer slávu. Drala se do stavení, ale vojín prosil, aby nebyl obtěžován, že po cestě potřebuje klidu. Junáci postáli a vešli v radu, že nutno oslavu odložit na dobu pozdější. Ale myslili na ni opravdově, vždyť František býval jejich vůdcem.

Opatrně chodili domácí kolem světničky, v níž František spal, aby ho neprobudili. Ať si poleží a odpočine si! Ale jak se podivili, když se dveře otevřely a syn vyšel už ustrojený a obutý.

»Proč ještě nespíš?« divila se matka.

»Vždyť je neděle, musíme jít do kostela«, řekl František.

»Aha, chceš se ukázat!«, hádala Anežka.

»Chci poděkovat Bohu i v našem kostele, že jsem se zachránil a domů se navrátil«.

Rodiče nemohli ani vlastnímu sluchu uvěřit. Tak že mluví ten, jenž se dříve chrámu vyhýbal?

»Dobře činíš«, chválila Patáková; »pojď a pomodli se. I my na tebe na modlitbách pamatovali«.

Připojil se František k domácím, ale cestou často byl zastavován a dotazován. Posud kulhal, však opory nepotřeboval. V kostele nepřipojil se k sousedům u dveří, ale usedl do stolice, vyndal malé knížky, které u vojska dostal a modlil se zbožně. Až se mnozí po něm ohlíželi. Hlavu sklonil, když

Z našeho
válečného
hospodářství.

se u oltáře konaly modlitby za ty, kteří z osady padli, kteří posud u vojska trvali a bojovali. Jak snadno mohl mezi prvými býti, jenom málo chybělo a byl by odpočíval v cizí zemi, že by rodiče ani o hrobu svého syna nevěděli.

A vyšel z chrámu, byl lákán, aby s chasou odebral se do hostince, tam se poveselil, zahrál si, ale nedal se přemluvit. Připojil se ke starším lidem a bral se k domovu.

»Je zde něco ke čtení?« ptal se sester.

»Schovávali jsme ti »Mládenečka«, kterého jsi odebíral a jenž tě stále docházel«, oznamovala Anežka, kladouc před bratra svazek čísel.

»To hod' do kamen«, řekl František rozhodně. »V nemocnici jsem poznal jiné noviny a knihy, jež se nám tam zdarma dodávaly. Takové chci nyní čísti«.

I sáhl aspoň po kalendáři a četl v něm do oběda. Odpoledne prý navštíví přátely a žádal, aby se někdo k němu připojil. Zase chtěli všichni jít, ale doprovodil ho otec na té obchůzce. Všudy byli vítáni, všudy musil František sdělovat něco ze svých zkušeností. Už se setmělo, když se vraceli kolem klad, na nichž chasa vysedávajíc, prozpěvovala. Paták se

domníval, že ho syn nyní opustí a k omladině se připojí. Ani by mu to ve zlé nevykládal. Ale nestalo se tak, František se jenom ohlédl po místě, kde tolikráte trávil, zdálo se, že sem uhne, ale neučinil tak.

»Půjdeš domů?« ptal se otec.

»Kam bych ještě šel. Už jsme se dost naprocházeli a matka čeká«.

»Jak chceš«, nadhodil Paták, ale byl rád, že František překonal návyk a jde domů, kde skutečně čekala matka s oběma dcerami a Voračkou. Ta chtěla mluvit se svým bývalým pokušitelem, proto odešla do statku, chtěla vyčkat jeho návratu.

»A hleďme, to je naše sousedka!« volal František podávaje ženě ruku. »Tolikráte jsem se vás nazlobil, přiznávám se k tomu a prosím za odpuštění«.

»Myslíš, že kvůli tomu jsem přišla, že čekám tvé žádosti? Na všechno dávno zapomenuto. To jsem zde pověděla několikrát za tvé nepřítomnosti«.

»To je dobře sousedko. Ujišťuji vás, že nyní ode mne budete mít pokoj«.

»Ale smutno zde bylo bez tebe. Co jsem se navzpomínala. Ve vsi stále jako po vymření. Teď jsme rádi, že jsi se vrátil a že rodiče obveselíš«.

Hovořili chvíli, až Voračka odešla do svého výminku. Nikdy odtud tak uspokojená se nebrala.

Za krátko František se doma opět chápal práce, napřed lehčí, jak vystačil. Domáci jej ode všeho těžšího odháněli. Ať počká, až sesílí, až se zcela pozdraví;

Chápal se kosy, aby nasekal trávy na louce, ale přímo mu ji vyrvala Karolína, která se už dobře uměla ohánět. »Pohlídej mně zatím husy«, pravila.

»Tak mám býti husopasem?« usmál se František.

»Však tě tu nikdo nevidí«.

Junák vzal tedy prut a udržoval housata na stránce. Bylo mu to k smíchu. Dříve na husu bral klacík, když mu oloupila stromek o kůru, teď prutem udržoval je na pastvině. Ohlížel se, aby nebyl viděn, ale potom pohodil hlavou. »Proč bych se styděl? Však mne neubude«.

Domů hnala husy Karolína a František řídil povoz. Mohl si na něj sednouti a takového svezení ještě potřeboval.

Ale nezůstalo tajno, že popásal na stráni husy, a sousedé ho chválili, že se za žádné zaměstnání při hospodářství nestydí. Mluvili tak schválně před svými syny, kteří chtěli jenom jezdit s koňmi a poroučeti dělnicím.

Mladý Paták sílil, že brzo mohl vedle otce pracovat. Všem se zdálo, že zvažněl. Mluvil s chasou, však v čelo její se nestavěl při veselostech. Zkušenostmi života přišel k jiným náhledům. Omladina se hněvala, že se jí bývalý vůdce zpronevěřil, ale domácí si pochvalovali.

Za nějakou dobu zase Voračce, která neustávala chasu hlídati, jí domlouvati, na ni žalovati, kdosi v noci zandal dveře, že musila vylézt oknem a při tom se poranila. Tu mnozí hubovali, také úřady vyšetřovaly a při tom pronášeno i jméno Patákovo. Jistě opět vstoupil do bývalých kolejí, na dřívější dráhu se dal.

Než u výsledku výminkářka jsouc na původce dotazována, rozhodně popřela, že by František při tom spolupůsobil. »Kdyby to bylo před rokem, soudila bych, že to on, ale teď nemám na Patáka nejmenšího podezření«.

A ukázalo se tvrzení to pravdivým. Původci byli posléze vypátráni, František mezi nimi nebyl. Dříve ani rodiče nedokazovali jeho nevinu, teď pak měli radost, že sňato bylo se syna veškeré podezření.

»Kdo prodělal to, co já ve válce, toho přejdou takové lekrace«, řekl František, když záležitost ona byla skončena potrestáním vinníků.

A nebylo od té doby v Topolanech mírnějšího a vážnějšího junáka, nebylo pilnějšího a pracovitějšího syna, pobožnějšího křesťana. Za vzor jiným ho dávali, za příklad vystavovali, ale neopomenuli vždy udati, co na něj tolik působilo, co ten šťastný obrat v životě jeho učinilo.

P. Frant. Videnský T. J.

† P. Alois Jemelka T. J.

Do Hovorán jel drahou na svátek sv. apoštolů Šimona a Judy známý po našich vlastech misionář P. Alois Jemelka T. J. Cestou setkal se s J. Ex. ndp. biskupem Wisnarem a v rozhovoru nařikal si na bolení žaludku. I pravil mu J. Ex. ndp. biskup: »Dostal jsem od příbuzných dobré kapky, ty Vám znamenitě poslouží«. Na to mu podal láhvičku, P. Jemelka požil kapek a pochvaloval si, že je mu skutečně lépe.

P. Alois Jemelka T. J.

Na to se rozloučili, asi nepomyslili, že se loučí navždy v tomto životě. P. Jemelka cdebral se na své misijní působišť; avšak už asi třetího dne bylo mu ulehnutí a vlastně už nepovstal. Musil býti ještě ten týden, aniž by byl misie dokončil, dopraven do Vídně, kde jeden lékař konstatoval střevního raka, druhý tyfus; na to byl P. Jemelka dán do nemocnice, kde, právě když se mu zdánlivě ulevilo a již započal dělati plány do budoucnosti, byl raněn mrtvicí a několik hodin na to o 3/8 večer dne 3. ledna 1917 zesnul tiše a klidně v Pánu za přítomnosti jednoho ze svých spolubratří. Když byl zaopatřen sv. svátostmi umírajících, měl ke svým přítomným spolubratřím nadšenou řeč, v níž děkoval Pánu Bohu za své povolání, a pravil, že je šťasten, že může zemřít jako řeholník. V den úmrtí, nežli byl raněn mrtvicí, vyzpovídal se ještě jednou a přijal zbožně naposledy sv. přijímání. A tak se s tímto světem rozžehnal, nejsa úplně 55 roků stár, tedy ještě v plném mužném věku.

Pohřeb měl velikolepý. »Zřídka«, píše vídeňská »Pravda«, »je viděti ve Vídni podobný dojemný pohřeb. Byl to mohutný projev úcty a vděčnosti českého lidu vídeňského ku zvěčněnímu misionáři. Byl to v pravdě pohřeb lidový. Tělesné pozůstatky zesnulého vykropil synovec jeho c. a k. polní kurát Frant. Jemelka a za asistence dp. Chromého doprovodil z nemocnice v Hauptmannngasse do řádového kostela »Am Hof«. Před rakví vinula se vídeňskými ulicemi dlouhá řada věticích členů »Jednoty sv. Methoděje«, III. řádu sv. Františka, Jednoty katol. tovaryšů, spolku sv. Zity, všeodbor. sdružení křesť. dělnictva se 4 prapory (snad asi 600 osob i více). Za rakví šli zástupcové řádu OO. Jesuitů, mezi nimi P. Abel a P. Videnský, příbuzní zesnulého a řádové Sestry, které ho obsluhovaly. Ve chrámu »Am Hof« vykonal slavný výkrop dp. provinciál OO. Jesuitů P. Andlau za velké asistence členů řádu jesuitského a OO. Redemptoristů, mezi nimi dpp. dra Přikryla a P. Forejtníka. Byli tu dále z kněží dpp. katecheta Nepustil, ředitel P. Bezdek a P. Kocián a zástupcové výboru »Jednoty sv. Methoděje«, p. minist. tajemník Chochole, p. baron Pražák a zástupce slov. Besedy p. prof. dr. Drozda. Výkrop na hřbitově vykonal opět p. polní kurát Jemelka, který nad hrobem promluvil dojemnou řeč a poděkoval jménem příbuzenstva katolického lidu českému za všechnu lásku prokázanou zesnulému.

Neobyčejná účast věřících, štkání, hlasitý pláč, to vše svědčilo, že odešel od nás kněz vzácné povahy a velkých zásluh, apoštol všemi milovaný». Tolik »Pravda« o pohřbu.

Poněvadž všechny české katolické listy o P. Jemelkovi a jeho úmrtí s velkým zájmem se zmínily, mnohé v krásných a dojemných člancích jeho působnost oceňovaly a jeho ztrátu velice želely, doufáme, že se zavděčíme čtenářům »Hlasů«, a vyhovíme jejich očekávání, když stručný nástin jeho života a činnosti tu podáme.

P. Alois Jemelka narodil se na Hané nedaleko Sv. Hostýna v Kozlovicích u Přerova dne 27. března 1862. Gymnasiu studoval kromě oktávy v Přerově. Osmou třídu a maturitu konal v Praze. Po maturitě odebral se zase na Moravu a věnoval se na olomucké fakultě bohosloví. Byl vysvěcen na kněze, měl jíti jako kaplan do Horního Města u Rýmařova. Avšak novosvěcenec žádal, aby se směl dle rady tehdejšího spirituála a pozdějšího kanovníka Josefa Droběny zasvětit životu řeholnímu v řádě T. J. Prosbě jeho bylo vyhověno a P. Jemelka vstoupil ihned na to, aniž by byl venku svou kaplanskou činnost započal, dne 26. srpna 1886 do noviciátu Tov. Jež. ve Sv. Ondřeji v Koutanech.

Prohloubiv po dvouletém noviciátě své vědomosti v rhetorice ve Sv. Ondřeji, ve filosofii v Prešpurku a v bohosloví na universitě inmostecké, započal svou veřejnou činnost v řádě jako kaplan na Velehradě r. 1894. Už tam začal poutati na sebe lidi svou milou a vřídou povahou a učinil počátky a průkopné práce k založení mariánské Družiny jinochů. Ale již rok na to r. 1895 byl povolán do Prahy, kde strávil nejméně let svého veřejného kněžského působení a kde také zastával rok úřad superiora.

Slyšme, co o jeho činnosti pražské píše »Čech«: »Činnost P. Jemelky byla velkolepá. Na kazatelně záhy se uplatňuje jako Bohem nadaný kazatel. Promyšlenými, filosoficky zpracovanými a řádkým nadšením prodechnutými promluvami uchvacuje zástupy a strhuje je k nadšení pro věc Kristovu. Nejen v řádovém chrámu Páně u sv. Ignáce, i v jiných chrámech pražských pořádá konferenční řeči a volí k nim themata nejčasovější, palčivé otázky dne. Noví a noví posluchači hrnou se záhy ku proslulému kazateli. Zprvu z pouhé zvědavosti, po té z touhy po poznání pravdy přesvědčivé jím podané, a pak již s nadšením. Stačilo za nedlouho toliko pouhé jméno proslulého konferenciéra, aby naplnilo posluchači prostory největších chrámů pražských. P. Jemelka neobmezoval se však jen na působnost kazatele a zpovědníka, on i pro jiné potřeby doby měl porozumění. Zejména byla to činnost ve spolcích. Vedle mariánské Družiny mužů a založené od něho Družiny akademiků pracoval i v řadě jiných katolických spolků. Sám založil jubilejní spolek »Praha«. Jím zavedené či oživené pouti katolických mužů na posvátná naše místa St. Boleslav a Sv. Horu staly se katolickými manifestacemi«.

Při založení spolku katolických akademiků v Praze byl hlavním činitelem. Jeho přičiněním a vlivem získání byli České Lize akademické první podporovatelé, mezi nimi i p. baron Parish. On a profesor Kordač dávali radu a razili cestu do kruhů nedůvěřujících mladému podnikovi. Jeho vlivem získán byl spolku zesnulý mladistvý kníže Karel Schwarzenberg, jeden z nejhorlivějších jeho členů.

Po několikaleté působnosti své v Praze byl přeložen P. Jemelka do Hradce Králové, rodiště to velikého Balbína. Zde obrátil svůj zřetel vedle svých obyčejných kazatelských prací k organizaci katolíků. Tuto přijal do katolické církve pro víru katolickou vlivného velkostatkáře barona Parishe, s jehožto pomocí hmotnou a přispěním známého spisovatele a redaktora Šupky založil v Hradci katolický týdeník »Štít«. V Hradci Králové účastnil se veřejné disputace náboženské s Masarykem a zde vydal také brožurku: »Masarykův boj o náboženství«.

Z Hradce Králové byl povolán jako superior do Prahy, než tentokráte pobyl tam toliko rok a byl ustanoven za kazatele pro Čechy ve Vídni. Ve Vídni za velikých obtíží místních, jež mu bylo překonat, založil spolek sv. Zity, ochranný a podpůrný spolek služebných, a pro české tovaryše založil »Jednotu českých katolických tovaryšů« s učenickou besídkou. Oběma spolkům věnoval veškeren svůj volný čas. Míval k nim přednášky každý týden, účastňoval se jejich porad a vyhledáváním dobrodinců zabezpečoval je hmotně. I na misiích konal pro ně sbírky. »Jeho mladistvá«, tak píše o něm jeden člen Jednoty, »stále svěží mysl, ohnivý jeho duch dovedly mladou duši naši nadchnouti, ba uchvátit ke všemu, co je krásné, ušlechtilé a dobré. Pochopiv správně účel tovaryšských Jednot, vedl nás duchem Kolpingovým. Rozšiřoval naše náboženské vědomosti, vedl ku praktickému křesťanství, pobádal ku všestrannému vzdělání, aby z nás vychoval muže uvědomělé a vycelené, zdatné tovaryše a mistry. Dílo se dařilo. Bylo radost zadívat se na mladé, nadšené, silou a zdravím kypící tovaryše, první odchovance naší besídky učňovské, při Jednotě zřízené, když se při schůzi sešli, aby o společné práci v Jednotě konané se uradili. Rozdělení v jednotlivé kroužky, pracovali každý dle schopnosti a chuti. Jedni mezi uční, ve třech besídkách naší Jednotou vedených, druhí byli členy kroužku tiskového, rozšiřující mezi Čechy vídeňským tiskem, jiní v kroužku hudebním učili se hráti na různé nástroje, opět jiní v kroužku tělocvičném, a zase jiní v kroužku zábavném starali se o divadlo, výlety a p. Nezapomínalo se však, že každý tovaryš je řemeslníkem, že tudíž potřebuje vzdělání odborného. Za tím účelem zřídila

Jednota odborné kursy . . . Každou první neděli přistupovali jsme společně ke sv. přijímání, a po něm v útulně za přítomnosti dp. předsedy společně snídali. Tak mezi jiným píše onen tovaryš: Bohužel, že se nepodařilo P. Jemelkovi zabezpečiti Jednotě vlastní budovu. Jest jenom v nájmu a tím je existence Jednoty ohrožena.

Mimo to založil P. Jemelka ve Vídni časopis »Ráj«, jež řídil a do něhož psal hlavně náboženské hovory. Konečně se ujímal ve Vídni české akademické mládeže.

Nejznámějším však učinil se P. Jemelka svými misemi a duchovními cvičeními, jež dával různým stavům. Kolik misí dával, s určitostí říci nemůžeme; ale myslím, že se nemíníme s pravdou, řekneme-li, že jich bylo nejméně 200. Misionářoval v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Minulý rok zajel též k Čechům do Slavonie, odkud si přinesl zárodek své nemoci.

O P. Jemelkovi platila měrou vrchovatou slova Písma: Horlivost domu Tvého mne ztrávila. Byl nadchnut pro vše, co bylo dobré a katolické. Snad někdy v horlivosti té, zejména bylo-li se mu pohybovati v oboru veřejného života, hlavně politického, nedoznal souhlasu a uznání všeobecného, ale to nic nemění o celkových jeho zásluhách o věc katolickou.

Ostatně nezdar anebo nesouhlas P. Jemelku nikterak nesklíčily. Byl optimistou. Vše často vídal ve světle růžovém. A toto dodávalo vzpruhy jeho pracovitosti a neúporném snažení.

K působení a k oblíbě P. Jemelky přispívala velice jeho dobrosrdečnost. Kde a jak mohl, každého se ujal a hleděl mu pomoci. Poněvadž však sám jako řeholník žádných hmotných prostředků neměl, snažil se svým vlivem, prosbou a přimlouvou získati jiným pomocníky a dobrodince. Když to nešlo jinak, i veřejně s kazatelny za podporu prosíval.

Hlubokou brázdu sice vyoral na roli Páně ve vlastech českých, než úplně ji nedooral. Pravil sám asi týden před smrtí k jednomu ze členů katolických tovaryšů ve Vídni, když se mu zdánlivě vedlo lépe: »Věděl jsem, že od vás ještě neodejdu. Cítím se být povoláním k upevnění naší Jednoty a ku provedení jejich plánů . . . O všechny spolky, které jsem řídil, je v nejnnutnějším postaráno. Jenom o Jednotu katolických tovaryšů postaráno není . . .« Odešel tedy uprostřed práce, z vůle Boží musel zanechat dílo nedokonané! Pán ho povolal tam, kde si býti přál, k sobě do nebe. Zajisté je u Krista Pána, ježž tolik miloval a pro nějž tolik pracoval, aby dosáhnul odměny jako dobrý služebník!

Zesnulý byl též od svého mládí ctitelem P. Marie svatohostýnské, k níž, kdykoli mohl, putoval a procesí vídeňské doprovázel. Při korunovačních slavnostech měl tu též kázání a promluvy.

A tak stojí přátelé jeho s vděčnými vzpomínkami nad jeho rovem. Že skutečně se »vděčnými« vzpomínkami, dokazují zádušní mše, jež dal sloužiti Spolek »Praha« v Praze, jeho ctitelé v Hradci Králové, ve Vídni v českém kostele na Rennwegu, na Velehradě, kde rovněž jako na Sv. Hostýně celebroval sám vys. dp. probošt Msgř. Dr. A. C. Stojan. S Bohem, šlechetná duše, pamatuj na nás u trůnu Božího v těžkých dobách, které prožíváme. Odpočívej v pokoji — po boji!

J. N. Skalný.

Dva huláni.

Do boje krutého uhání
na koních švarní dva huláni.
Prvému na líci leží mrak,
naději druhému plane zrak.
V srdcích dvou jeden cit chvěje se:
co nám as budoucnost přinese?
Prvý lká: »Leká mne smrti děs«,
druhý však pozírá do nebes.
Prvý řve: »Vzdor je má tuhá zbraň«,
Sténá druh: »Maria, Ty mne chraň!«
»Padnu-li« první dí, »co na tom?
Jako když v pralese padne strom«.
»»Také já smrti zřím bledou líc,
ale mně Matka jde silná vstříc«.

Vzplanula bitva již krvavá
hrozná jak pekelná záplava,
od rána kosí smrt do noci,
nikdo ji nezdolá přemocí.
Leží tu hulán, ach, smutný tvor,
na líci mraky a v srdci vzdor,
leží tu mrtvola jako strom,
náhle když zdrtí jej blesku hrom.
Soudruh však s lehkým jen obvazem
klečí před hostýnským obrazem.
Marii za pomoc děkuje,
věrnost až do hrobu slibuje.
Matka mu kyne na shledanou:
Synu, tvou budu vždy ochranou!

P. František X. Zimmerhackel, T. J.

Dějepisné paběrky ze zápisních a úředních knih svatohostýnských.

24. Působení farního duchovenstva na Sv. Hostýně od 1845—1887.

Bernard Reger. Jan Schubert. František Kremel. Jan Blažej.

Než počneme líčiti události po uvedení stálé duchovní správy na Sv. Hostýně, sluší se ohlédnouti po činnosti farních duchovních, kteří od znovuzřízení chrámu až do r. 1887 konali poutní práce. Jsou to hlavně následující vdpp.: bystr. faráři Bernard Reger, Jan Schubert, František Kremel a jejich kaplani: Karel Hanák, Fr. Koutný, František Sova, Antonín Sopúch. (O rusavské výpomoci bude zvláště jednáno.) S velkou vděčností jest nám dle všech zpráv došlých vyznati, že často do úmoru pracovali. Docházivali v poutní době každou neděli a svátek, někdy i ve všední den na Sv. Hostýn i za nepříznivého počasí. Sloužili buď tichou buď zpívanou mší sv., kázali a zpovídali často do pozdní noci. Nocleh mívali velmi chatrný. Zjistě přinášeli tito páni Sv. Hostýnu nemalé oběti, uvážíme-li, že při tom zároveň konali své obvyklé, povinné práce farní: zaopatřovali umírající, navštěvovali nemocné, vyučovali náboženství ve školách, kázali, zpovídali, psali úřední listy a knihy atd. Po takovém týdenním lopocením nepopřávali sobě nedělního klidu, nýbrž spěchávali na Sv. Hostýn, aby tam duchovním potřebám poutníků vyhověli. Jen v tom byl jediný nedostatek, že pro povinné domácí práce nemohli stále i ve všední den přicházejícím poutníkům sloužiti. Ale činili v okolnostech, v kterých byli, co jen mohli. Kdyby byli bývali jako poutní kněží v letech 1748—1787 stále ustanovení na Sv. Hostýně, byli by více učinili, výhradně se věnující poutníkům. Proto byla poněkud tvrdá, nekulí nespravedlivá poznámka, kterou učinila knížka »Památka se Sv. Hostýna« Družstvem svatohostýnským r. 1883 vydaná, že od té doby, kdy (1848) varhany od Jana Neusera z N. Jičina byly dovezeny, po celých 34 let nic značnějšího se neučinilo. Je pravda, když bylo o nejhlavnější a nejpotřebnější věci kostelní postaráno, že nic značnějšího se nestalo, leda že přibýlo od nejd. knížete-arcibiskupa zvonu 600 liber těžkého, pak přístavby severní sakristie a kaplanky. (Viz Hlasy svatoh. roč. X.—XII.) Avšak zdaž pak to nebyla značná práce a oběť, že vedle svých mnohonásobných prací farních za každého počasí vystupovali na horu, aby tam konali nedělní a sváteční služby Boží, kázali a zpovídali? A když nic nového nestavěli, vezme, že ustavičně potřebné opravy na kostele a u vodní kaple vyžadovaly dost velkého nákladu. Proto vším právem poukazuje vdp. Fr. Kremel, bývalý v. děkan, v pamětní knize na velkou sumu peněz (27.050 zl.), kterou za krátký čas na různé nutné opravy vydal.

A co máme říci o **Bernardu Regerovi**? Jak náležitě oceniti jeho neobyčejné zásluhy o Sv. Hostýn? Nebýti jeho, nebyl by snad nikdy povstal ze ssutin! Narodil se 1786 v Drahotuších, byl 1812 vysvěcen na kněze, kaplanoval v Bystřici za faráře P. G. Guilknera a stal se 1820 jeho nástupcem. Největší dílo, jež vykonal, byla obnova chrámu svatohostýnského. Vdp. viceděkan František Kremel píše o něm: »Obnova poutního chrámu hostýnského zůstane zřetelným důkazem pro nynější a budoucí věky o jeho cílě a neunavné horlivosti pro věc svatou a dobrou«.

Měltě dost starostí na faře bystrické. R. 1833 shořel farní kostel. Hned se podjal jeho obnovy. Dal 5 nových pobočních oltářů zříditi, obrazy

malovati, obstaral kostelní paramenta, kalich, kostelní nářadí, povznesl tamní chudobinský ústav a špitál. Přese všechny tyto starosti, které celého člověka zaberou, nezapoměl na svůj milovaný Hostýnek, maje o něj stejnou péči jako o shořelý kostel bystřický. Jsa podporován benediktinem Řehořem Volným a baronem Ehrenburgem, dosáhl vládního a církevního povolení k obnově chrámu Páně hostýnského. Sám řídil sbírky milodará, zapsav jména dobrodinců do zvláštní knihy z velinového papíru, vázané v červené safianové kůži,^{*)} aby potomci vděčně na ně v modlitbách pamtováli. I sebral až do ledna 1845 asi 21.135 zl. víd. měny. Začal stavbu a opravu kostela 10. května 1841, v pondělí po 4. neděli velkonoční, kdy právě před 600 lety vpadli Tataři do Moravy a poražení byli na přímľuvu Panny Marie. Dokončili ji tak, že již 2. července 1845 mohl býti kostel svěcen a veřejným službám Božím odevzdán. Jaká to byla práce, jaké starosti ve dne v noci, které se nesly na vysokou horu, od fary vzdálenou! Již 2 roky před tím vztýčil na kopuli kostela hostýnského jméno »Maria«, jež druhdy se tam skvělo, ale po zrušení chrámu se dostalo na kostel bystřický, s něhož spadlo při požáru. Dokud toto pozlacené jméno se bude skvíti na kopuli hostýnské, bude hlásati nejen slávu Panny Marie, nýbrž zároveň též šlechetnost horlivého faráře bystřického Bernarda Regera.^{**)}

Avšak i po svěcení kostela zbylo ještě mnoho, oč se musil starati: o dlažbu v kostelní lodi, o poboční oltáře, mešní roucha, kalichy, ciborium, monstranci, zvony a varhany. Tyto byly sice posledním větším předmětem jím obstaraným, ale co měl ještě dalších starosti o vydržování toho, co již tu bylo, a kolikráte musil opravovati střechy, okna a jiné věci. Staral se tedy poctivě, seč byl, o zvelebení Sv. Hostýna až do své smrti 1869, ponechav pak jiným příležitost, aby dílc jím započaté dále vedli a zdokonalili. V kostelním inventáři byly tehdaž zaznamenány 64 předměty ku chrámu hostýnskému náležející. Počet ten se za jeho nástupce Jana Schuberta, rodáka z Ousova, poněkud rozmnožil, nejvíce však za faráře Františka Kremela, jeho nástupce.

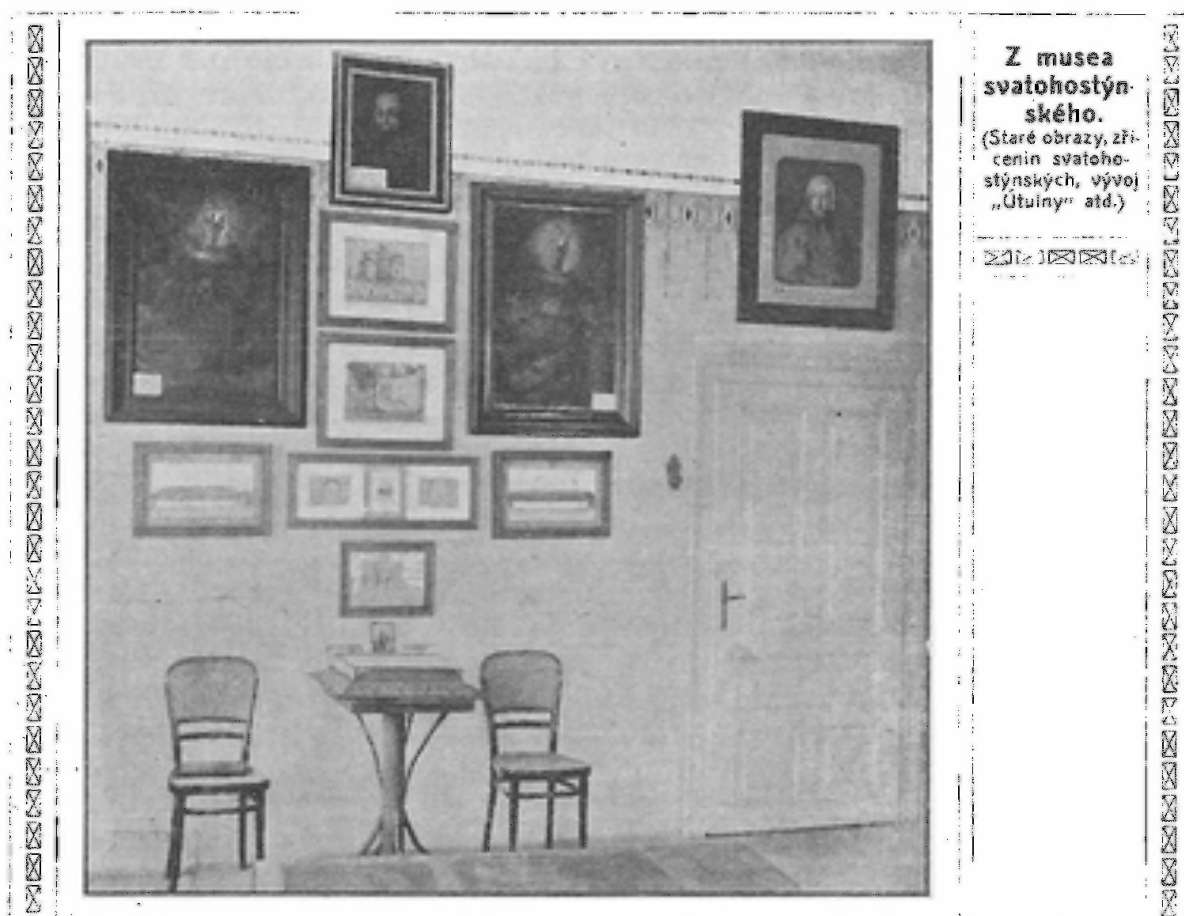
Za faráře **J. Schuberta** počaly se úřední knihy hostýnské »česky« psáti. Dal kostel vylíčiti a uvnitř opravit za 374 zl. k. m. Druhá věž, obě sakristie a presbytáře byly pokryty šindelem za 468 zl. Když r. 1874 byla svěcena křížová cesta, zaplatil světiteli, kvardiánovi z Uh. Hradiště 10 zl. cestného. Téhož roku dal presbytář modrými dlaždicemi vydlaždit za 228 zl. Roku 1877 dal pozlatiti hlavní oltář, portále a tabernakl za 1163 zl. a roku následujícího prolomití zazděné okno nad milostnou sochou. Tolik víme z činnosti toho p. faráře. († 1881.)

František Kremel narodil se 8. března r. 1841 v Starém Jičíně, byl 1864 na kněze vysvěcen, kaplanoval v rodném místě svém, farářoval v Žeranovicích, pak v Štípě a dostal se odtud na faru bystřickou, když Jan Schubert byl 1881 zemřel na ledvinovou nemoc. Pěťadvacet let spravoval tuto faru s velkou moudrostí, vládností a horlivostí. O tom svědčí i kostel bystřický i hostýnský. Pro bystřický kostel pořídil nová okna, nakoupil nová paramenta, obzvláště pak dal jej krásně vymalovati, a od akademického malíře Schmieda z Mnichova uměleckými obrazy slovanských Světců a mučedníků ozdobiti. Při tom nezanedbával horlivý farář chrámu hostýnského tehdaž přifařeného. Nejpatrnější důkaz toho je svrchu uve-

^{*)} Kniha ta, v pouzdře chovaná, uvádí se rok co rok až do r. 1873 v kostelním inventáři. Po tom roce přestal v ní farář J. Schubert zapisovati. Nevíme, kam se dostala kniha, která by nám byla teď velevzácnou.

^{**)} OO. Tov. Jěž. dali zhotoviti jeho obraz, který s podobiznami ostatních zvelebitelů svatohostýnských zdobí klášterní chodbu. Viz též knihu P. Vídenského T. J. »Sv. Hostýn ve svém původu a svých osudech« str. 83—100.

dený tisícový výdaj jím na různé stavby a opravy hostýnské učiněný. Svou neobyčejnou horlivostí a vytrvalostí ve zpovědnici, svou štedrostí a dobročinností jakož i svou vlídnou, milou povahou v obcování s lidmi, dovedl si srdce svých farníků tak získati, že odstoupiv 1. března 1906 od farního úřadu, neměl ni jediného nepřítele v celém městě. Avšak nejvelkomyslnější a nejnezištnější čin jeho života jest, že chtěl kněžím na Sv. Hostýně umožniti samostatnost duchovní správy, již před časem se zřekl výnosné fary, kterou mohl ještě léta dále spravovati. Pán Bůh mu to hojně odplatí! volá pisatel, vida příklad takové ctnosti. Klášter na Sv. Hostýně na věčné časy zapsal si do svých řádových knih tento přešlechtný čin p. vice-děkana Fr. Kremla, aby potomci naň vděčně v modlitbách pamatovali. Za tímž účelem visí také jeho podobizna na klášterní chodbě. (Viz Hlasy svatoh. ročník X. str. 143 a ročník XI. str. 180.)

**Z musea
svatohostýn-
ského.**
(Staré obrazy, zřícenin svatohostýnských, vývoj „Útulny“ atd.)

Jak z Bystřice přicházeli duchovní páni na Sv. Hostýn, aby potřebám poutníků sloužili, tak i důstojní páni sousedé z Rusavy činili. Měli vlastně mnohem větší právo a povinnost docházeti na to posvátné místo, kteréž v jejich farním obvodu leží. Jak na konci 18. století, když byla samostatná duchovní správa na Sv. Hostýně, Rusava byla k ní přiřazena až do r. 1777 a měla tam svůj hřbitov, tak patřilo po zrušení posvátného místa celé území hostýnské ke kuracii rusavské. Proto hlásili se po znovuzřízení poutní svatyně duchovní páni rusavští k svému právu a nastal dlouhý písemný spor mezi nimi a bystřickým farářem. Kn. arc. konsistoř rozhodla spor v tom smyslu (1862), že poutní kostel má náležeti do duchovní správy bystřického faráře B. Režera pro osobní zásluhy, které měl o znovuzřízení jeho, ale ostatní domky (casae), že náležejí do duchovní správy rusavských farářů.

Ale přes to, že kostel hostýnský byl úředně přiřknut faráři bystřickému, důstojní páni z Rusavy přece rádi docházivali do poutní svatyně, aby tu vypomáhali kázáním, zpovídaním a sloužením mše svaté. Nejvíce jest nám známý zesnulý vdp. v. děkan, Jan Blažej jako horlivý výpomocník. Déle než 40 let docházival a zpovídal poutníky. Jako byl v lesích rusavských osvědčený honec na malou i velkou zvěř, tak byl i zručný duchovní honec ve zpovědnici, zbavuje poutníky malých i velkých hříchů. Byl to od znovuzřízení chrámu svatohostýnského pátý duchovní správce na Rusavě, resp. třetí farář a také místoděkan holešovský. Předchůdce v jeho úřadě jsou tito: Kurát Pavel Schwach až do roku 1848, kurát Alois Piffil až do r. 1858, kdy byl přesazen do Lídečka, Jan Dolina z Bojkovic až do 1864, první farář, — František Gogela, farář až do r. 1874. Administrovali: Jan Stančík 1865 a Frant. Šamánek 1874. V osadě žije sice víc než 1200 obyvatel, ale jen třetina je katolická.

Vdp. **Jan Nep. Blažej** narodil se v Chabičově v Rak. Slezsku, byl r. 1869 vysvěcen na kněze, kaplanoval v Zášově, odkud často s průvodem putoval na Sv. Hostýn a tam se zapisoval (1871—1874). Ještě 25. května, 15. srpna, 4. září a 20. října r. 1874 měl František Šamánek, administrator rusavský, v chrámu svatohostýnském kázání a nato slavnou zpívanou mši sv. ano i slavné dokončení poutí a přenesení vel. Svátosti do chrámu bystřického. Ale od 17. května r. 1875 nalézáme již jméno vdp. vice-děkana zapsané. Od té doby přechozí zavítal na svatou horu, nedbaje na obtížnou cestu a špatné počasí, jen aby poutníkům, zejména při velkém návalu ve zpovědnici sloužil. To bylo pro ně neocenitelné dobrodíní v době, kdy byla nouze o zpovědníky a stálá duchovní správa ještě zavedena nebyla. Rač jim kázával, zpíval mši svatou, a spolupůsobil při obvyklém zakončení poutí svatohostýnských anebo při slavnosti Růžencové. (Viz Hlasy svatoh. ročník XI. str. 34, 56; ročník XII. str. 189.)

Budiž zde pro zajímavost a lepší poznání historie našeho poutního místa zaznamenána příhoda ze života zasloužilého pana vice-děkana. Sdělí nám ji vlastnoručně sám a svědčí o tom, jak mylně a ne dle skutečné pravdy se píše v knihách a spisech o Sv. Hostýně jednajících, kdo totiž první začali zvelebovat Sv. Hostýn, usilujíc o zavedení stálé duchovní správy. Příhoda, kterou nám vypravuje věruhodný p. v. místoděkan, ukazuje, jak neúplně se píše o zvelebitelích jeho, a že již před těmi, kteří nyní pracují a horlí, byli také jiní, kteří plni horlivosti se o to zasazovali, aby pro poutníky a jejich duchovní potřeby založen byl klášter. Čtenáři, kteří do tehdejších časových a místních poměrů nejsou zasvěceni, musíme napřed pro lepší porozumění upozorniti, že byli také páni, kteří vši mocí se o to přičiňovali, aby se žádná řehole tam nedostala. Ovšem předpokládáme, že při tom neměli zlý úmysl, nýbrž dobrý, nám neznámý. Odpor ten byl velký a překážky v té příčině učiněné zdály se býti skoro nepřekonatelné. Proto výtečný rajhradský benediktin P. Mathon vybízel lid v kázáních a spisech svých k horlivé a neúnavné modlitbě, aby Hospodin, jenž má srdce lidská v rukou svých sám pomáhal překonati překážky v cestu kládené. Proto založiv »Družstvo svatohostýnské«, ukládal členům jeho za povinnost, aby podporovali zamyšlené dílo nejen hmotně, nýbrž také m o d l í t b o u. »Stojí sice kostelíček na Sv. Hostýně — píše — a vzdoruje bouři a vichrům, četné houfy poutníků jej navštěvují každý rok pro pomoc a útěchu duševní, celá Morava a Slezsko dobře znají jeho potřeby a vroucně si přejí, aby ustanovení byli stáli kněží této svatyně, jako to bylo před sto roky, a ochotni jsou čímkoliv přispěti k této oslavě posvátného Hostýna. Avšak přání tomu staví se v cestu p ř e k á ž k y, k t e r é m ů ž e o d k l i d i t í j e d i n ě H o s p o d i n, v jehož rukou je srdce lidské a jež on nakloní, kam se mu

zalíbí. Potřeba nám, vroucně se modliti a prositi o oslavu Bohorodičky na Sv. Hostýně a seč jsme, o ni se i skutkem přičiniti. Modlitba upřímná a vytrvalá vymohla již nesmírně mnoho; pročez kdožkoliv si přeje, aby o bohoslužbu na Sv. Hostýně a o duchovní správu poutníků tak postaráno bylo, jako v minulém století před rokem 1787, spojme se v jedno družstvo pracující k tomu cíli a konejmež k vyprošení toho, čeho si přejeme, k a ž d o d e n n ě n ě k t e r o u m o d l i t b u.

Tak psal o tehdejších velkých překážkách nezapomenutelný P. Mathon. A teď porozumíme příhodě, kterou sdělil Jan Blažej, tehdáž farář rusavský.

»Právě téhož dne«, takto píše p. v. děkan, »kdy P. Mathon byl na Sv. Hostýně (bylo to asi v r. 1878 nebo 1879), seděli jsme spolu u »štrapaté jedle«, na tom místě, kde stojí rozhledna; byl tam také přítomen P. Fr. Koutný, koop. z Bystřice p. H. a P. Jan Žáček, koop. z Bilavska, mladí a plní horlivosti pro zvelebení Sv. Hostýna a radili jsme se o tom vespolek a usnesli jsme se: psáti do novin o Sv. Hostýně a za druhé rozeslat provolání po celé Moravě o zvelebení Sv. Hostýna, — a ujednáno a učiněno! P. Mathon dal natisknouti plakáty, na nichž se skvěly podpisy: Fr. Koutný, Jan Žáček . . a můj a plakáty rozeslány po Moravě — ale běda nám! — ovšem naše jednání nebylo přesně zákonité; k omluvě naší budiž, že tenkrát mladí kněží neznali konsist. §§ jako nyní.

Téhož roku byla děkanská visitace v Bilavsku a při stole spustil p. děkan: »Pěkný to pořádek v děkanství —! Tři mladí . . . opovažují se rozesílati po celé Moravě za zády děkana a bez jeho vědomí provolání. To se nesmí trpěti a bude míti následky (německy). Tak doslovně pohrozil, ale z konsistoře jsem neobdržel žádné »mandamus« — ovšem že nám třem odpadla chuť k další práci na zvelebení Sv. Hostýna«. — Tento příběh aspoň dokazuje, že již před jinými osobnostmi o zvelebení Sv. Hostýna zasloužilými a veřejností známými byli, kteří též se snažili, seč byli, zvelebovati jej, třebas se jim to nepodařilo a veřejnost o nich a jejich upřímných snahách se nedověděla. Ale když na zemi nedošli uznání, jistě u Boha dojdou odměny zasloužené, jak trefně šlechetný pan v. děkan psaní své dokončil těmito slovy: »Mimo zpovídání a častého kázání vycedil jsem tolik potu pro Sv. Hostýni, že by potokem tekł; u Matky Boží doufám v odměnu.«*)

Tak jsme tuším, s dostatek ukázali, jak pp. faráři i bystřičtí i rusavští dost a dost pracovali o zvelebení Sv. Hostýna před zavedením stálé duchovní správy, a že jim nesmíme žádné výčitky činiti, nýbrž upřímně děkovati, za všechno, co pro něj učinili. Jestli šlechetné a horlivé snahy jejich, narazivše na nepřekonatelné překážky a odpory, nedošly svého cíle, nemohli za to. Ale jistě u Boha měli zásluhu a mají též odměnu.

*) V klášteře svatohostýnském chová se taktéž jeho podobizna, aby potomci naši vždy s vděčností na tohoto šlechetného a obětavého dobrodince našeho poutního místa pamatovali a za něj se modlili.

R. Stupavský

Dlužníkům.

Písně chcete, abych zpíval
o Matičce milené,
ale kdo z vás na zpěváka
honorářem vzpomene?

Já dám píseň, ale papír
za peníze závratné,
vy jen čtete, neptáte se:
poslal jsem už předplatné?

Redaktor i nakladatel
chytají se za vlasy,
moji milí abonenti,
předplatte už na »Hlasy«!

Zprávy se Sv. Hostýna.

P. Rud. Rozkošný, T. J.

(Od 1. prosince do 10. února.)

Návštěva chrámu byla dle počasí. V provinciích přicházivali někteří před nedělími a svátky na noc: tak v sobotu 2. pros. bylo na pčehání 10, 7. pros. 40, 9. pros. 5, 23. pros. 6 a 24. pros. večer 80 z nichž mnozí přenocovali v ambítě vedle kaplanky. V první neděli adventní jich bylo na 120, 8. pros. na 400, na druhou neděli 40, na třetí a čtvrtou po 50. Na vánoce na jitřní mohli být na 800. Hned o ¼ ráno se hrnuli do chrámu. Noc byla jasná: časně z rána souhvězdí Orion a Lva zapadalo a nádražní světla v Křeměřiži, Přerově, Olomouci mihotala se v dáli. Skoro ráno byly —2° C ve dne 0-0° C. — Na sv. Štěpána bylo poutníků na 80, na sv. Silvestra jen 30. — V první polovici ledna pokaždě skoro 150; když však přituhla zima jen 30—50. 27. ledna v sobotu připutovalo několik poutnic z Břestu, ale pro nepohodu odjely téhož dne večer.

Počasí v prosinci: přšlo 5., 6., 9., 14 (16 mm) 23., 29. pros. Sněžilo 15., 18., 19., 27. pros. Sníh byl od 15.—23. a od 27.—29. pros. nejvýše 5 cm. Za celý napršelo 72·8 mm. Průměrná teplota byla +1·1° C. Od 1.—15. pros. byl teploměr nad nullou (nejvýš +6° C) a také na štědrý den +1° C, a 30. a 31. pros. Nejnižší teplota byla 20. pros. —5° C; 8. pros. bylo 5° nad nullou. — Počasí v lednu bylo dle odborníků letošního roku mimořádné. Dle nich se má letošní leden rozdělit na tři stejné díly. V první třetině pršivalo, někde tak prudce jako v červenci, a na některých místech na Moravě a ve Slezsku byly zimní bouřky. Na tři krále, kdy jiná léta bývá největší zima, vysoko vystoupila voda ve Vídni a v Budapešti, a v Čechách na Vltavě, Labi byly povodně. Teplota byla poměrně vysoká, takže mnozí předpovídali mírnou zimu. Ale zklamali se. V druhé třetině měsíce totiž teploměr klesal; z počátku jen mírně, přestalo pršet, ale za to hustě padal sníh v Alpách a v Karpatech a vojá-

kům velmi ztěžoval službu. Na cblce se ukázaly neobyčejně velké povětrně a v Tyrolsku a severní Itálii bylo zemětřesení. V poslední třetině lednové byly na některých místech tak silné mrazy, jakých jsme zažili v devadesátých letech minulého století. — Taková byla zpráva v jistém časopise o lednu. Na Sv. Hostýně nebylo počasí tak přesně chráněné; 1., 2., 3., ledna sněžilo i přšlo, a 17. ledna přšlo. 5., 9., 12., 14., 16., 17., 19., 26., 27., 29., 30. a 31. ledna sněžilo, takže od 5. ledna byl Sv. Hostýn téměř po celý měsíc pod sněhem: 15. ledna ho bylo 15 cm, brzy sice zmizel, ale zvolna připadával nový, takže na konci měsíce ho bylo na 2 dm, k němuž na začátku února přibyl ještě 1 dm, takže 5. února ho na 3 dm. Za leden napršelo 83·5 mm. Největší zima byla v lednu 26. —14·6° C. Od 1.—5. a od 15.—17. ledna byl teploměr nad nullou; na nový rok bylo +0·5° C, na tři krále —6° C, na sv. Fabiána —14° C. Průměrná teplota za leden byla —5·2° C. — 13. ledna o půl 6. hod. večer letěl nad Sv. Hostýnem povětrně s hor dolů na rovinu. Byl-li to tentýž, o němž psaly Noviny z Podradhoště, Slováké Noviny, Čech a Našinec, nelze tvrdit. Čech 16. ledna psal: Velký meteor letěl v sobotu o půl 6. od Habrů (hejtmanství Čáslav) k Železným hřbátům. Hlava meteoru byla žlutá, tělo rudě červené, ohon, jenž přešel v dlouhou úzkou čáru opět žlutý. Meteor letěl od jihozápadu k severovýchodu a tak blízko zemi, že ozářil celou krajinu jako blesk a bylo slyšet jemný sykot, jako strčíme-li málo rozpalené železo do vody. »Našinec« psal toto: Z Podivic u Vyškova se nám píše: V sobotu 13. ledna o 5 hod. 31 min. večer bylo možno u nás pozorovati neobyčejné světelné zjevy. Ve světnici bylo tak světlo jako ve dne; na východní cblce ukázal se ohnivý kotouč velikosti měsíce a 3—5 vteřin letěl nad Podivicemi směrem od Vyškova k Prostějovu; celé okolí byla jako elektrickým světlem intenzivně osvětleno. Podobný úkaz

viděli zde pracující rubači tentýž večer za Brodkem, ale úkaz bral se směrem opačným od severu k jihu. Hořící těleso vysoko nad obzorem shaslo a barva jeho jasná přešla ve tmavomodrou a stalo se neviditelné. Hluku nebo hřmění ani pádu nebylo slyšeti. Pouze syčení slyšeli, kdož byli venku a blízko. Čekal jsem, že nějaká zpráva se objeví z osad východně od Podivovic položených. Zde bylo při úkazu veliké zděšení: lidé vyběhali z domů, zda nehoří a strachem trnuli. — Na sv. Antonína 17. ledna byl také zajímavý den: dopoledne byly 4° C tepla a dole byla hustá mlha, která vystoupila na hory a přišlo. Odpoledne zasvitlo slunce a k večeru byly 3° zimy, takže ve čtvrtek bylo velké náledí. V pátek o pohřbu kapitolního děkana msgra dra J. Schneidra, bylo —6° C, hustá mlha tvořila na stromech jinovatku, ostrý vítr řezal do tváří účastníků, jichž bylo na 100. Na sv. Fabiána a 4. dny po něm svítlo slunce a mrzlo, jinak však většinou celý podzim a celou zimu bylo buď zamlženo, nebo zamračeno. — 23. ledna o 8. hod. ráno jsme pozorovali zatmění slunce: vrchní polovice byla úplně zatmělá, takže svítil jen dolní srp. — 7. února byla největší zima na Sv. Hostýně —16° C.

Počasí na Sv. Hostýně r. 1916.

M ě s í c	Napršelo v mm	Bylo dešti- vých dnů	Průměrná teplota
Leden	75.6	14	— 1.9
Únor	49.7	11	— 2.5
Březen	54.7	11	+ 4.2
Duben	138.8	14	+ 5.4
Květen	36.2	12	+12.1
Červen	152.3	19	+13.3
Červenec . . .	151.3	16	+15.7
Srpen	117.1	13	+14.7
Září	102.4	.	+10.1
Říjen	65.8	14	+ 5.1
Listopad . . .	45.5	10	+ 3.4
Prosinec . . .	72.8	11	+ 1.1
Součet	1064.2	154	+ 6.8

R. 1915 napršelo 1208.5 mm, dešť. dnů bylo 1.5, průměrná teplota +5.7° C.
R. 1914 . . . . 820.5 mm, průměrná teplota +6.1° C.

Osobní. Dp. superior od 8.—17. prosince konal sv. misii v Doksanech u Roudnice v Čechách u dp. P. Půdy, jenž před několika léty horlivě působil na Sv. Kopečku. 22. prosince odjel P. Černý na dvoudenní pobožnost do Suchbátu u Nov. Jičína a P. Frant. Vídenský do Vídně kázat místo onemocnělého J. Jemelky. Byl též při jeho smrti a na jeho pohřbu a vrátil se 9. ledna. Smrt P. Jemelky způsobila změnu na Sv. Hostýně. Na jeho místo do Vídně se dostal totiž P. Karel Pckerný T. J. z Hradce Králové a do Hradce Králové byl poslán se Sv. Hostýna P. Jan Černý, jenž tu čtyřv léta působil, a Hlasy obohacoval zdařilými fotografiemi a zajímavými povídkami. Jménem čtenářů Hlasů přejí mu od Panny Marie na novém působišti hojného požehnání Božího; odjel tam 15. ledna. — 6. a 7. ledna konali dp. superior a P. Černý pobožnost v Pačlavicích. —

9. ledna přijel na Sv. Hostýn vdp. probošt Dr. Ant. Stojan a p. Josef Konšel kněz a k. a. úředník v Kroměříži. — 10. ledna Apoštolát sv. Cyrilla a Methoda pod ochranou bl. Panny Marie a Matice svatohostýnská uspořádala posmrtnou pobožnost (mši sv. s konduktem) za † P. Aloise Jemelku T. J. ve Vídní. Pobožnost vykonal jednatel uvedených spolků Msgr dr. Ant. Cyr. Stojan, probošt kroměřížský. Stalo se tak ze vděčnosti za blahodárné působení v Pánu zesnulého na Moravě. Za 10 dní opět přijel pan probošt na Sv. Hostýn pochovat pckladníka Matice svatohostýnské vdp. Msgr dra Schneidra, kapitulního děkana v Kroměříži. Asistovali mu Jos. Hut a Ad. Jašek. Mimo ně byli na pohřbě a mši sv. za neobčtíka sloužili: Jan Daněk, děkan v Jevíčku; Aug. Chmelař, farář z Loukova; Frant. Lév, am. z Kroměříže; Aug. Kleveta z Podivína, Frant. Gogela, far. ve Střebčeticích; Balt. Hřiva, farář v Napajedlech; Jindřich Valouch, katech. na Vsetíně; Tom. Lobprais, koop. ve Kvasicích; Jan Sigmund, koop. v Bílavsku. Kromě těchto ještě 18 osob se zapsalo do knihy v sakristii z Kroměříže a z okolí. Ostatní účastníci byli většinou z Bystrice. — 11. ledna přivedl na pout několik sedálek Eug. Dluhý, kaplan v Břestě. — Od 15.—22. ledna byl tu vdp. Jan Daněk, kons. rada a děkan z Jevíčka; vypomáhal dp. superiorovi v některých pracích a měl v neděli kázání. — 5. února nás navštívil nový pan farář Rusavský Josef Herodek. — Od 8.—12. února konali dp. superior Ostrčilík a P. Vídenský jubilejní pobožnost v Kojetíně na oslavu 150letého výročí přenesení milostné sošky P. Marie Kojetínské do farního chrámu Páně. Bylo celkem 14 kázání a na 2400 sv. přijímání. Slavnost zakončena pobožností dušičkovou za zemřelé farníky a padlé vojíny kojetínské.

Různé. Týden před vánocemi se stavěly jesličky v kostele. — V únorovém čísle »Selky« píše čtenářka z Velko-Meziříčka, že velice ráda čítává v »Selce« dopisy se Sv. Hostýna a pokračuje: »Tak ráda vzpomínám dob, kdy z naší západní Moravy byly pořádány poutě na Sv. Hostýn. Co to bývalo radostného nadšení v našich vískách když oznámena byla nová pout. Nedbaly jsme námahy, jen když nám bylo možno spatřiti místo nám Moravanům tak drahé. Avšak doby ty krásné minuly. Z duší našich vroucí prosba se nese k naší milé Královně Moravy, by mocnou prosbou u Syna svého vyprosila nám, bychom v brzké době opět tak slavně a radostně mohli k ní spěchat. Nemůžeme-li na Sv. Hostýn rádi spěcháme do milého Obyčtova«. V posledním čísle »Naší Omladiny« popisují čtyři členky ze Žeranovic svou pout na slavnost »Omladiny«. Chtěly býti na Sv. Hostýně dříve než pátým vlakem, šly horami, na cestě jich zastihla bouře, setmělo se tak, že v lese neviděly na cestu; jedna druhé se držela a modlily se růženec ke sv. Vavřinci, patronu kostela, obětovaly to vše za vojáky a nezbloudily. — V knize v sakristii jest za-

psáno r. 1916 415 kněží. — Věrnými přáteli jsou nám v zimě brhlíci a sýkorky: často poklepávají na okna, dovolávajíce se bukvic a drobtů.

Plnomocné odpustky: 12. března ve výroční den svatořečení sv. Ignáce a sv. Frant. Xav. (Lev XIII. 12. ledna 1886). Před tím se obyčejně konává devítidenní pobožnost ke sv. Frant. Xaverskému.

Památne dny: 1. března 1901 † P. Jan Ryšánek T. J. na Velehradě, 5. března 1912 † Vilém Blažek, světící biskup v Olomouci. 15. dubna 1901 arcib. olomucký Leo ze Skrbenských byl jmenován kardinálem.

Poděkování. P. Marii svatoh. a sv. Filomeně děkuje za uzdravení a vyslyšení prosby čtenářka z Prusinovic; B. S. z Konice píše: Z nemoci přetěžké moje dítě, zvedla ji, Maria velebím Tě. Dechem Tvým obživila jeho líce, vroucně Ti děkuje matky srdce. Nahoru k Tobě se stezka vine, po ní se duše má v noci šine. Lem šatu Tvého, Tvé nohy libá, žes dala mu zdraví, Matko milá. Obět Ti malíčkovou skládám v ruce. Budiž mi Matičkou v každé muce. — Za uzdravení své sestry a za vyslyšení prosby děkuje A. N. z Kunovic; M. S. děkuje za vyslyšení ve dvou důležitých záležitostech. A. P. z Koryčan děkuje B. Srdci Páně a P. Marii za uzdravení dítěte z těžké nemoci. F. L. ze Žer. děkuje za uzdravení své manželky a za vyslyšení prosby a navrácení zdraví, věnuje na křížovou cestu 10 K. A dodává: Dne 31. října 1916 po těžké a trapné nemoci zemřela mi velice hodná dcera 17-letá, která r. 1914 vykonala pout na Sv. Hostýn s poutníky ze západní Moravy, z farnosti Blížkovic od Znojma. Byla velkou ctitelkou P. Marie svatoh., s velkou touhou očekávala vždy Hlasy a celou knihu o papežské korunovací přečetla. V těžké nemoci vzývala P. M. svatoh., a když jí bylo zle, pila vodu se Sv. Hostýna. Když se jí napila, bylo jí vždycky uleveno. Proto posílám 10 K na pomník Omladiny, aby i ona byla nadále spojena se Sv. Hostýnem. P. Marii a sv. Antonínu za vyslyšení prosby, a dopourouči Její ochraně manžela a své příbuzné vojáky A. D. z Němčic; čtenářka

Hlasů ze Slavkova, která za 20 měsíců dostala dopis od syna zajatého v Rusku.

Přípis zaslaný na Sv. Hostýn od Pomocného spolku pro uprchlíky z jihu. Vídeň IV., Favoritenstr. 5. Pod vysokým protektorátem Její cí. a král. Výsosti nejjasnější paní arcivévodkyně Marie Josefy.

Čís. 14.241. Vídeň 23. června 1916.

Důst. pp. Páterům poutního kostela na Sv. Hostýně u Bystřice, Morava!

Náš člen, p. farní děkan Germán Dalpiaz, bisk. komisař pro úpravu duchovní správy mezi jihotyrolskými uprchlíky, uvědomil nás ve své zprávě o nábožensko-mravných poměrech uprchlíků v Čechách a na Moravě také o pouti na Hostýn, konané dne 24. května, které se přes 1000 uprchlíků účastnilo. Ve zprávě se zdůrazňuje, že se důst. pp. Páterové uprchlíků, hledajících útěchy, velice laskavě ujali, tak že účastníci této pouti na ni nikdy nezapomenou.

Představenstvo pomocného spolku, které v ohledu náboženském se o uprchlíky stále co nejvíce stará, pokládá za svou povinnost, důstojným pp. Páterům za jejich lásku a ochotu, již uprchlíkům projevili, vzdátí co nejupřímnější a nejoddanější dík.

S projevem nejhlubší úcty

Pomocný spolek pro uprchlíky z jihu:
M. Beck.

* * *

Vzpomínky na svatohostýnské poutí r. 1895. Když jsem přečetl v 12. čísle m. r. 1916 článek P. Xavera: »Tři dny na pouti«, pomyslel jsem si, že by pan spisovatel byl výborným pozorovatelem na Sv. Hostýně: má dobré oči, dobrou paměť a dobré péro. Jistě, že čtenáři obdivovali jeho horlivost v ministrování a cítili s ním soustrast. Zdá se, že byl až moc skromný, že si totiž ničeho nevyministoval. Vždyť by mu jistě byl mnohý kněz dal po mši sv. některý krejcar! Za to však si u Panny Marie zasloužil zvláštní ochrany, že se stal knězem a horlivým šířitelem její úcty. Protože jsem byl také mezi oněmi bohoslovci, které P. Xaver viděl při slavnosti (7.—9. září 1895), a že mi sem tam některá vzpomínka zůstala v paměti, doufám, že čtenáři tímto doplňkem k jeho vzpomínkám nepohrdnou. Při svěcení oltáře sv. Františka, měl jsem na starosti kaditelnici. Když byl oltář pomazán sv. olejem a od pana biskupa okouřen, dostal jsem kaditelnici a měl jsem jej dále okouřovati. Sekretář, pana biskupa R. Homolka vida, že ledabyly pohazují kaditelnici, vzal mi ji z ruky, a ukázal mi, kterak ji mám obloukovitě nadzdvihovati. Víím, že jsem oltář musil hodně dlouho okouřovati. Když byl oltář posvěcen, šli jsme někteří bohoslovci k snídani, do kláštera, zatím co pan biskup měl u něho mši sv. a kázání. Za dne zapisovali bohoslovci nově přistupující členy do Matice svatohostýnské, která se toho roku za-

kládala, v matiční kanceláři, kde bývala někdy taková tlačeniště, jako o velkých slavnostech v sakristii při otčenáškách. V koutě stálo mnoho tyčí s tabulkami, na nichž byla napsána jména osad, odkud přišly průvody. K večeru si chodili vůdci jednotlivých procesí pro ně. Dalo to někdy dosti práce, než se našla jejich tabulka; někdy již ji jiný vzal, anebo vůbec jí tam nebylo! Seřadil se průvod s tabulkami a lampiony a ubíral se ku klášteru, kde dělal dostaveníčko brněnskému panu biskupovi 7. září, jako před tím 14. srpna olomuckému panu arcibiskupovi. Večer (7. září) po 10. hodině jsme šli někteří bohoslovci do chrámu na kůr, odkud řídil Fr. Procházka, farář z Roušky hodinky, které ve chrámu terciáři zpívali. Noclehovat šli jsme do verandy, kterou popisuje P. Xaver; nebyli jsme tak skromní jako on, jenž ležel na slámě, ale zajistili jsme si postele. — Dopoledne (18. září) přicházely průvody z okolí i vzdálenější. S jedním se také dostavili vojenští vysloužilci v stejno-kroji. Když je P. Cibulka upozoroval, požádal jich, aby dělali špalír okolo pana biskupa, jenž měl venku kázání asi na tom místě, kde je druhé zastavení staré křížové cesty. Mluvil o trojím narození Panny Marie: od věčnosti, v čase, a v srdci katolického křesťana. Potom se odebral pan biskup do chrámu, kde měl slavnou mši sv., při níž vysloužilci stáli v řadě na stupni pod kazatelnu, tak že celý presbytář byl volný. Při mši sv. jsem měl na starosti zvonek a konvičky. Když po sv. přijímání otevíral jáhen svatostánek, aby do něho uložil ciborium, zazvonil jsem. Pan biskup se poohlédl a pokynul, bych dále nezvonil. Poslechl jsem. Po mši sv. a po obědě jsem šel s průvodem domů. Doma jsem se sešel s jedním vysloužilcem a pravil jsem mu: »Pravda, že to bylo všecko pěkné dnes na Sv. Hostýně!« Řekl mi: »Všecko to bylo pěkné! Jenom tys to pokazil! Neměls zvonit!« — Protože jsem měl štěstí téhož roku 15. srpna, kdy pan arcibiskup Dr. Theodor Kohn zavítal jako poutník s ostatky bl. Jana Sarkandra na Sv. Hostýn, také ministrovati, nebudou mi asi čtenáři zazlívati přidám-li několik vzpomínek na onu slavnost. Jel jsem vlakem z Hulína ve voze 3. třídy, kde natlačení poutníci zpívali a modlili se. Počasí bylo velice deštivé. Když se světil zvon, darovaný Drem Fr. Srbeckým, na straně evangelní před chrámem, nepršelo; i po večeri se zdržel déšť, takže se šel pan arcibiskup podívat na ohňostroj, který na louce dělal nebožtík lékárník Jan Harna. Brzy potom však se dalo do deště, pršelo celou noc i celé dopoledne. K tomu silný vítr a hustá mlha. Ve verandě v klášterním dvoře, o níž psal P. Xaver, spali kněží; bohoslovci s dražovským farářem Ant. Stojanem na slavníkách v matiční kanceláři. Pozdě v noci kdosi tloukl na dveře kanceláře. Pan farář vstal, otevřel dveře a do nich se tlačila babička: »Pro Boha vás prosím, pusťte mne

sem! Venku leje, hostinec, kostel, chodby, všecko plné! Nemám se kde schovat, a přece nemohu stát celou noc v dešti!« »Ale stařenko, tady nemůžete býti! Tu spí panáčci a bohoslovci!« — Druhého dne ráno jsme se mnoho namínistrovali, a kdykoliv šel pan arcibiskup z kláštera do chrámu, nesli jsme nad ním baldachýn, který nám vítr div neunesl. Před velkou mší sv. měl pan arcibiskup kázání o výchově dítek. Když se po kázání strojil na trůně ku mši sv., vzkřikl jakýs padouch: »Hoří!« Nastal podobný poplach, jako 4. září 1881, který popisuje v minulém čísle P. Koutný. Lidé se tlačili všemi vchody ven, ač byl velký liják. I mnozí kněží ztratili — jak se říká — hlavu. Někteří v rochetkách skákali oknem sakristie, jiní stáli tu rozhořčení, svádějící vinu na P. Cibulku: že on je toho zmatku vinen, protože pořádá tak velké slavnosti. Pan arcibiskup napomínal s trůnu ku klidu. Ale marně! Vystoupil opět na kazatelnu, a tu teprve se lidé zvolna uklidňovali. Jali se dělati pořádek v sakristii a v kostele. U sakristie, kde je nyní lavice, byl postaven stůl a na něm všecko přichystáno ke mši sv. Stůl byl v tlačeništi převrácen a rozmlácen a nejpěknější kalich asi na 10 kousků rozbit. Vzal se druhý, všecko se v rychlosti upravilo a byla sloužena slavná mše sv. Po mši sv. se ubíral pan arcibiskup pod baldachýnem před chrám, na místo, kde je nyní socha sv. Anny, aby s kazatelny tam upravené udělil poutníkům apoštolské požehnání. Protože ponebí baldachýnu nebylo nataženo na rámu, ale volně, stékala voda uprostřed — neboť jen jen lilo —, a protékala dolů na mitru pana arcibiskupa, odkud se rozlévala po celé tváři, stékala dolů neb na pluvíál. A on se však ani nepohnul, stál jako socha z mramoru. Uděliv apoštolské požehnání, vrátil se do chrámu s assistencí. Na cestě sklouzl staříčkový assistující kanovník Bedřich z Premmersteinu před Sarkandrovkou v pěkné dalmatice do bláta, jehož bylo tenkrát daleko více než nyní, kdy se cesta upravuje, a se zablátil. Když jsme ještě jedenkrát vyprovázeli pana arcibiskupa pod baldachýnem, zadul před »kaplánekou« tak silný vítr, že utrlh ponebí a musili jsme baldachýn odnésti. — Dále si ještě pamatuji z oné slavnosti, že jsem šel ráno do hostince, kde jsem si koupil osminku vína — tenkrát bylo drahé, neboť byl velký nával — stála 10 krejcarů! — To jsou mé vzpomínky na jubilejní poutě roku 1895. — Při této slavnosti byl také nynější P. superior a redaktor Hlasů, jakožto novokněz. Protože však v Sarkandrovce ustavičně zpovídal, nevěděl o ničem, co se dalo v kostele.

Nevyslyšeným. Mívají-li zábavné a poučné časopisy na konci drobné zprávy z církve a světa, čtenáři, kteří chtějí se dověděti, co jest ve světě nového, čítávají je od zadu. Tak jest tomu, tuším, i u »Hlasů svatohostýnských«, v nichž vyhledávají čtenáři napřed

zprávy se Sv. Hostýna. Nezajímají se však všichni stejně o všechny zprávy. Když někdo něco daroval, hledá, zda jest jeho jméno mezi dárci uveřejněno, poutníci třeba se v sakristii neohlásili — si všímají, zda jest zaznamenán jejich průvod, jiný čta zprávy o počasí, rozpomíná se, jak bylo u nich v ony dny, a opět jiní — kterých jest nynější dobu velmi mnoho, — s velkou bedlivostí pročítávají poděkování. Loni v létě děkovala jistá žena Panně Marii, že se dověděla o svém muži, kterého již pokládala za ztraceného, že jest zajat v Rusku. V neděli po vyjití onoho čísla připutovalo mnoho žen prosit P. Marie, aby dostaly brzkou zprávu o neznámých vojínech. Jiná žena píše: »Odebíráme sedmý rok »Hlasy svatohostýnské«. V každém čísle jest poděkování za prosby, které Matička Boží vyslyšela, a také já mám naději, že Ji brzy budu moci poděkovat; v dalším dopise vypisuje svou nezhojitelnou nemoc, kterou jest již trápená od 16. roku; byla léčena od několika lékařů, několikrát byla v lázních a nepomohlo nic. Proto prosila o vodu svatohostýnskou. Voda jí byla poslána v září minulého roku. V říjnu opět poslala dopis, v němž děkovala za vodu, a oznamovala, že vroucně prosila Pannu Marii o zdraví, ale bohužel marně, a prosila o modlitbu. Jiná osoba si v dopise stěžovala, že kazatel na Sv. Hostýně na kázání v křížovou neděli povzbuzoval k důvěře k Panně Marii, že modlitba k ní bude vyslyšena, a ona však že vyslyšena nebyla! A s jakousi trpkostí připojuje: Pořád se nám káže, že Pán Ježíš nás miluje, že se nám dává v Nejsvětější Svátosti oltářní, a jsme pobízeni k častému sv. přijímání . . . a přece nejsme vyslyšeni!

Nepřímou na tyto stížnosti odpovídá následující dopis, který byl poslán na Sv. Hostýn hned před válkou a zní takto: Jsem jako na rozbouraném moři stále v nebezpečnosti, že divoce ženoucí se vlny pokušení strhnou mne do moře hříchu. Když jsem vyšla ze školy, dostaly se mi do rukou knihy a časopisy nábožného obsahu a životy svatých. Čítávala jsem si v nich, a brzy jsem poznala světskou marnost, že všecko na světě zmizí jako mydlinová bublina. Viděla jsem, že nejdu po oné pravé cestě, po které šli svatí. Četla jsem v »Hlasech svatoh.« o děvčatech z Černovic, jež slíbily Panně Marii, že nepůjdou rok k muzice. Matičko svatohostýnská! I já Ti mohu tu maličkou obět přinést. Ač jsem chodila před tím jen tak bezplatně se podívat — neb ráda slyším hudbu — nešla jsem potom ani tak. Zamilovala jsem si samotu, a chtěla jsem začít lepší život. Vykonala jsem generální sv. zpověď, a také později jsem chodívala častěji ke sv. zpovědi a ke sv. přijímání a vždycky jsem si umiňovala, že budu lepší, a čím více jsem se bála hříchu — tím mocněji na mne doléhala pokušení, jakoby se všecko proti mně vzbouřilo. Někdy byla pokušení tak hrozná, že jsem se děsila, nevědouc, co se to se

mnou děje. Tak byla pokušení násilná, že jsem mohla ledva stěží promluvit. Při pokušeních proti víře, jsem musila chvíli opakovat: věřím, věřím! Jak smutno a úzko mně někdo bylo! Kdybych se alespoň mohla dobře modlit a nalézt útěchy a radosti v rozmluvě s Pánem Bohem! Ale i to mně přicházelo těžko. Kolikrát jsem začínala znova, a s mnohým přemáháním jsem se pomodlila denní modlitby. Na cestě z práce se oddávám rozjímání, které mi napadne, buď o umučení Páně, neb jiné. Když jest 7 hodin večer pohlédám k Matičce Boží na Sv. Hostýně, a duch můj zalétá klanět se svátostnému Ježíši, tam právě na oltáři vystavenému, aby mne síliti a žehnati ráčil. Ač vím, že v každém katolickém kostele jest již Ježíš ve svatostánku přítomen, přece má největší touha jest na Sv. Hostýn. Ráda bych tam velice často chodívala, než musím do práce, však ne beze mše sv., nejméně jedné. Zprvu jsem si myslila, že se přece zabavím, když nůjdu na mši sv. a spěchala jsem mnohokrát bez ní do práce. Když jsem potom chodívala častěji, a později skoro každý den na mši sv., poznala jsem, že jsem se mýlila, neboť jsem neměla méně výdělků, ale o mnoho více. O jak je pravdivé přísloví, že bez Božího požehnání, marné naše namáhání. Když jsem ještě četla knížku o mši sv., naučila jsem se jí teprve vážit. Poznala jsem neskončené poklady a milosti z ní prýstící. Zmocnila se mne touha jich si co nejvíce nashromáždit. Tak časně ráno vstáti a potmě jít a ještě k tomu okolo lesa na mši sv. zdálo se mi dříve strašné. Než láska k Ježíši Kristu přemůže vše. Pro něho nic těžkého ani smrt. Když na mne cestou přijde strach, pomyslim si: Bože všemohoucí, ve Tvé moci je vše, zachraň mne od všeho zlého, vždyť jdu k Tobě, můj nejmilejší Ježíši, jdu Tebe přijmouti. Buď pozdravena Matičko Boží, drž nade mnou strážnou ruku svou. Andělíčku, můj strážce, stále při mne stůj, a provázej mne na všech cestách mých. S podobnými myšlenkami ubírám se na mši sv. Při mši sv. si rozjímám umučení Páně, jak mi zpovědník poradil. V duchu provázím Pána na všech bolestných cestách. Hned při stupňových modlitbách vidím Ježíše na hoře Olivetské krví se potícího. Dále Jej v duchu provázím od soudce k soudci, k nimž byl veden. Stojím nedaleko sloupu, při němž byl bičován. Jdu dále za Ježíšem nesoucím těžký kříž. Líbám v duchu ty šlépěje, tu svatou krev. Přicházíme již na horu Kalvarii. Jest pozdvihování. Tu vítám přicházejícího na oltář Ježíše a kláním se Jemu. Klečím v duchu pod tím kalvarským křížem, a opět líbám v duchu tu nejsvětější krev stékající s kříže, kterou kněz v kalichu pozdvihuje. Obětují Bohu Otci všechny bolesti Syna Jeho by pro Jeho zásluhy byl nám milostiv, a dal nám čeho pro spasení duše i pro tělo potřebujeme. Mnohdy při tom rozjímání pocitím lítost a lásku a vroucí touhu po Ježíši Kristu svátostném, že se nemohu někdy dočkat té

blažené chvíle, kdy Bůh se sklání k duši a vchází v srdce lidská ve sv. přijímání. Jak milo v jeho objetí! Kéž bych Jej mohla víc a více milovati a nikdy neurážeti! Po Bohu touží duše má, po dokonalé lásce k Němu a po úplném sjednocení s Jeho nejsvětější vůlí. Ač jsem ráda ve společnosti počestných lidí, přece toužím po samotě, kde se mohu nerušeně ponořiti v rozjímání a potěšiti se všudypřítomným Pánem. A zase zalétám v duchu s vroucím pozdravem tam, kde živ přítomen jest, ku svatostánku. Někdy však zmizí radost ze srdce, dostaví se jakási tesklivá prázdnota, srdce jest jako bez lásky, a některá pokušení tak trápí, že mi napadla myšlenka: Vrať se zpět na dřívější cestu, a nemusíš žítí stále ve strachu a v boji, totiž abych nechodila tak často ke sv. přijímání. Tenkrát si vzpomínám na slova sv. evangelia: A jsou poslední věci člověka horší, nežli první. Ne můj Ježíši! Nechci se odchýliti od Tebe! Nechci býti bez Tebe ani vteřinu! Stále s Tebou, vše z lásky k Tobě a jen pro Tebe! Bůh mi jediné postačí. Bůh můj a mé všechno!

Tento dopis se mi zdá tak krásným, povzbujícím, že přidám-li několik řádků k němu, pokazím dojem, kterým působí na čtenáře. A přece jsem na začátku podotkl, že jen nepřímou odpovídá na námitku těm, kteří nejsou vyslyšeni. Musím tedy několik slov přidati a přímo čtenářům Panny Marie, kteří mají tolik křížů a trápení, tolik potřeb duše, těla, majetku a rodiny odpověděti! Jest přirozeno, že každý tvor chce býti zbaven zla, které ho tíží. My jsme k tomu všemu vyrostli v době osvěty, pokroku, v níž se hlásalo, že nebude vůbec zla na zemi, ale že budou žítí lidé jako v ráji. Zapomínáme na hříchy své a celého světa, za které Pán Bůh lidstvo nyní tak krutě trestá a málo pamatujeme na Syna Panny Marie, Pána Ježíše a jeho svatý kříž. A přece Pán Ježíš není katolickému křesťanu něčím minulým, cizím, nač by jen vzpomínal v modlitbách a písních, nýbrž něčím, s čím má býti spojen jako úd těla s hlavou; katolík, jenž hned na křtu sv. od kněze, a v mládí od své matky jest často znamenán sv. křížem, a také sám častokrát za den se žehná tímto znamením, jenž často pohlédá na kříž, který visí v pokoji, neb stojí u chrámu Páně, neb v poli na rozcestí a jenž si přeje, aby mu pozůstali do rakve vložili křížek, který by po smrti tiskl ke svému srdci, jest takoruka srostlý s křížem. A co jest kříž? Kříž je znamením bolesti, úzkosti, opuštěnosti, hanby, chudoby, a všeho toho, co Kristus na něm pro nás trpěl, a čeho se lidská přirozenost léká. Křesťan však, jenž si je vědom svého úzkého spojení s Pánem Ježíšem, přemáhá strach, a nese trpělivě s Ním kříž, který Pán Bůh na něho vložil. Sv. Bernard píše takto: »Já, bratři, jsem si udělal od svého obrácení kytičku místo vlastních zásluh, o nichž jsem věděl, že mi chybí, ze všech úzkostí a hořkostí svého Pána, a zastrčil jsem

ji do svého srdce. Pokud budu živ, budu vychvalovati, jak sladká je vzpomínka na ně; na věky nezapomenu na ono smilování, jímž jsem nabyl života. Tato kytička jest pro mne uschována a nikdo mi ji nesmí vzíti, bude ustavičně skryta v mém srdci. O tom přemýšleti pokládám za jediné pravou moudrost, toto zůstane vzorem mé dokonalosti, v ní mám plnost vědomostí, bohatství spásy a nesmírný poklad zásluh. Okusí-li někdy z ní můj ret, cítí spasitelnou chuť hořkosti, jindy překypuji útěchou. Ona mne v trápení povznáší, ve štěstí udržuje v pravé míře, vede mne cestou královskou, a ze všech stran mi hrozící nebezpečnosti zapuzuje. Usmírňuje mne se soudcem celého světa, neboť mně jej připomíná tichého a pokorného, před nímž mocnosti andělské se chvějí hrůzou. Proto jak víte, mám ji často na jazyku, jak Pán Bůh ví, v srdci ustavičně, a jak známo, jest velmi hojně ve spisech. Toto jest mojí nejvyšší moudrostí — znáti Ježíše a to ukřižovaného.«

Kéž i ctitelé Panny Marie svatochostýnské v této válečné a postní době si udělají kytičku z bolestí jejího Syna, Pána Ježíše, a zastrčí si ji hluboko do srdce! Mohou pak se ve svém trápení k Ní obracet slovy sv. Pavla: Hle, Panno Maria, s Tvým Synem, s Kristem ukřižován jsem! (Gal 2, 19); mám nepatrnou částku jeho bolestí, úzkostí, opuštěnosti, hanby, chudoby! A Matička Boží pozná, že jsou nyní velmi podobni Ježímu božskému Synu, jenž po celý život byl chudým, opovrženým, a že jsou nyní skutečně Ježími dítkami. A jako stála pod křížem s největší útrpností u svého Syna, jemuž nemohla pomoci, tak bude s nejněžnější mateřskou péčí státi u svých dítek, zvláště těch, které často Jejího Syna do svého srdce přijímají, bude jim pomáhati, je siliti, je těšiti, takže některé z nich si zamilují kříž a zvolají se sv. Pavlem: Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? zdali soužení?, aneb úzkost, nebo hlad, zdali nahota, čili nebezpečnosti, čili meč? (Řím 8, 35.). Všecky tyto věci nám přinesla válečná doba! A zůstanou věrny Pánu Ježíši, jsouce přesvědčeny, že Panna Maria nejlépe ví, co jim pro spásu duše nejvíce napomáhá: zná jejich minulý život, tresty, které si mají za své hříchy odtrpěti, a jistě chce, aby u Ní v nebi byly co nejbližší. Čím kdo k Pánu Ježíši a k Panně Marii bude velkomyslnějším a s nimi a z lásky k nim bude ony kříže trpělivě snášeti, tím oni k němu budou štědřejšími a udělí mu sv. trpělivosti a odevzanosti do vůle Boží. Sv. Lidvína od 15. roku až do své smrti 38 let se svíjela ustavičně bolestmi na lůžku, buď horečkou, neb bolestmi zubů, neb žlučovými kamenky, vředy, na jedno oko docela oslepla, na druhé málo viděla, velice často zvracela, sedm let ležela nznak, nemohouc se vůbec pohnouti, a přece toto vše trpělivě snášela a dostávala od Panny Marie tolik útěchy, že zvolala: Kdybych věděla, že za jedno Zdravas Ma-

ria bych nabyla zdraví, přece bych se je nepomodlila na ten úmysl. Matka Don Boska přišla jedenkrát ke svému synu velice rozčilená, a stěžovala si na spustlého chlapce, kterého Don Bosko domů přivedl, a kterého chtěl napravit. Stěžovala si mu, že již se nebude starati o jeho domácnost a že půjde domů. Don Bosko pohlédl smutně na matku, a neříkaje ani slova ukázal na kříž visící na stěně. Matka hned pochopila. Z očí jí tekly slzy a pravila: »Je to pravda — zapoměla jsem na to!«

Vyslyší tedy Panna Maria, nebo ne? Ty, kterým udělí síly, trpělivosti, odevzdanosti do vůle Boží, vyslyší lépe než si sami přejí, neboť chce z nich mítí světce.

Konečně ještě sluší podotknouti, že nemají naše modlitby namnoze podmínky, za kterých nám Bůh vyslyšení slíbil. Máme vždy nutnou pokoru? vytrvalost? pobožnost? — A bylo by vyslyšení našich modliteb vždy k našemu dobru? nepravím k duševnímu, ale i tělesnému a hmotnému? My nevidíme do budoucnosti, ale Bůh ano. Proto se modlil Kristus a nám podobně modlí se rozkázal: »Ne má vůle, ale tvá se staň!« »Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi!«

Na bronzovou Sochu b. Srdce Páně. Nej. z Biskovic 4 K, Ant. Mikulíková ze Žákovic 2 K, Frant. Pisková z Chropyně 10 K, za šťastný návrat 2 K, na poděkování za ochranu a pomoc 5 K, za vyslyšení prosby 10 K, J. Sch. z Lipníka 5 K, Jan Sroslík z Konice 10 K, Ant. Kudzielka Koblov 1.50 K, Anna Kuráčková ze Znojma 4 K, Tekla Ocásková z Nelhuble 2.50 K, Václ. Rutta 2 K, J. Sklenák z V. Petřvaldu 4 K, nej. rodina z farnosti Kelečské 100 K, nej. rodina z farnosti kelečské 20 K, Anna Koválová z Brna 5 K, Kat. Chlupová z Puntovic 5 K, Marie Čicháčková, učít. v Olši 8 K, Jan Filla v Archlebově 2 K, Kristína Bělohradská, choť lékaře v Létkách (Čechy) 20 K.

Křížová cesta: Alois Pala 1 K, Petronila Voráčová na 8. zastavení 50 K, nej. 4 K, Františka Růžicková z Henčlova 20 K, Jan Sroslík z Konice 10 K, osoba z Trávníka 10 K, V. Rutta z Nelhuble 2 K, Marie Růžicková 10 K, Jos. Frank Domany 8 K.

Pomník Omladiny: Alois Měsíc z Loukova 6 K, Veronika Slováková z Vigantic 5 K, Václav Rutta z Nelhuble 1 K, Štěpán a Marie Ortelovi z Dluhonic za padlého syna Františka 20 K, ostatní z Dluhonic 17 K.

Různé: Anna Höflerová Brno 10 K, F. Ondrušková Žalkovice 10 K, Anna Šenkyříková 4 K.

Psáno ve svátek Nep. Poč. P. M. 1916.
Veledůstojný p. superiore!

Odhodlal jsem se dnes, dle příkladu mnohých jiných, věnovati vzpomínku posv. Hostýnu, na němž trůní naše Vítězná Ochránkyň, bl. P. Maria. Se zahanbením však musím doznati, že tak činím pozdě. Však nestalo se tak proto, že bych snad zapomněl naší královny, o níž nikoliv. Nosím stále v zápisníku její milostný obrázek, jakož i medailonek od Vás obdržený, a je mně vždy tak milo u srdce, kdykoliv se naň podívám. Neměl jsem někdy čas k tomu, a také jsem Vám chtěl ušetřiti práce s odepisováním, neboť vím, že každého aspoň několika slovy potěšíte v této těžké době. Mám stále na paměti, jak prosebně jsme pohlíželi z vlaku při odjezdu do války k mariánské svatyni, jak loučili jsme se s ní se slzou v oku a myšlenkou, zda-li ji uvidíme kdy ještě, či snad naposled? Odevzdání do vůle Boží s tím vědomím, že odtud stále budou se vznášeti prosby k nebesům za nás, jakož i za ty, kteří snad spočinou v cizí zemi a nevrátí se více. Když zmizela již z obzoru sv. hora, ještě stále hleděli jsme v tu stranu. Když pak víc než po roku nám byla udělena dovolená, jak blažení jsme se cítili při vstupu na rodnou půdu, a zvláště ti, kterým by bylo možno navštívit Sv. Hostýn. A dnes, v třetím roku této hrozné války, když pohlédnu do minulosti a zamyslím se na mnohé trpké okamžiky, tu musím doznati, že P. M. to byla, která nás stále chránila a z mnohého neštěstí vytrhla. Pokusil jsem se již dříve něco napsati ze zkušenosti, v jakém postavení jsem někdy byl a opět šťastně vyvázl. Však když nějaký z těchto dopisů byl uveřejněn v »Našinci«, zle v něm řádila tužka censorova. A to byla též jedna z příčin, že jsem dříve nepsal. Vzpomenu dnes jen jednoho. Bylo to v den Jména P. M. r. 1914, kdy jsme na zpátečním pochodu od rána v dešti a blátě dojeli do městečka Krakovce. Za tímto v parku stojí nevelký zámeček, kterým jsme byli z pravé strany kryti dohledu nepříteli. Však něco málo před námi stoupala cesta do mírného návrší, kam bylo dobře od nepříteli viděti. Tu jsme najednou viděli, jak na kolony před námi spustil nepřítel prudkou palbu z děl. Byli jsme nuceni zastaviti, nebylo nám možno do předu, ani do zadu, neb byla cesta zastavena povozy a děly v několika řadách. Kdyby bylo střeleno jen trochu stranou, byli bychom se octli v ohni, což se dalo očekávati, neboť zajisté nebylo nepříteli tajno, že je celá plná. Ustoupili jsme za silné stromy, které byly u cesty a pozorovali, co se v předu dálo. A právě proti nám stála krásná socha P. M. s nápisem: »Neopouštěj nás, Matko, neopouštěj nás!« Ó jak vroucně jsme k ní takto volali v té chvíli! A ne nadarmo. Za chvíli palba ustala, a když nastal soumrak, mohli jsme klidně dále v jízdě pokračovati. — A jakou útěchu v takových chvílích poskytuje modlitba a zvláště sv. růžence! Jsem členem růž. bratrstva. Dle pořádku právě při odjezdu na bojiště přišlo

na mne tajemství »kterého jsi P. v chrámě obětovala«. Mnohem snadnějším byl mi odchod při rozjímání oné poslušnosti, s jakou P. M. a sv. Josef nesli božské dítě do chrámu, aby bylo obětováno. Dle jejich příkladu máme se učit poslouchati duchovních a světských vrchností z lásky k Bohu. V křížích a utrpení zase výborným prostředkem růženec bolestný. Když na př. dle rady moudrého zpovědníka modlím se »který pro nás těžký kříž nesl«, tu jako hojivý balsám působí a člověk nabývá zmužilosti a trpělivosti k snášení dalších strastí. Kdo to již zkusil, dá mi zajisté za pravdu. Kéž i na dále, jako dosud, přijme nás všechny P. M. pod svůj ochranný plášť! Přestál jsem v poli celá dvě léta. Když jsem jel churav zpět přes Bystřici p. H., byla právě pouť Mar. družin, a množství lidu vysedalo z vlaku. Ó, jak rád bych se byl k nim připojil! Jen v duchu zalétl jsem vzhůru s díkem a prosbou o další ochranu a brzké uzdravení. Dnes jsem již zdrav a dím dosud ve vnitrozemí. Kdy opět pojedu do pole, dosud nevím. Hluboko v paměti utkvěl mi ještě jeden dojem, který mne vždy upomíná na pomník padlých vojáků na posv. Hostýně. Viděl jsem u městečka Zákličina na Dunajci krásnou sochu P. M. a vedle ní hrob vojína s prostým dřevěným křížkem. Kdykoliv za delšího tam pobytu bylo mi jeto kolem, vždycky jsem si myslil, jak sladce se asi spí tomu hrdinovi ve stínu Matky Boží a blaze mu, jest-li byl za života svého též jejím ctitelem. A tak všem padlým společně postaven pomník na posv. Hostýně, kde stále na ně bude pamatováno. Jaká to útěcha!

Konečně Vás, vdp. mnohokrát srdečně zdravím a do Vašich modliteb se odporučím. Přeji Vám a všem ctitelům P. M. svatohostýnské milostiplné vánoce a šťastný a veselý nový rok a brzký vítězný mír. S Bohem! Na shledanou na posv. Hostýně!

Vojín z farnosti Luhačovické.

* * *

Sl. administrace! Křesťanským pozdravem pozdravuji celou redakci jako Váš věrný odběratel. Musím Vám psát, že jsem se dostal do Vaší milé Moravě — do špitálu z italského bojiště; častokrát vzpomínám na »Hlasy svatoh.«, které jsem v civilu odebíral. Zajisté je Vám znám J. C., Němčice, p. Ohaře u Kolína. Tam je stále posílejte. Též bych Vás laskavě prosil, kdybyste mně poslali nějakou knížečku ku čtení do špitálu. Ještě mnoho pozdravů Vám zasílá Váš věrný odběratel J. C.

* * *

Předně přeji celé komunitě radostné a milostiplné svátky vánoční a mírový Nový rok. Dlíme stále v horách, denně skoro duní děla, ale to nám nevaří. V neděli teď máme prázdnou, chtěl jsem si zajít a také i zašel do kostela 8 km daleko. Časné jsem vstal a když jsem došel na místo, tak byl kostel zavřen; náš kat. duch. nedošel. Šel

jsem tedy do druhého kostela, tam byla právě mše sv. dle řeckého obřadu. Tam jsem tedy zůstal. Opět po 9 týdnech první mše sv. K sv. svátostem jsem ovšem nemohl. Došel jsem hladný domů o půl 2. hod. a to se zde u nás již stmívá. Největší potíž je o svíčky, neb petrolej. Večery dlouhé a není čím svítit. Nevím zda se dostanu letos o Vánocích do kostela. Prosím o memento u jeslíček a u Matičky Boží. V Kristu odd. J. O. T. J.

* * *

Klosterneuburg 5. XII. 16.

P. T. velesl. administrace na Sv. Hostýně.

Přijměte nejsrdečnější pozdrav a díky za knihy, které jsem obdržel v nejlepším pořádku. Velikou radost mám z nich i dal jsem si je vázati. Dám je mé čistě nevěstě k Ježíšku a, jak se mi příležitost naskytne, pošlu Vám hned peníze za to i nějaký příspěvek i nejlépe se vynasnažím hodně odběratelů Vám získati od našich milých přátel. Hleděti budu čím spíše Vás navštívit na Sv. Hostýnku. Chci tam putovati a se nechati sezdati před Královnou sv. hostýnskou.

Ó Matičko milá, korunovaná sv. P. Maria, smiluj se nad námi všemi na tomto světě i dopřej nám, Matičko, kýženého míru na celém světě. Ó Matičko korunovaná, zasílám na Sv. Hostýnek miliony pozdravů od našich milých druhů mariánské kongregace, i od našich vojáků, kteří jsou v dále v poli, v bitvách. Všichni by Tě Matičko korunovaná vzývali a všichni nepřátelé by se ponížili a duchovenstvo ctíli na celém světě. Přeji všem milým kněžím, tak i všem poutníkům sv.-hostýnským veselé i radostné Vánoce i Nový rok, abychom se dočkali slavného míru v roce 1917 a aby mohli všichni slaviti tuto sv. P. Marii korunovanou s Pánem Ježíšem na Sv. Hostýnku! Ruce Vám líbám v duchu Váš oddaný V. K.

Buď s Bohem!

Buď s Bohem, bratříčku můj milovaný, buď s Bohem, volám nastokrát ač s hůry těchy zdroj mně kyne blahý, mně není možno pro Tě přestat lkát.

Buď s Bohem, již nespátřím Tvé milé tváře a nezulíbám něžnou Tvoji líc, po Tobě marně mé srdce se táže, ni tlukot jeho nevzbudí Tě víc.

Že věrným byls vždy Bohu, vlasti, králi, tak protos mužně v těžkých bojích stál, až po dvou letech, plných namáhání Král všechných králů Tebe povolal.

Vánoční v tiché tajuplné noci, kdy anděl lidem pokoj zvěstoval, Tys padl ranou nepřátelské moci, vzdech poslední jsi vlasti věnoval.

Duch Tvůj se vznesl k věčné nebes vlasti kde však Tvé drahé, chladné tělo dlí? já chtěla bych jej přenést do své vlasti, v ní upravit Tvé lože poslední.

Tam na té svaté hoře, na Hostýně
 má láska k Tobě vystrojí Tvůj hrob,
 v něm pomník svatý v neochvějně síle
 stát bude pevně do nehynoucích dob.

Zde každý poutník zastaví svou nohu,
 číst bude jména padlých obětí
 a ve mše svaté i v modlitbu mnohu
 s láskou ty drahé duše zasvěti.

Buď tedy s Bohem, bratříčku můj drahý,
 již pokoj věčný budiž Tobě dán,
 kde nejsou více žádné strasti, žaly,
 kde Bůh jest věčně milován.

V smutných vzpomínkách za svým padlým
 bratříčkem Janem Jakšem sestra
 Anička.

Ve Velké Blatnici 15. ledna 1917.

Pochválen buď Ježíš Kristus! Též nejmladší Matičce svatohostýnské zasílám z hloubi upřímného srdce, milostný pozdrav: Ave Maria! Vele důstojní Otcové na posv. Hostýně! Též Vám zasílám srdečné pozdravení a tisícery dík za milý časopis »Hlasů svatoh.«. Čtení se mi líbí, zvláště od vojáků z bojiště. Ačkoliv mnohý je vzdálený, přece má pevnou důvěru k Pomocnici všech křesťanů. Vždyť ona každého chce vyslyšet, kdo se k ní o pomoc utíká. Též i já mám co děkovati, tě milostné Matince, neboť ten den mi nevymizí nikdy z paměti, kdy jsem své zdraví u zázračného pramene si vyprosila. Již od útlého mládí totiž ode 4 let, každého roku s největší radostí navštěvuji Matičku svatohostýnskou, abych u jejího trůnu si i na dále vyprosila, čeho potřeba pro tělo, totiž zdraví, ale zvláště potřebných milostí pro duši. Vypros mi, o drahá Máti, vypros milost, aby duše moje v rajském radování Tebe někdy spatřila, Královno Panen, oroduj za mne zvláště při mé poslední hodině smrti. Ještě mnohokrát milostnou Matinku svatohostýnskou co nejupřímněji zdravím, též Vás všechny, vele důstojní Otcové, bydlící na krásném chlumu, nejbližší jejího velebného trůnu. Proto jí, ode všech věrných ctitelů pozdravujte a ve svých modlitbách vzpomínejte na nás, zvláště u ní vyproste toho pokoje a míru a našim vojákům stálého zdraví, Boží ochrany a šťastný návrat. Ó Maria, mocná Paní, jako tábor spořádaný, k vítězství veď naše voje, ochraňuj je prostřed boje, uděl vlasti naší pokoje a klidu, buď věrnou Matkou moravskému lidu
 Anežka Vítková.

22. VIII.

Srdečný pozdrav všem poutníkům a Matičce Boží svatohostýnské. I my zde v dalně cizině měli jsme příležitost vzdáti hold ku památnému dni 15. srpna své Královně. Na prostém oltáři obětoval nejsvětější obět náš dp. pol. kurát dr. Koutný, rodák z Vítonic. Široké masy vojska s důstojníky byly přítomny. Spjovali jsme všichni vroucí modlitbu s poutníky, kteří v ten den na Sv. Hostýně

shromáždění, prosili Bohorodičku o mír a ochranu, kterého si všichni tak přejeme! Doufejme, že nás uslyší a spomůže!

P. B. P. J. K.

30. VI.

Slavná administrace »Hlasů svatoh.«!

Dostala se mi do ruky krásná knížečka, nám bojujícím i doma nás postrádajícím, otcům četných rodin velice vhodná, v níž nalézáme zvláštní potěchu, posilu a povzbuzující naději našeho ztrápeného života. — Necht Pán Bůh žehná Vaším tužbám po pravém obrácení našeho dosavadního života nedbalého. Boží Prozřetelností jsme se dostali mezi národ sice náš, ale málo bratrské lásky u nich nacházíme a proto je nám dosti obtížná doba, již sama v sobě nesnesitelná, a tu třeba zvláštní pomoci Boží a potěchy v opuštěnosti, a v této vzácné knížečce nalézáme to, co v našich srdcích postrádáme; dosud je jen jedna mezi námi, vypůjčujeme si ji, a je nás Moravanů, Čechů a Slezanů více u tohoto maďarského oddílu. Pročež obrácím se s prosbou k Vám, byste mi zaslali aspoň 3 takové knížečky. S toužebností na to čekáme.
 . . . Vaší členové.

P. B. P. J. K.

13. VIII.

Vele důstojný Pane, přijměte ode mně a všichni mariánští ctitele, srdečný pozdrav z jižního bojiště. Dočetl jsem se v listě ve »Dnu«, že budete slavit u Matičky svatohostýnské 20. srpna velkou pout. Jak jsem se potěšil, že bude ta sv. pout také za nás na jižním poli obětována. Vele důstojný pane, jak rád jsem každý rok pospíchal k Matičce svatohostýnské. Když jsem tu zprávu četl, tu mně srdce lítostí zabořelo a zaslzel jsem, neboť již desátý měsíc jsem v poli. Stále se k Matičce svatohostýnské utíkám. Kolikrát jsem byl v těžkých zkouškách a bojích a vždycky jsem měl na mysli krátkou modlitbu »Zdravas Maria« a na konec jsem prosil: Ó Panno Maria svatohostýnská, přijmi mně pod svůj mocný a ochranný plášť a vždy jsem živ a zdrav vyvázl. Mám tak pevnou důvěru, že mně Matička svatohostýnská zachrání a mně dopřeje zase ke svým dítkám navrátiti a na sv. horu zase putovati a Matičce děkovati za ochranu a brzké vysvobození z toho trápení. Ještě jednou Vás zdravím a s Vámi budu Matičku svatohostýnskou prositi o ten sv. mír a za naši ochranu. S Pánem Bohem.

Zdař Bůh!

7.-VIII. 1916.

Drazí přátelé, milená omladino!

Dočetl jsem se v našem milém časopisu »Našinci«, kterého sem každodenně dostávám, výzvu našeho spol. tatíčka dp. Dr. Kl. Žúrka, byste přišli počtít památku výročí kladení kamene základního ku pomníku padlých bratří na Sv. Hostýně. A tu jsem přesvědčen, milená mládeži, že komu z Vás to jen poněkud bylo možno, že jste nedbali na

překážky neb snad nějaké obtíže, které se Vám stavěly v cestu, ale že milerádi jste u-
poslechli hlasu svého vůdce a spěchali k té
korunované Královně nebeské, Matičce naší
svatohostýnské, tak jako my jsme k ní vždy
rádi spěchávali (a snad brzy zase choditi bu-
deme) a že v počtu co možno největším
jste se tam sešli. Při té příležitosti Vám po-
sílám všem nejsrdečnější pozdrav a mnoho
vzpomínek z italské fronty s prosbou, byste
před obrazem Matičky naší svatohostýnské
prosili za šťastný a brzký návrat, bychom se
tam u ní s Vámi všichni zase brzy shledali.
Doufaje, že prosbě mojí vyhovíte znamenám
se s pozdravem a na shledancu Zajíc Jos.,
předseda skupiny domaželské.

* * *

8.-II. 1916.

Veledůstojný Pane!

Ke dni 15. srpna, kdy shromážděná bude
Omladina z Moravy na Sv. Hostýně zasí-
lám nejsrdečnější pozdrav z pole. Račte pro-
sím Vás tlumočiti můj nejsrdečnější pozdrav
vldp. Dr. Žůrkovi, že jej prosím snažně o
vyřízení mého pozdravu omladině. S po-
zdravem Žák Josef, býv. předseda omladiny.

* * *

Sluncečko pomalu
na oblohu vchází,
hrozná temná střelba
stále ho provází!

Koule sviští vzduchem,
šrapnely lítají,
vojáci v zákopu
tíše se žehnají.

Modlitba jich tichá
k nebesům se vznáší:
Bože, ochraňuj nás,
zachovej vlast naši.

Země duní střelbou,
granáty rozrytá —
a padlými vojáky
krví — je pokrytá.

Tam v zákopu vojín
tiskne zbraň svou v ruce,
tělo vlasti dává,
a Bohu — své srdce.

Bude-li Tvá vůle,
mám-li padnout v boji,
Bcže, buď milostiv
bědné duši mojí!

V zákopech 9. srpna 1916. Jos. Novotný.

* * *

Ave Maria. Za lístek a ochotu Pán Bůh
zaplat! Posíláme tisícere pozdravy a povzde-
chy na Sv. Hostýn ze vzdáleného Ruska!

Flor. Rakušan,

* * *

Veledůstojný Otče!

8. I. 17.

Děkuji srdečně za milý lístek a novoroč-
ní blahopřání. Jsem tím velmi vždy potěšen,
dostanu-li se Sv. Hostýna lístek. Vždy zmizí
všechny trudné myšlenky a trampoty se zda-
jí býti lehčími. Včera jsem oslavil již leto-

ší. Vánoce, ale u Ruthenů, kteří mají o 14
dní později našich. Více se Vám rozepíší o
tom až později. Vzpomínám na Vaše jeslič-
ky. Srdečně všechny pozdravuji a prosím u-
ctivě o memento u Matičky Boží. Váš od-
daný

J. Oškera.

* * *

12. XI. 16.

Přijměte ode mne srdečný pozdrav a zá-
roveň nejsrdečnější dík za přijetí do spolku
Matice a za obrázky. Také zasílám Panně
Marii nejsrdečnější pozdrav a stotisícový dík
za mé již mnohokrát zachránění zde v poli,
a za její mocnou přímluvu za mé nesčetné
a těžké hříchy, kterými jsem ji tolik tisíckrát
za její dcrotu urazil a opovrhl, ale teď v
poli jsme její mocnou ochranu již mnoho-
krát zakusili. Srdečný pozdrav zasílá A. W.

* * *

Lipník 7. I. 17.

Důstojnosti! Za přemilý Váš pozdrav sr-
dečný dík. Tyto dny, totiž na svátek sv. Tří
králů a v neděli jsem na malé dovolené. Též
na Nový rok byl jsem doma. Nyní jsme již z
kasáren špital. přestěhování na Tafelberg,
odkud budu přidělen ku konci t. m. k
marschkompanii. Naděje na změnu není žád-
ná. Prosím Vás nejmilejší duch. příteli za
laskavou modlitbu u naší milé Ochránkyně,
jest pomoc její nyní nejpotřebnější, jakmile
přijdu do pole, může mně zachránit toliko
Bůh a svatá Panna! S Bohem! J. Sch.

* * *

Olomouc 23. I. 17.

Tuto neděli byl jsem doma v Lipníku a
zaslal jsem na Vaši adresu na Sv. Hostýn
5 K. Tyto peníze věnuji na sochu B. Srdce
Páně na úmysl, aby Rodička Boží na Sv.
Hostýně ráčila mi vyprositi u onoho Bož.
Srdce svého Syna milost, by ráčil mně do-
přáti šťastného návratu z války. Chtěl jsem
prve tyto peníze věnovat na mši sv., ale já
doufám, že i tímto způsobem mohu si vy-
prositi u naší Matičky záchranu a Vy zajistě,
Otcovský příteli, na mne v modlitbách při
mši sv. před trůnem naší Královny pama-
tujete! Ó, jak mnoho ochrany Panny Marie
bude mně nyní zapotřebí. V těch poměrech,
ve kterých budu v krátké době stát, může
mně pomoci jedině Bůh a svatá Panna! Já
se úplně odevzdávám do ochrany naší O-
chránkyně na posv. Hostýně s pevnou na-
dějí, že budu zachráněn! Jen prosím Vás
laskavě, modlete se za mně a jistě naše
společná modlitba najde místa před trůnem
naší Královny!

* * *

P. B. P. J. K.

Ct. vydavatelstvo »Hlasů svatoh.«!

Se srdečným pozdravem a milou vzpo-
mínkou Vám zasílám tento lístek, jakým si
i na Vás stále vzpomínám, když jsem u Vás
byl na pouti na Vše svaté. Ach, jak to byl
pro mně krásný den, když jsem mohl uvidět
tu naši Matičku hostýnskou, a za všechno jí

poděkovat, že mně chránila již tak dlouho po celou válečnou dobu a vyprosit si další ochrany a šťastného návratu. S úctou
Váš odběratel Fr. Jurečka.

Odběratelka Hlasů svatohostýnských prosí snažně P. Marii za vyslyšení prosby. Zdravas, Vítězná Ochránkyně Moravy, zůstaň matkou lidu svému. Já, Matičko, k tobě s důvěrou se utíkám a tebe prosím za ochranu svého manžela, který se nachází na ruském bojišti; již delší dobu nevím, co se s ním stalo, nedostala jsem od něho žádné zprávy. Prosím tě, Matičko milá svatohostýnská, za ochranu, abychom se zase šťastně shledali a k tobě spolu mohli dojít vzdát díky. Potěš mne, Matičko, v mém velkém hoři starostí a trápení! Já tobě slibuji, jakmile dostanu zprávu, že je živ, tak si umiňuji, že chci ku tvé cti a chvále nějaký dobrý skutek učinit a blížním chudým ku pomoci v nouzi přispět. Matičko milá, pevně doufám ve tvou pomoc, že mně mého manžela budeš chránit, tobě jsem ho do ochrany poroučela i on se tobě zasvětil a umínili jsme si, že tě každým rokem ve tvé svatyni budeme navštěvovat; v loni jsme tam byli ponejprv, dej o, Královno milá, abychom mohli spolu i letos přijít. Vypros nám již kýženého míru. Buď zdráva, Ave Maria, a zůstaň na dále ochranou lidu svému i mému bratroví, který se nachází v ruském zajetí. Vypros nám všem šťastné shledání. Za to prosí odběratelka Hlasů svatohostýnských J. N.

Dopis matky dvou vojínů.

Jsem matka těžce zkoušená. Jednoho syna mám na jižním bojišti. Ten když má čas, píše. Jak byl ponejprv na Sv. Hostýně se starším bratrem, složil o tom pěknou báseň, jak jsem je oba přivedla na sv. horu a jak byli oba šťastní, když spatřili Matičku svatohostýnskou. Nyní jsou v daleké cizině; zvláště starší bratr jeho byl na severním bojišti raněn hned 12. října a posud nepíše. Nevíme, jestli žije. Žena jeho se třemi dětmi každý den čeká, že bude psát, ale marně. Já jsem již promlouvala proti řízení Božímu, nebo máme tu novou kapli, pěkně ozdobenou. Matky, co měly syny na vojně, chodily se tam za ně modlit. Já jsem měla pevnou důvěru, že Pán Bůh naše modlitby vyslyší, i ty jiné matky jsem těšila, že se synové naši vrátí, když se budem vroucně modlit, ale jak přišly zprávy, že synové jeden po druhém padají, tu již se tak lidé nemodlili, že prý to nepomůže. Často jsem v noci nespala a truchlila, proč ti lidé již se nemodlí a do kaple nepřijdou. I umínila jsem si, že vytrvám. Ale právě, jak nastal říjen, růžencový měsíc, přišla zpráva, že náš syn je raněn a posud ještě nepsal. Tu jsem začala také reptat, že již modlitba nepomůže.

Neboť jsem pevnou důvěru měla, že budu vyslyšena. Teď jsem nevěděla, co si mám počít? Plakala jsem a nic to nepomohlo. Takové chvíle přišly na mne smutné, že jsem si nemohla pomoci. Byla jsem jednou na Sv. Hostýně, tam bylo kázání právě v Křížové dny, kazatel nás ubezpečil, že, zač Boha prosíme, jistě obdržíme. Právě jsem tehdy putovala, abych vyprosila zdraví synovi, který měl padoucnici, anebo když není k uzdravení, poněvadž je blbý, modlíla jsem se, aby raději zemřel. Měla jsem tam s sebou hodné a poslušné děvče. Za nějaký čas děvče zemřelo a syn posud žije. Ovšem ne k mé radosti, ale žalosti. Do chrámu Páně jít nemůže, kluci za ním pokřikují a mně ubohé matce srdce lítostí puká. Často si vzpomenu, na Matičku Bolestnou, jak se jejímu Synu posmívali. A zase na mne hrozný smutek dolehne, proč Bůh dopustil že zdravý syn kdesi zůstal bez pomoci, snad zemřel nebo je zajatý a ty ubohé děti budou opuštěné. Než tu se zase modlím a jdu ke svatě zpovědi a často ke sv. přijímání; potom zármutek ode mne odejde. Rozvažuji si, že bych se byla skore s Bohem hádala, proč tolik zla na mne dopouští, a on mne miluje, a se mně za pokrm dává a chce, abych jej často přijímala. Až na 4. neděli po Velkonoci přijdu na pout a přinesu na mše sv. za toho syna, který je neznámý, i za toho, který bojuje.

...

Panenko Maria svatohostýnská!

Celá naše rodina Tebe srdečně pozdravuje a děkuje Ti z celého srdce, že nás tak milostivě chráníš ode všeho zlého. Nebo kdykoliv Tě o něco prosíme, vždycky nás vyslyšíš. Děkujeme Ti také Matičko dobrotivá, žeš ochránila až po tuto chvíli našeho syna ode všeho nebezpečení a doufáme, že i nadále se o něho budeš starat a šťastného návratu mu také vyprosíš. My Ti za to budeme vděční až do naší smrti.

...

Dopis matky vojínovy.

O Matičko Kristova, vyslyš prosbu mou, kterou k tobě vysílám za syna svého ve válce. O Matičko svatohostýnská, já tebe prosím úpěnlivě, ochraňuj syna mého. Od rážej od něho koule nepřátelské, přioděj ho pláštěm svým, zachovej ho při zdравí, a jestli je v tom vůle Boží, dopřej mu šťastného navracení do domu otcovského. O Matičko moje, já se těším oním příslibem, že Pán Bůh rozptýlené shromažďuje; on shromáždí i nás, až bude vůle jeho. Já tebe úpěnlivě prosím, nehodná služebnice tvoje, přimlouvej se u Synáčka svého za nás, aby nám popřál toho toužebně čekaného míru, neboť nebylo slýcháno, abys koho opouštěla, kdo se k tobě s důvěrou o pomoc utíkal a tebe o přímluvu vzýval. O Matičko moje, já tobě poroučím do ochrany i ostatní ditky moje, veď je po cestě ctnosti a dokonalosti křesťanské, aby z nich byli hodní a věrní následovníci tvoji a Syna tvého.

HLASY SVATOHOSTÝNSKÉ

MĚSÍČNÍK PRO LID

S povolením nejd. kníž.-arcib. konsistoře v Olomouci a řeh. představených vydávají Otcové Tovaryšstva Ježíšova na Sv. Hostýně na Moravě.

Vychází za války vždy počátkem druhého měsíce.

Celoroční předplatné 2 K. — V Americe 0.60 Dol. — V Německu 1.80 M.

Administrace na Sv. Hostýně u Bystřice.

OBSAH: Dvorní rada František Sedláček. — Jak jsme oslavili páté výročí svatohostýnské korunovace. — Hanáckým hrdinům (báseň). — Panna mocná. — Sirotek po vojnu. — Milostiplná (báseň). — Dějepisné paběrky ze zápisních a úředních knih svatohostýnských. — Zprávy se Sv. Hostýna. — Z bojiště na Sv. Hostýn. —

VYOBRAZENÍ: Dvorní rada Frant. Sedláček. — Rodný dům dvor. rady Sedláčka v Hrušce. — J. V. císař a král František Josef na Sv. Hostýně před 20 lety 1. září 1897. — Rudslavický průvod s primiciantem vdp. Fr. Slavíkem 8. července 1917. — Chevanky Mil. sester ve Frýdlantě na Sv. Hostýně 15. června 1917. — I. turnus exercitantů na Sv. Hostýně od 9.—13. července 1917. — Jan Zapletal, maloval obrazy ve svatyni svatohostýnské, † 2. července r. 1891 v Praze. — Frant. Obdržálek T. J. — II. turnus dpp. exercitantů na Sv. Hostýně od 23.—27. července 1917.

Dlužníkům!

Prosíme snažně, aby P. T. odběratelé, kteří za minulé ročníky dluhují anebo předplatné za letošní ročník dosud nezaslali, c o n e j d ř í v e t a k učinili složenkou, která v prvním čísle »Hlasů« byla přiložena. Zasilati správně předplatné jest p o v í n n o s t í s v ě d o m í a s p r a v e d l n o s t í!

Z církve a světa.

Jednota katolických tovaryšů českých ve Vídni českému národu! Již po mnoho let stala se Vídeň přitažlivým magnetem i naší české mládeži, zvláště z chudších krajů našich vlastí. Tisíce jinochů opouští rodný krb, aby se ve Vídni vyučili nějakému řemeslu, a vedle řemesla, naučili druhému zemskému jazyku a též aby na různých školách odborných, kterých je v hlavním městě Rakouska více než kde jinde, se vzdělali a tak lepšího postavení domohli. Při tom se často zapomíná na nebezpečí, která hrozí naší mládeži ve Vídni jak v ohledu národním, tak zejména mravním, sociálním a náboženském. Nepřeháníme nikterak, tvrdíme-li, že Vídeň již pohltila do miliónů členů našeho národa. Mladým a nezkušeným jinochům vyrvána bývá ze srdce víra a zbožnost, s nimi pak mizí i láska k vlasti a národu, jakož i touha po dalším sebevzdělání a vůbec všecko ušlechtilé snažení. Tak z nadějných synů zbožných rodičů českých stali se lidé lhostejní, kteří mají jen posměch pro všecko, co je českého a zvláště co je náboženského, a jsou hanbou jak svým rodičům, tak svému národu a společnosti jsou jen na obtíž. Kromě toho považujeme za svou povinnost upozorniti také na nedostatky a nebezpečí, která zejména učnům hrozí při učení se řemeslu. Jsou to neutěšené poměry v dílnách, jak se strany mistrů, tak se strany tovaryšů a spoluučňů. Je mnoho mistrů dnes ve Vídni, kteří pracují jen pro závody ponejvíce židovské, při čemž se nehledí k tomu, aby se věc dobře udělala, nýbrž aby se jen udělala a rychle udělala; proto učení vyučený u takového mistra, je neschopen později jako tovaryš pracovati u mistra, který dělá práci na zakázku. U jiných mistrů zase vy-

učí se učení jen jedné věci, na př. šití kalhot a ostatním věcem se nenaučí; tím se vypěstují nikoli zdatní tovaryši, nýbrž dělnický proletariát, který buď opouští své řemeslo, aneb zůstává otrokem židovských závodů, protože u pořádného mistra místa nedostane. Mnohé dílny, zejména pak větší, jsou v rukou sociálních demokratů, kteří tovaryše křesťanského smýšlení, mezi sebou ani nestrpí. Že to má neblahý vliv na učně, o tom netřeba se zmiňovati, zvláště nestarali se mistr o mravní výchovu učně, do kostela a ku sv. svátostem ho nepřipouští, ba když hochu ani nepřevéze na byt a stravu, jak to dnes vesměs bývá u zámečnicků a podobných odborů. Má-li se všem těmto nebezpečím čeliti, nestačí jen zřizovati besídky pro učně v duchu náboženském vedené, nýbrž třeba i útulny pro ně zřídit, aby neupadali do doupat, z nichž pak vycházejí jako socialisté a anarchisté. Tohoto těžkého úkolu podjímá se Jednota katolických tovaryšů českých ve Vídni, založená zemř. P. Aloisem Jemelkou T. J., která ač teprve jen 5letou činností svou se vykázati může, již přes 1500 členů ve své Jednotě a besídkách sdružila. Přítomná válka však téměř všechny členy, až na nepatrný zbytek as 20 tovaryšů a 100 učňů, odvolala do boje neb do rodných domovů, takže zbývající členové nejsou ani s to, by veliký námjem besídky učňů a útulny tovaryšů na 2000 korun ročně čítající zapravili, čímž jest existence Jednoty vůbec ohrožena. Má-li však Jednota katol. tovaryšů českých ve Vídni úkolu svému dostáti, musí míti na prvním místě útulnu; a má-li dostáti úkolu svému zvláště po válce, kdy dvojnásobná práce na záchranu mládeže jí nastane, a to při zná-

Hanáckým hrdinům.

Čtyřiapadesátníkům věnuje K. Vřesovský.

Hanáckých junáků, táhnoucích v boj,
píseň jen burácí, kde jde jich voj:

»S Bohem buď, matičko,
drahá mi tak,
neplač a neběduj,
vyjasní zrak!

Jestli se sejdem zas,
a Pán Bůh dá,
šťastné nás pospolu
svět uhlídá«.

Volá nás k obraně
matička vlast,
pro ni krev prolítí
naše je slast!«

»Dnes nám však nade vše
rodný náš kraj —
Bože, dej vrátit se
v hanácký ráj!

»S Bohem buď, děvuško,
už se jen ztiš,
dříve-li odejdu,
přijdu tím spíš.

Když nám přec — zabité —
složí tam v zem,
lásku si k němu až
v hrob ponese.

Matičce Hostýnské
v náruč mě dej,
za mne k ní každý den
ruce spínej.

Hanácké junáky
neleká boj:
pro víru krev cedí,
za vlast i kroj!« — —

Hanáctí junáci, Pán Bůh vás chraň,
ku cti své otčiny třímejte zbraň! — —

Maria Aliensa.

Panna mocná.

Třetí rok války světové ku konci se blížil, avšak slunce míru dosud za mraky smutků bylo ukryto. Ale putující k divotvorné, mocné Panně, Matce a Královně hostýnské, poklekali před Ní s plnou důvěrou, že i dále pomáhati bude. Zahynouti nás nenechá.

»Tisícové dokázali, že od Tebe pomoc vzali!« zní ve svatyni k jejímu trůnu se všech stran. Všichni poklekají před Ní v důvěře, že mocnou přímluvou všeho nám vyprosí.

Putovala jsem k Ní zas. Svěží, vonný mne vítal baldachýn, ozdobený hvězdami, nad pozemským údolím bolu a slz tíse jdoucími.

Tichý, májový byl večer. Plný tajuplných krás. Přes koruny stromů nesl se až ke mně na úpatí svaté hory šum a ruch i zpěv a zvonů hlaholení. Tušila jsem, že koná se průvod světelný při němž lid Královnu pozdravuje písní: »Tisíckrát!«

A duše zalétla mezi lid, vzhůru k Ní a prosila, aby námi všem již vrátila svatý mír, dokázala, že je Pannou mocnou. Potom, potom ne »Tisíckrát«, ale mnoho tisíc písní jí za odměnu zazpíváme.

Setmělo se úplně.

Poutníci, jdoucí přede mnou, zmizeli mému zraku. Šli totiž od úpatí cestou přímou, kamenitou. Já šla pohodlnou, vozovou, klikatou . . .

Pomaloučku, beze strachu, jenom chvílelní jsem se ohlédla, zda někde v houštině temné snad nestraší. Ale zpěv a zvonů hlaholení nesoucí se ke mně až s výše, připomínalo mi, kde Matka lidu, tam že bezpečno milo je. Oddala jsem se ochraně její, vystupovala stále výše. Jenom litovala proč jsem si pohodlnou cestu vybrala a oddálila radost setkání se s Ní. Poznala jsem, že cesty příkré, kamenité, obklopeny roklinami, trny, jsou přece jenom nejlepší, nejrychleji po nich spějeme k výšinám věčna.

U vodní kaple ruch již utichal. Poutníci hledali noclehy, nebo jim umístění byli.

J. V. císař a král František Josef I. na Sv. Hostýně před 20 lety
1. září 1897.

Stanula jsem na schodišti, odkud obraz Matky lidu, kněží-Královn možno zřítí. Znavena cestou, opřela se na chvíli o zábradlí, zahleděla se na Ní, svítem luny ozářenou. Nemluvila, nešeptala jsem, nevolala k Ní, nežalovala . . . Ale proudy slzí z hlubin srdce deroucí se vyprávěly o všem co duši bolelo, změnilo se v ní, od oné doby, kdy práh svatyně přestou pila jsem naposled.

Slzy mluvily za mne. I o velkém utrpení ostatních, kteří žijí kol mne o strastech bojujících, v dálce zmírajících vojinů. Nezadržovala jsem slz prameny . . . Vždyť modlitbou nejupřímnější byly.

Hledíc k otevřenému vchodu svatyně, vystupovala jsem po schodišti výše a stanula u chrámu. Královnu zahlédla jsem v pološeru zahalenou, po zdravila Ji a řekla, že přišla jsem zas děkovat za mnohé a vyprošovat.

Také trochu toho drobotiska pro Hlasy svatchostýnské nasbírat, ab četnáři nemyslíli, že pomluvy a klevety vymýšlím, nepíši pravdu.

Poklekla jsem, chtěla se pomodlit, ale nebylo možno. Na dlažbě chrámové sedělo a klečelo sta poutníků. Vždy několik, pěkně v kolečku. V rukou měli svíčky a každá skupinka zpívala píseň svojí nejpěknější, jak uměla nejlépe. V obavě, že by snad mezi ostatními zanikla, mnozí hodně hlasitě pěli.

Vědouc, že moje modlitba přes jejich zbožnost a horlivost nepřenesla by se — tak slabá jsouc a šeptaná jen — hlavní uvítání s Matičkou nechala jsem na ráno a vyšla na trávníky za křížovou cestu. I tam seděly skupiny, většinou žen, a zpívaly mnohé z nich připraveny tam k noclehu, ač země dosud zvlhlá byla po deštivé noci předešlé.

Nahlédla jsem do kaple románské, dosti prostranné s deskovou podlahou. U vchodu bylo nastavených košů, zamezovaly přístup. Kdosí mne zahlédl a hned volal:

»Tady není noclehu, běžte o kousek dál!«

Nechala jsem je v klidu a dále pozorovala. Hlavně skupinu slovenských žen.

Klečely, tváří obráceny ku svatyni. A zpívaly tak vroucně, hlasy vřelými, slzami bolestí prosycenými, že na jejich zpěv nikdy nezapomenu.

» . . . Královno nebes milá, svět to dosvědčuje zřejmě,
kdo se k Tobě, vine pevně, nadarmo Tě nevzývá,
Ty ho slyšíš, Ty ho slyšíš, jeho prosby vyslyšíš!«

Některé plakaly hlasitě. Tiše jsem se vzdálila. Ač bylo kol mne tolik dojmů, že jsem nevěděla, které zachycovati dříve, šla jsem hledat nových. Nejdříve jsem se šla podívat, zdali můj nocleh bezpečný. Pro jistotu hodila jsem tam deštník — dle návodu jistého poutníka, před mnoha léty putujícího také sem — a spokojeně jsem se ubírala zase na pozorovací stanice.

Vycházejíc z útulny, zaslechla jsem v přízemní noclehárně hluk. S nadějí, že něco zachytnu, vešla jsem tam a na prahu udiveně stanula. Paní varhaníková právě vybírala od poutníků peníze za nocleh. Lístky, čísla tištěná jí právě došla, nových nebylo, tedy šlo vybírání přímo z ruky do ruky. Na pravo seděla starší žena s chlapcem a vyprávěla druhé o synkovi, který klidně spal vedle ní.

»Panáčkem bych ho chtěla mít, jdu Matičku hostýnskou o to poprosit. Božítku, není hodnějšího kluka nad něho. A tak co tetičko, našla jste tu Alfonsu tam někde, prosím vás, jak vypadá!« tázala se.

Tetička zavrtěla hlavou.

»Nemám štěstí na ňu. Akorát někdy tu žádný jeptišky nejsou, dyž já přijdu. Šak někdy na ňu trefím. Jenom dybych věděla, esli nosí bílý, nebo černý ty klášterní šaty. Potom už bych se neptala nikoho . . . «

V tom upoutal mne hluk na druhém konci noclehárny. Většinou chlapci a menší poutníci zdráhali se platit za nocleh. Ač měli pětinky ve dlani připravené, spali a nechali se hodně dlouho budit. Nejzavrzalejší byl Tonek. Vzala jej za límec, posadila, aby se ze spaní lépe probral, ale nic nepomohlo. Spal sedě a hlavou kýval. Pětinku v dlani pevně svíral.

»Že se vám, panímáno, chce, tak se s ním trápit. Já býti vámi, rači bych mu ten nocleh vodpusť. A taky, co je na kousku tvrdýho dřeva, pryčny, šak jí neubude, když se někdo vyspí zadarmo!« Obhajoval jeho ospalost kamarád. Než domluvil, kdosí ze zadu vlepil Tonkovi facku a byl ze spaní probraný hned. Pomohlo to, ale Tonek slíbil, že to nezůstane druhému kamarádu dlužen. Jenom až vyjdou na trávník ráno. Pětinka od něho šťastně vynucena, ale jeho zatvrzelost kazila ostatní. Soused jeho ne a

nebude prý platit. Šak že jejich stařeček dali kolik šestáků na útulnu, když se stavěla. Hned se toho chytili ostatní a každý měl vhodný důvod k bezplatnému noclehu. Někdo i hluchým se dělal a chrápal, jako když pilou řeže dřevo.

Vybírání čím dále nesnadnější. Vešla jsem do uličky mezi lůžka z desek sbitá a hlasitě, se vši přísností nařídila, ať každý pětinku připraví do dlaně, bez hluku dá, sbíráví nezdržuje. Účinkovala moje nařízení, ale jenom okamžik.

»Ta panička si dělá, jakoby útulna byla její a kdo ví, co je zač!« někdo vzadu zabroukal, ostatní ke vzdoru ponoukal.

Pantáta jakýs, skrýváje po těch slovech pětinku opět do kapes, přisvědčil:

»Šak, doví, jestli jim ty pětinky všechny odvede«, začal podezřívati. »Zeptej se jí, stará, co je zač, má-li nějakou legitimacu, dyž s námi dělá takovej kravál. Pustme se do ní!«

Když se stará k tomu neměla, začal starý:

»Paničko, co sou zač? Tolik let sem choďím, nikdá jich neviděl a teď si troufaji nás odírat o poslední pětinku?«

Mlčela jsem, sledujíc vybírající paní, vracející peníze na dodání.

»Vidíš, mlčí, má strach! V tom něco je, šak jí posvítíme. Tak paničko . . .« V tom vešla starší selka s košem na zádech. Ohlédla jsem se, nejde-li na místo, kde za nocleh vybráno. Chvilí na mne udiveně hleděla, potom honem sklonila se ku dvěma krajním ženám, známým, vedle nichž Frantík spal a šeptala hodně hlasitě:

»Lidičky, skrčte se a necekejte ani šeptem, je tady ta Alfonsa! Dívejte se, všady přijde, ani tadyk není člověk jistej. Poznala jsem ju podle toho širačiska, o korunovaci měla zrovna takový. Šak sem ju chtěla skrz tu vopálku z jedné schůze vyhodit, tenkrát. A víte, že mně dala za to do těch hostýnských Hlasů? Dobře, že nevěděla my jméno, staré by mně byl doma skrz to nafackoval«, stěžovala si. »Od té doby jsem ju neviděla, až teď najednou. A celá se třesu, jak sem se jí lekla. Mlčte, lidičky, prosím vás!« Čekala jsem, že jí známá její toužící mne poznati, padne kolem krku vděčností.

»Tak vona teda není jeptiškou? A nestydí se, takový chudáky nás tedy na noclehu odírat o poslední pětinku . . .« dodala pohrdlivě.

Jsouc prozrazena, odešla jsem. Ani mne nenapadlo, že bych dle klobouku byla poznána. Vždyť mám od korunovace šestý již. Ale tehdy byly moderními široké opálky, jako letos.

Vyšla jsem ještě do tiché noci, na schodiště. A dokud ve chrámě a po kopcích zněly písně, pozorovala všechnu lásku lidu k Matce divotvorné, mocné Panně, Královně!

Milostiplná.

Melekrásná díla v světě
Slovo Boží vytvořilo,
ale bytost nejsličnější,
kterou nad vše ozdobilo,
je Milostiplná.

Člověk jako obraz Boží
krásou svojí vesmír zdobí,
krásnější nad tvory všechny,
co jich žije po vše doby.
je Milostiplná.

Krásou skví se hvězdné nebe,
smavá duha plna krásy,
slunko krásným leskem hoří,
krásnější nad všechny jasy
je Milostiplná.

Milost Boží duši lidskou
krásou nadpozemskou dárí,
božství účastným ji činí.
Nejkrásnější božskou září
je Milostiplná.

Bůh je krása nad vše krásy
nade všecko pomýšlení,
nejkrásnější jeho dílo,
v kterém má své zalíbení
je Milostiplná.

Sirotek po vojínu.

Celkem klidný vedla život Jarošová, ještě ne čtyřicetiletá ovdovělá. Měla podúředníka od dráhy, jenž nešťastnou náhodou přišel o život při vykonávání obtížné povinnosti na nádraží. Vdova dostala po něm menší pensí a podporu od úrazové pojišťovny.

Pojednou jakoby se jí ve velkém městě život znechutil, vrátila se do svého rodiště Málkova, kde trávila život do svého provdání. Byl to městys, i zde zastavil ten onen vlak, Jaroš byl zaměstnán na nádraží. Teprve po svatbě stěhoval se byv povýšen, ale dostal namáhavější službu ve veliké stanici.

Tehdy Mária ráda se stěhovala, toužíc seznati velkoměstský život, líbilo se jí na předměstí a zřídka podívala se do Málkova, kde měla bratra a jiné vzdálenější příbuzné. Byla spokojena až na to, že její manželství zůstalo bez dětí.

»Což Mária, ta jest paničkou, ta má pěkné živobytí!« říkal bratr Jan, jenž zůstal na otcovském podílu a vedle polaření měl krejčovské řemeslo. »Co měsíc hotové peníze, palivo režijní, laciný nákup v konsumu a jiné výhody, o nichž se našinci ani nezdá.«

Jarošová měla posud otcovský podíl na bratrově usedlosti a brala jenom úroky, jež Jan nerad platil, ač je mohl odváděti v tom, co pole urodilo a v domácnosti se příchovalo. Jaroš si proto dojížděl s černou taškou a svědomitě všechno odpočítal.

Nyní Jan se domníval, že sestře-vdově nemusí nic platiti. Zatřáslo to statnou jeho postavou, když slyšel o neštěstí, plakal nad hrobem, ale potom se v něm hned probudila lačnost věcí pozemských a žádal po švakrovi šat, že takový železniční je z dobrého sukna a dlouho vydrží.

Jarošová krátkou dobu po manželově smrti pobývši v posavadním bytě, posléze rozhodla se pro venkov. Bratr Jan uvítal její úmysl s povděkem. Hned mu kmitlo hlavou, že bude mít levnou dělnici při svém hospodářství a nebude nucen spláceti jednou na živnosti vážnoucí dluh. Proto ochotně zval k sobě sestru a pohostinství ve své domácnosti jí nabízel. Přeslechnul, že Mária jenom na čas se zde ubytuje. Kam by šla, kde jinde než u bratra by bydlela.

Hned také zaváděl ji do rozmanité práce. Jan měl pouze jednoho rozrostlého syna, ostatní děti Rozvodovým mřely v útlém věku, byla tedy vítána každá pracovní síla na poli i při řemesle. I byla Mária volána hned od švakrové a hned od Jana bratra. Už za svobodna pěkně šila, a než se vdala, zdatně při řemesle pomáhala.

Rudslavský průvod s primiciantem vdp. Fr. Slavíkem 8. července 1917.

Vrátivši se do Málkova, vyjednala si stravu, kterou platila ze své pense, také neodpírala v lehčí práci, než nemohla nepozorovati, že ji stále úžeji zapráhají a povinností na ni uvalují. I ráno byla časněji buzena, než měla v obyčeji vstávat, večer u lampy bylo pro ni místo připraveno, aby buď na stroji šila nebo něčím si v ruce, jak Jan říkal, pohrála. Ovšem ani za to ani za ono nebrala žádné mzdy, ale počátkem měsíce, když došly peníze poštou, Rozvodovi hned si brali umluvenou část za stravování.

Jarošová byla zvyklá lépe vařit, než jaké se zde pokrmy předkládaly. Švakrová domácnost všelijak odbývala ze šetrnosti a že mnohdy zvláště o žních nebylo ani času k vaření.

Několik neděl trávila Mária pod krovem, kde vyrostla. Minul čas placení úroků, ale Jan ani slovem se nezmiňoval.

Lakomý Rozvoda radostně si mnul ruce, jak se podařilo levnou zjednatí pracovníci při hospodářství a řemesle a jak nyní není povinen platiti

sestře úrok z podílu tím neb oním způsobem. A ještě co měsíc slušná částka přibyla ze vdoviny pense.

Márinka mlčky to snášela. Pomohla, platila, jedla při společném stole. Se švakrovcu by se snesla, ta spolu trpěla pro přílišnou šetrnost manželovu, i s Janem se jakž tak snášela, ale do sporu se dostala se synovcem Arnoštem, se sedmnáctiletým výrostkem, jenž se domníval, že je tu teta služkou a tak se s ní může nakládati.

Arnošt byl výhradně při hospodářství, jehla mu nevoněla; sotva usedl ke stolu, už zase odbíhal. Oral a síl, sekal i svážel, u stroje ve stodole první zaujímal místo. Bylo mu v tom hověno, neboť byl sám a jednou měl chalupu dědit. Rozvoda k ní přikupoval pole, aby syn jednou jenom jako rolník hospodařil. Tedy Arnošt často tetě ukládal práci, volal ji ze světnice, na pole posílal.

»Nutno skopati souvrať, nemohu až k mezi doorati, vezměte motyku a budete dnes roli překopávati«, nařizoval.

»Arnošte«, ozvala se Márinka, »tu souvrať můžeš si skopati zítra, to není práce pro mně«.

»A to by bylo dobré. Co byste dnes dělala?« vyjel Arnošt podrážděně.

»Kdybych si ruce založila a ničeho nedělala, mám od čeho býti živa«, stejně prudce odpovídala teta.

»A že by se vám chtělo tak zahálet!«

»Pomohu švakrové doma, ale na tu souvrať nepůjdu«, stála na svém vdova.

»Chcete jísti, musíte také dělati«, vyčítal Arnošt.

»Posud nejím chléb milosti, každé scusto si zaplatím a zasloužím ne jednou, ale několikráte«.

Arnošt šel žalovat otci, aby ten sestru donutil kopati souvrať. Rozvoda se nehnul, bylo mu toho přece mnoho, a jenom zavolal, že to bylo všude po stavení slyšeti: »Když nechce, nenůť ji, ať si jde třeba na procházku«.

Márinka musila i jiné nepříjemnosti zažiti pod bratrovým krovem. A to bylo na počátku, jak bude dále? Bratra znala dobře, věděla, že se jí u něho nedostane ochrany. Když se zmínila, že by měl udělati pořádnost stran půjčených peněz, jenom se vymluvil. Však prý ona neplatí z bytu, nekupuje paliva, svítiva a jiné zde má výhody. Když kdysi celou pensí si schovala, hned byla upomínána, aby nezapomněla zaplatiti, že je všechno drahé, peněz třeba na daně. Ano kdysi Rozvoda ještě chtěl od sestry vypůjčiti si, co jí zbylo, že jest náhle v tísní, musí platiti kováři i koláři.

»To musíš odprodati obilí, máš je na podlaze, až se strop prohýbá«, mínila Márinka.

»Kdo by nyní prodával, obilí tak málo platí. A třeba pamatovati na budoucno, když nás přibýlo«, narážel na sestřinu přítomnost.

V zimě bručel, že se mnoho spotřebuje a málo vydělá. Tu přidržoval Márinku u řemesla a huboval, chtěla-li o desáté hodině jíti na lože.

»V městě jsi schoulostivěla«, vyčítal, »muž na tebe vydělával a tys dělala pouze paničku. To zde nejde, tady se musí každý přičiníti«.

Vdova Jarošová den ode dne přicházela ku přesvědčení, že špatně volila u bratra se ubytovavši, že jí zde kyne trudný život. Tento dům se jí zprotivoval čím dále, tím více, domácí se přičiňovali, aby jí zde pobyt hodně ztrpčovali.

Když se Rozvoda radoval, jak sestru ku své domácnosti upoutal, pojednou byl z toho milého snu vyrušen a značně zklamán. V Málkově postavil si jeden z učitelů domek a kolem zařídil zahradu. Dokud zde působil na škole, pěkně si obydlí upravil, ale za čas stal se řídícím učitelem ve vzdálené škole. I hledal kupce na svoji usedlost. O tom se dověděla vdova Jarošová a domek se zahrádkou koupila.

Rozvoda o tom zvěděl od sousedů a nechtěl ani sluchu věřiti. Vždyť nebyl tázán o radu a sestra se vůbec nezmiňovala. Úprkem hnál domů a vrazil do světnice, zhurta se obořil:

»Ty prý se chceš od nás stěhovati, tys zakoupila domek?«

Chovanky milosrdných sester ve Frýdlantě na Sv. Hostýně 15. června 1917.

»Ano, nechci vás už obtěžovati, ani jsem nemínila na vždy u vás bydleti«, odpovídala klidně Mária.

»Ale vždyť tě nikdo nevyháněl, dobře jsi se u nás měla. To je nevděk od tebe, že nás opouštíš«.

»Jaký nevděk! Nebyla jsem zde dříve, nebudu tu ani nyní. Beze mne se obejdete. Podívám se často na vás«.

»A z čeho ten domek zaplatíš?« vyrazil ze sebe Rozvoda.

»To se urovná«, jenom řekla Mária, která se chtěla dříve vystěhovati na druhý konec vesnice, než požádá o peníze. Předpovídala, že to nepůjde bez mrzutostí. A také hned dělala přípravy ku stěhování. Že bratr odejel na pole, užila povozů, které odvážely nábytek učitelův, aby zase dodaly její svršky do domku. Vzala si všechno, co jí náleželo, čeho už domáci užívali. Dobře, že Rozvoda nebyl doma, jistě by se bránil a to i ono vydati by nechtěl. Nenadál se, že bude Mária vystěhována až se vrátí s pole, na něž schválně odjel.

Rozvoda nevěděl, má-li se hned rozběhnouti do nového bytu sestřina či vyčkati až mu sama přijde v cestu. Rychle prohlížel světnici i pokojík, komoru a skříň. Co sem vdova přivezla, všechno bylo pryč. Jenom zůstal zde šat po Jarošovi, též jeho stříbrné hodinky se ztratily, hůl se stříbrným kováním, a co vůbec cenu mělo. Teď litoval Rozvoda že se dal uchvátiti, že na vzdory odcházel. Mohl přece něco pro sebe zachrániti.

S Márinkou mluvil brzy, vypovídala mu otcovský podíl. Musí zaplatiti demek, potřebuje nutně peněz.

»Na obtíž ti to nebude« pravila, »vyzvedneš si v záložně a nejdéle do tří neděl peníze mně odevzdáš«.

»Myslíš, že mám kapitály? Kde bych tolik sehnal? Těžce se skládá krejcar ke krejcaru«.

»Nemáš-li, tedy ti v záložně rádi půjčí«.

»Tobě se to řekne, dostáváš hotové. Pěkně jsi mně nadrobila —«.

Minuly tři neděle. Rozvoda neplatil; sestra mu psala, nedal odpovědi ani na první ani na druhý upomínací list. Nevědouc si rady, volala ho na obecní úřad k urovnání této záležitosti.

»Nevyváděj hlouposti«, řekl starosta, »zaplatiti musíš dnes nebo zítra«.

»Ale sestra dluhuje mně za byt, za vytápění pokojíku, za osvětlení«, namítal Rozvoda.

»Pracovala ti, jsme toho svědky, platila za stravu, ač tak dělati nemusila. Marně se vytácíš. Ještě úroky přidáš«.

»A to by bylo pěkné!« vyrazil ze sebe zlostně rolník.

»Srovnej se zde, ať nemáš zbytečných útrat. To ti rozum mohl dáti, že sestřin podíl na usedlosti nezůstane. Prospěje ti, budeš-li se sestrou v pokoji žítí«.

Ale Rozvoda měl steré výmluvy, bratr se sestrou se doma nesrovnali.

Nadělav si útraty, posléze přece byl nucen složit peníze u soudu i s patřičným úrokem, ale proto velice se na sestru rozhněval. Ještě že byli dosti daleko od sebe, každý na jiném konci vesnice, táhnoucí se podél potoka a okresní silnice téměř půl hodiny cesty. Tak se málo stýkali, pouze v kostele se vídali a u kupce časem Jarošová se švakrovou se sešla.

Rozvoda nemohl sestře na jméno přijíti, ale veřejné mínění bylo na její straně. Každý znal lakomce, viděli, k čemu byla Márinka donucována, aby byla služkou, a všechno si přece platila ze svého. Měla dobrý úmysl, byla by zůstala v rodném domě, kdyby s ní jinak zacházeli.

»Líná osoba jenom paničku chce dělati«, huboval Rozvoda podrážděně.

»A kdo by jí zazlíval?« zastával se starosta vdovy. »Jest už při letech, nemá na koho šetřiti. Na jejím místě nejínak bychom jednali«.

»Pánu Bohu čas ukrádá«, pokračoval rozhněvaný soused. »Mohla by ještě pracovati, starati se, hodně by zastala při své síle. V městě jenom odpočívala«.

»Nikdo ji nemůže nutiti. Pense zaručuje jí živobytí. Má svoje. Není sama v takové výhodě. Mnoho vdov užívá zaopatření po muži. U nás je to jinak. Abychom pracovali do smrti«.

»Ba právě«, pohodil hlavou Rozvoda.

»A nevíme ani posud, co Jarošová začne, čeho se chopí. Snad se vdá. snad si nějaké zaměstnání vyhledá«.

»Ta toho udělá!«

»Musíme počkati a vám bude lépe, když s takovou sestrou v pokoji žítí budete. Na věčnost majetek svůj neodnese«.

Ale Rozvoda s dobře míněnou radou nesouhlasil.

* * *

Nemínila Jarošová zaháleti, jak se bratr Rozvoda domníval a sestru obviňoval, ale chtěla si všechno upravit dle svého a k vlastnímu prospěchu. Dřívější majitel domku založil dosti rozsáhlou zahradu a sem vdova nyní vložila svoji činnost. Část určila pro zeleninu, část, kde nebylo stromů, posud husté, pro výsev nějakého obilí a na brambory. Ostatní zůstalo zeleným travnatým sadem.

A také hned oživil dvorek drůbeží i dvěma kravkami, z chlévků vyhlédali králíci a bílá kozička, kterou dostala Jarošová z dráhy v bedně. Pocházela prý z ciziny a děti se chodily na ni dívat, jak měla pěkně bílou a jemnou srst.

V tom malém hospodářství se vdova batolila od rána do večera. Nejvíce jí zahrada dala práce, zde sama ryla i kopala, sázela a zalévala, až se sousedé zastavovali u planěk a hleděli na bujnou zeleninu, na ječmen mezi zákrsky, na hustou travu. V oknech kvetly květiny, všude bylo viděti pilnou ruku.

Tu mnohé napadlo, že by k této čilé hospodyně náležel hospodář a pokoušeli se vdovu opět provdati. Ale každý, kdo jí nabízel ruku, byl vlídně přijat, než hned také odmítnut. Že prý se Jarošová už vdávati nebude, že zůstane do smrti vdovou. Ztratila by pensí a netouží po změně života.

A mnohým se to zařízení líbilo, také majitelka posud byla statná, žilo by se při ní dobře, ale záhy poznán její pevný úmysl.

»Tak přece budou Rozvodovi jednou děditi«, řekl starosta, když všechny pokusy byly zmařeny.

Posléze vdova měla pokoj, odstoupil i ten nejvytrvalejší.

Ob čas potřebovala, by jí někdo dojel pro dříví, zoral kus zahrady, ale nikdy se neobracela na bratra. Požádala pravidelně jiného souseda.

»Ale vždyť by vám dojel Rozvoda«, mínil ten, jenž snad právě neměl času. »Má silný potah a v tu dobu po pilné práci«.

»Víte, v jakém poměru žijeme. Bratr se na mne zlobí, že jsem se od něho odstěhovala. A věřu, nemohla jsem jinak«.

Rozvodovi se skutečně hněvali na Márinku. Ani o ni slyšeti nechtěli, nikdy ji nenavštívili, s ní nemluvili. I švakrová se jí vyhýbala. Bála se asi domluv manželových, kdyby se Rozvoda dověděl, že nadále udržuje styky s osobou, která tolik zhatila jeho plány, zmařila jeho naděje. Byl svědkem rozmluv, kdy velebena byla pilnost a přičinlivost vdovy Jarošové, jak si pěkně domek upravila, jak krásně zařízenou má zahradu, jaké si udržuje hospodářství.

»Od rána do večera se na zahradě plahočí. Však má také zeleninu! Ani jí nespotřebuje. A stromy posud neměly tolik ovoce. Trávu na sadě třikrát může sekati. Zemáků nakope pro sebe na celý rok a ječmene namlátí pro drůbež«.

»Tomu hospodaření se přiučila od bratra«, ukazovali sousedé na přítomného Jana. »Od něho má výbornou školu«.

»Nepochází nadarmo z Rozvodovy rodiny, nebydlela marně téměř rok u bratra. To asi Jan schválně sestru tak cvičil«.

Rozvoda zrudnul hněvem v obličeji. Poznau, že si ho sousedé dobírají.

»Já nikoho necvičil, mně po sestře pranic není«.

»Odříkaného notný krajíc. Ještě nesmíření neuníráte. Jste přece z jednoho rodu«.

»My se rozdvojili nadobro«, pohodil hlavou Rozvoda.

Obě rodiny žily, jakoby mezi nimi svazku přátelství nebylo. Arnošt sotva pozvedl klobouk, měl-li tetu potkat, bratr se vyhnul. Kolem sestřina domku musil časem jít na pole, i nedalo mu to, aby se neohlédl po zahradě, po mladém stromoví a bujně zelenině. Také naň vesele hleděla tři okna plná květín.

»Zdaž všechno zaplatila?« nejdříve kmitlo hlavou Rozvodovou. »Nesluhuje-li posud několik stovek —«

»Jak byci mona neceno zaaat na neier, na dceru po nešťastném bratrovi? To by se přece neslušelo«.

»Slušelo — neslušelo. Chybu jsi udělala. Ostatně dá se to ještě napravit«.

Jarošová opět odmítla a od obce ničeho nežádala. Boženu přijala a časem si zamilovala jako vlastní dceru. Byla ráda, že někoho má při sobě, že může na někoho přenést svoji lásku. Veseleji bylo jí v domku, měla s kým mluvit, o koho se starat.

Božena také smířila obě rodiny, byla zvána k Rozvodovým a stala se jako mostem těch, kteří na čas se rozdvojili. Rozvodovi uznali přece za dobré, že Márinka se dítěte ujala. Kdyby tato měla chodit dům od domu, jaká by to byla hanba, jak by jim to bylo vyčítáno. Ocenil to i Rozvoda, nyní mluvil s Márinkou, dojel jí pro dříví, zoral zahradu, prodal čeho potřebovala, ale to jí nemohl odpustiti, že s obcí neudělala žádné smlouvy. On by se tak nedal — napáliti.

Tak bylo postaráno o sirotka, a když na obec přišli jiní po padlých vojínech, rovněž našli domovy v řádných rodinách. Okolkem nechodil nikdo po dědině, aby se doprošoval chleba milosti.

Usedlost se mu líbila, dříve si jí ani nevšímal; když k ní nepatřilo pole, neměla u něho ceny. Teď slyšel, jak tu Márinka hospodaří, jak odprodává ze zahrady a tržít peníze. Zač? Nevěřil, že se mohla i zelenina zpeněžit. Nedbal o zahradu, ovoce měl nepatrné, které nešlo na odbyt. Ale v zahradě sestřině visely krásné hrušky, červenaly se ušlechtilé druhy jablek. I z těch keřů prý prodává do města revíz, maliny, angrešt.

Pěkně to zde má, dvorek čistý, zvláštní plemeno slepic a bílou kozu s podlouhlou hlavou a dlouhýma ušima.

Když Rozvoda kolem jel, schválně zdržoval potah, aby si mohl všechno stoje na voze, dobře prohlédnouti. Nic neušlo jeho pozornosti, ani nové čerpadlo, ani natřená hradba a vysázené stromky kolem stezky pískem posypané.

»Ovšem panička musí to mít po pansku«, ušklíbnul se Rozvoda. »V oknech tkané záclony, v zahradě altánek —«

Uslyšev vrznutí dveří, rychle pohnal tahouny a díval se po zaprášené silnici. Nepřál si, aby přistižen byl při tom pozorování a přehlížení. Co mu vlastně do toho! Ať si žije sestra, jak chce, když jeho domácností pohrdla a toužila po samostatnosti.

* * *

Do Málkova přišla úřední zpráva, že ve válce padl Josef Rozvoda, bratr zdejšího rolníka, ten že v Praze byl zámečnickem a před nedávnem na souchoťiny že zemřela i jeho manželka, zanechavši děvče šestileté. Po něvadž zmíněný Rozvoda posud v Praze nenabyl domovské příslušnosti, osiřelá dívka že bude poslána do otcova rodiště, do Málkova.

»Pěkné nadělení!« zabručel starosta. »V posledním roce třetí dítě —«
A také hned vzpomněl na souseda a při nejbližší příležitosti naň zavola-
vyhlédali králíci a bílá kozička, kterou dostala Jarošová z dráhy v bedně. Pocházela prý z ciziny a děti se chodily na ni dívat, jak měla pěkně bílou a jemnou srst.

V tom malém hospodářství se vdova batolila od rána do večera. Nejvíce jí zahrada dala práce, zde sama ryla i kopala, sázela a zalévala, až se sousedé zastavovali u planěk a hleděli na bujnou zeleninu, na ječmen mezi zákrsky, na hustou travu. V oknech kvetly květiny, všude bylo viděti pilnou ruku.

Tu mnohé napadlo, že by k této čilé hospodyně náležel hospodář a pokoušeli se vdovu opět provdati. Ale každý, kdo jí nabízel ruku, byl vlídně přijat, než hned také odmítnut. Že prý se Jarošová už vdávati nebude, že zůstane do smrti vdovou. Ztratila by pensí a netouží po změně života.

A mnohým se to zařízení líbilo, také majitelka posud byla statná, žilo by se při ní dobře, ale záhy poznán její pevný úmysl.

»Tak přece budou Rozvodovi jednou děditi«, řekl starosta, když všechny pokusy byly zmařeny.

Posléze vdova měla pokoj, odstoupil i ten nejvytrvalejší.

Ob čas potřebovala, by jí někdo dojel pro dříví, zoral kus zahrady, ale nikdy se neobracela na bratra. Požádala pravidelně jiného souseda.

»Ale vždyť by vám dojel Rozvoda«, mínil ten, jenž snad právě neměl času. »Má silný polah a v tu dobu po pilné práci«.

»Víte, v jakém poměru žijeme. Bratr se na mne zlobí, že jsem se od něho odstěhovala. A věru, nemohla jsem jinak«.

Rozvodovi se skutečně hněvali na Márinku. Aní o ni slyšení nechtěli, věděla a rychle odúčňovala —

»A na mne jste si, pane starosto, nevzpomněl«, vyčítala, »když jste pro to dítě místo hledal? Vždyť je to dcera po bratrovi a po padlém vojínu«.

»Dříve jsem zaklepal u bohatšího«, omlouval se starosta. »Vy přece žijete jenom z malé pense«.

»Tak se hlásím, že Boženku si беру k sobě, že se budu o ni starati. Či snad o tom pochybujete?«

»Ani dostí málo. Štěstím pro sirotka, že má takovou tetu. Jenom děvče pěkně poslouchej«.

Starosta si mnul ruce radostí, že to tak dobře dopadlo.

Jarošová hned si odváděla Boženu do svého domku.

Rozvoda netrpělivě čekal, kdy svolán bude výbor, aby jednal mezi jiným též o sirotku. Ač byl členem, stanovil si, že se nezúčastní, aby nemusil býti přítomen nemilému jednání. Snad by ho znovu přinucovali. Ale nikdo ho nezval.

Teprve za čas dověděl se, kde se dítě nachází, že se ho sestra ujala. Poněkud jím to hnulo, zastyděl se sám před sebou, ale záhy pohodil hlavou.

»Nikoho nemá, ať se o dítě stará! Jenom jak to se starostou vyjednala —«

Ač se jindy Márince vyhýbal, teď na ni čekal a hned se na Boženu tázal.

»Jsem s ní úplně spokojena. Brzo ke mně dítě přilnulo«, oznamovala vdova.

»Ale zdaž se obec zavázala k nějakému platu? Jest povinna a ráda by něčím přispěla —«

Márinka táhlý pohled upřela na bratra.

»Jak bych mohla něčeho žádati na neteř, na dceru po nešťastném bratrovi? To by se přece neslušelo«.

»Slušelo — neslušelo. Chybu jsi udělala. Ostatně dá se to ještě napravit«.

Jarošová opět odmítla a od obce ničeho nežádala. Boženu přijala a časem si zamilovala jako vlastní dceru. Byla ráda, že někoho má při sobě, že může na někoho přenést svoji lásku. Veseleji bylo jí v domku, měla s kým mluvit, o koho se starat.

Božena také smířila obě rodiny, byla zvána k Rozvodovům a stala se jako mostem těch, kteří na čas se rozdvojili. Rozvodovi uznali přece za dobré, že Márinka se dítěte ujala. Kdyby tato měla chodit dům od domu, jaká by to byla hanba, jak by jím to bylo vyčítáno. Ocenil to i Rozvoda, nyní mluvil s Márinkou, dojel jí pro dříví, zoral zahradu, prodal čeho potřebovala, ale to jí nemohl odpustiti, že s obcí neudělala žádné smlouvy. On by se tak nedal — napáliti.

Tak bylo postaráno o sirotka, a když na obec přišli jiní po padlých vojínech, rovněž našli domovy v řádných rodinách. Okolkem nechodil nikdo po dědině, aby se doprošoval chleba milosti.

P. František X. Zimmerhackel, T. J.

Dějepisné paběrky ze zápisních a úředních knih svatohostýnských.

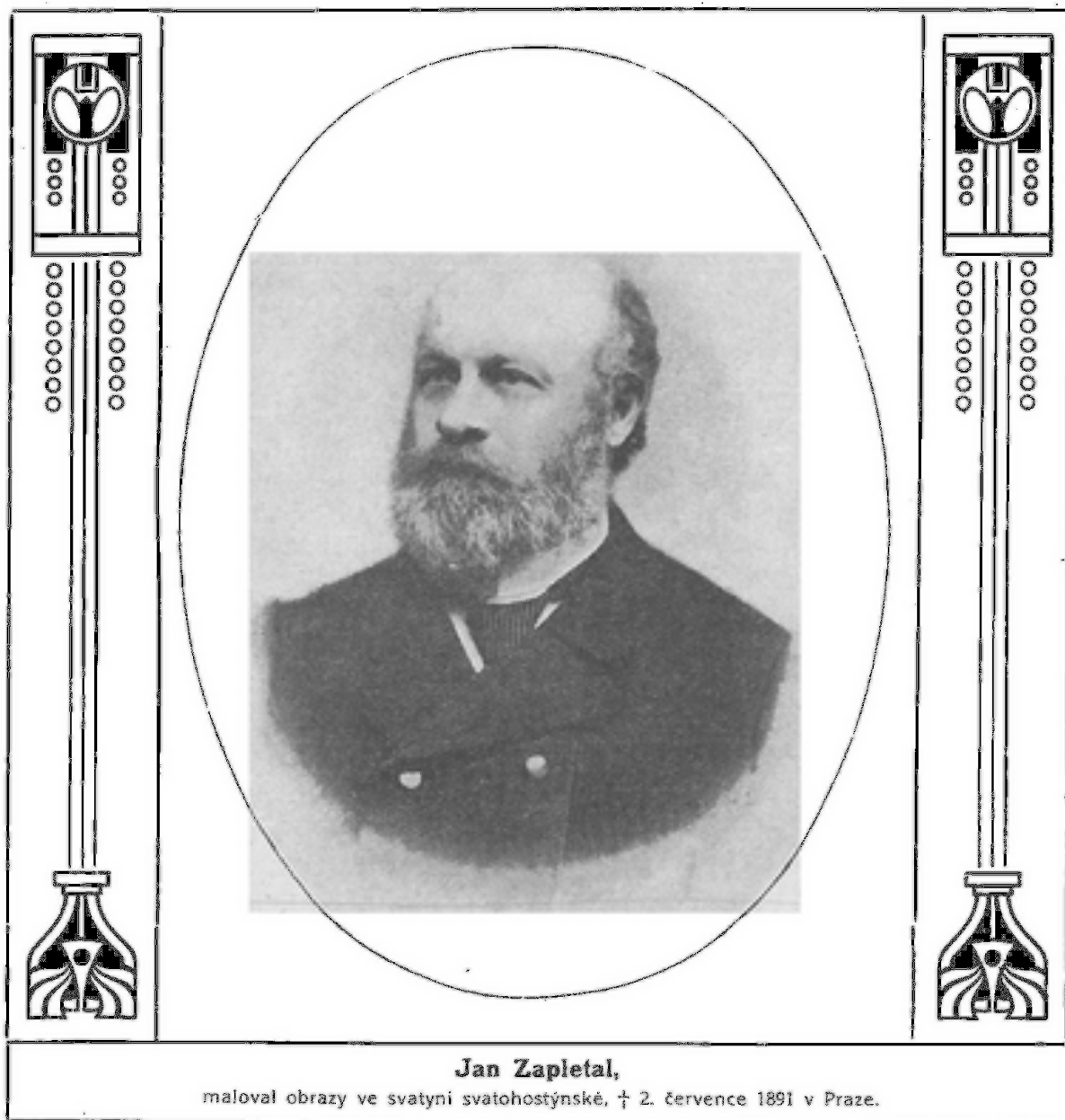
28. Přípravy na biskupskou konsekraci. Výzdoba chrámu. Praktický směr obrazů. P. Cibulka obhájí proti výtkám t. zv. modernistů.

řední zřetel obraceli noví strážcové na Sv. Hostýně — jak líčeno — na duchovní potřeby poutníků. Zpovídali, kázali, přijímali do bratrstva karmelského škapulíře, chodíce průvodům vstříc, vítali je a při odchodu loučice se s nimi, provázeli je až ku kříži u krámků. A jak se starali o duchovní stránku poutního místa, tak počali se starati také o hmotnou jeho stránku, jednak aby se poutníkům dostalo více přístřeší k nocování, jednak aby chrám zevnitř a uvnitř byl lépe upraven a

vyzdoben a celé okolí jeho nabylo slušnější vzezření. Byli si toho povědomi, že i zevnější lesk přispívá ku zvelebení poutního místa.

K tomu přidala se ještě zvláštní vzpruha a pohnutka. Totiž kostel stál od roku 1845 na temeně hory zelené jako král, ale nekorunovaný t. j. byl sice od opata rajhradského benedikován (vyžehnán), ale scházela mu koruna biskupského svěcení. Tento nedostatek tanul P. Cibulkovi hned od prvopočátku na mysli. Proto vynakládal všechny síly své na to, aby chrám

s celým okolím byl, jak se sluší, připraven na tak slavný a důležitý církevní výkon. Za tou příčinou pustil se hned první rok do vymalování vnitřního kostela, potom do obnovení bývalé kaple sv. Jiljí, do úpravy severního ambitu pro noclehy poutníků, do položení šamotové dlažby a do zařízení mnohých jiných účelných věcí. Tyto přípravy na konsekraci chrámu měly býti dokončeny 1891, kdy připadlo 650tileté výročí porážky Tatarů.

Poněvadž v tomto časopise bylo o všech zmíněných podnicích již pojednáno, přidáme jen tu a tam některé doplňující a vysvětlující poznámky.

Předně budiž pro naše potomky vděčně poznamenáno, že P. Cibulka jest intelektuelním původcem veškeré výzdoby chrámu, jak dokazují zápisky jeho. Vymyslíl si za spolupůsobení malířova všechny obrazy a ornamentální malby kostelní. Studoval za tím účelem pílň velká umělecká díla, dosud v klášterní knihovně uchovaná. Konferoval a radil se s umělci. Když se některý obraz na stěně nevydařil, musil jej malíř vymazati a znova malovati, až se líbil. Tudíž měl na veškerou malířskou práci vrchní dohled a to velmi bedlivý. Hlavní vedoucí idea byla, představit lidem dějiny posvátného místa v obrazech. Zajiště velmi šťastná myšlenka! Zdá se, že se dosti vydařila. Neboť když poutník vstoupí do Svatyně, spatří na stěnách a obíoucích zobrazené všecky děje a osudy Sv. Hostýna, a bývá mimoděk naplněn úctou a láskou k němu, ano i nadšením.

Nesmí se zapomenouti, že nebylo tak snadno malovati. Stěny kostelní byly špinavé, hrubé, sprosté, tu a tam i nerovné. Proto napřed musely býti připraveny, zjemněny, přetaženy základní barvou, olejem a voskem smíšenou. Kdo je dříve znal, byl právě proto tím radostněji dojat, čím krásnější obrazy vykouzlény byly z bývalých hrubých stěn. Nové obrazy docházely neobyčejné obliby nejen v okolí hostýnském, nýbrž způsobily milý rozruch po celé vlasti jak u lidu, tak u duchovenstva. Co se nám již sevšednilo a nač jsme nyní tak zvyklí, jakoby se to samo sebou rozumělo, to tehdy jako neobyčejná novota překvapilo všecky. Kde kdo se divil, jak bylo možno, za krátko přeměnit plochy dříve tak sprosté, skoro škaredé v koberce krásně pomalované a zlatem se skvoucí. Obdiv tento zůstával až do doby, kdy t. zv. modernisté počali na Moravě své zhoubné řemeslo. Jak tito zkriticovali ve svých plátkách sv. Otce, biskupy a církevní hodnostáře a jejich nařízení, tahající je do bláta svých hnusných pomluv, — tak pustili se také do nenáviděných jezuitů hostýnských (a velehradských). Vytýkali P. Cibulkovi, že malby v kostele hostýnském jsou prý jen prací řemeslnickou a bez umělecké ceny. P. Cibulku bolela tato odsuzující kritika. Nezasloužil si toho za velké oběti, které pro Sv. Hostýn přinášel ve dne v noci, v zimě a v létě — ustavičně! Nikdo z osobivých kritiků nedal mu krejcaru na malby. Byl pouze odkázán na milodary, kterých si musel sám a sám vyžebrať. Neboť tehdy neměl k dispozici ani peněz kostelních ani podpory Matice svatohostýnské, která ještě neexistovala. P. Cibulka počínal si jako praktický člověk, řídil se, (aby nenadělal dluhů), dle došlých milodarů a povolal si malíře takového, na něž by darované peníze stačily. Bylť P. Cibulka dosti intelligentní a moudrý kněz, který věděl o větších umělcích než byl ten, jež si zvolil. To mu nemusili vytýkat jeho hyperkritikové. Toho byl si sám vědom. Ale věděl také, co stojí umělec I. třídy, — věděl, jak dlouho někdy protahuje práci než ji dohotoví, zejména kdyby měl tak velké skupinové obrazy vymalovati, jaké teď jsou v kostele, a konečně, kdož ví, zdali by se uměle dohotovené malby tak zamlouvaly lidu jako nynější. P. Cibulka si myslel: »Já maluji pro ten dobrý, nábožný lid náš, nikoliv pro hyperkritiky (sudílky), kteří přicházejí do kostela jen ze světské zvědavosti a ani Otčenáše se tam nepomodlí. Lid je spokojen. To mi stačí«.

* * *

29. Akademický malíř Jan Karel Zapletal provedl figurální malby v chrámě, dekorační Fr. Obdržálek T. J.

Za P. Cibulky malovali na Sv. Hostýně tito malíři: Jan Zapletal, N. König v Sarkandrovce a N. Žurek na staré křížové cestě.

Nejvíce z nich vynikal Jan Zapletal, který od 1887—1890 provedl veškerou figurální malbu v chrámě. (Přes 889 osob a hlav!)

Narodil¹⁾ se 2. března roku 1840 v Kroměříži jako syn Jana Zapletala, malíře podobizen č. 101. Počal studovati na tamním gymnasiu. V druhé třídě však měl neštěstí. Maje již tehdaž velkou náklonnost k malování, nakreslil jednou ve škole volka a ukázal spolužákům. Povstal smích mezi nimi. Přítomný profesor, který se náhodou jmenoval »Volek« povšimnul si kolujícího obrázku a sebral jej. Ale vida nakreslené zvířátko s podpisem »Volek«, vztahoval to jako velkou potupu na sebe i postaral se o to, aby mladý kreslíř byl pokutován vyloučením ze všech rakouských gymnasií. Přestal studovati a věnoval se od té chvíle malířství. Učil se doma u svého otce, jenž byl malířem a z jehožto ruky pocházejí obrazy sv. Josefa a sv. Šebestiana²⁾ na bočních oltářích hostýnských (jak syn jeho sám to pisateli sdělil). Škoda, že se mu nedostalo vzdělání na nějaké akademické škole, kde by se byly mohly jeho výtečné vlohy dokonaleji vyvíjeti. Tak zůstal jen samoukem. Nicméně některými pracemi tak se vyznamenal, že mu byl udělen titul »akademického malíře«. Hlavně vynikal historickými malbami opravou starých, zašlých obrazů. Jeho nadání malířské bylo obdivuhodno. Když ku př. před ním stály některé osoby, dovedl je v okamžiku olůvkem tak zachytiti, že hned byly poznatelný. Nepotřeboval k tomu žádných příprav a nebo měření a p.

Tohoto jeho přirozeného nadání povšimnuli si P. Cibulka již v Praze, kde mu leckteré pěkné obrazy namaloval (Srdce Paně, Bolestnou Matku B. sv. Ignáce³⁾ se zázračnou rukou atd.). Jakmile Zapletal slyšel, že P. Cibulka bude z Prahy přeložen na Sv. Hostýn jako duchovní správce, hned se nabízel, že vymaluje kostel. Věděltě, že toho tam bude co nejvíc potřebí. Projedoval nejednou svou nadšenost pro Sv. Hostýn, kterou zdědil po svém ctci, též malíři obrazů hostýnských a těmito prostými verši sám ji vyjádřil:

»Kolik citů vůle Boží
mně do srdce mého vloží,
tolik dám do svého díla,
pokud stačí moje síla«.

Jakmile P. Cibulka se usadil na Sv. Hostýně a poznal velkou potřebu okrášlení a vymalování kostela, odhodlal se povolati malíře Zapletala, tehdaž v Praze usedlého. Doufal, že nároky jeho na malířský honorář nebudou přehnané. Kromě toho očekával, že pro své osobní nadšení ke Sv. Hostýnu malovati bude ne po řemeslnicku, nýbrž s láskou a s velkou pílí. A skutečně nezklamal naději P. Cibulky — aspoň první rok; jinak bylo později.

Dostavil se asi na konci června. I pustil se hned s chutí do díla. Brzo objevili se dva andělé nad vchodem obou sakristií, na to svatí patronové naši nad římsami presbytáře, pak na oblouku mezi lodí a presbytářem pět velkých nástěnných obrazů znázorňujících věrověstce slovanské sv. Cyrilla a Methoděje, jakož i porážku Tatarů na posvátném chlumu našem. Zároveň s ním prováděl na stěnách presbytáře dekorální práce Fr. Obdržálek z Tov. Jež. Dojem a radost při pohledu na tak neočekávanou změnou presbytáře byly všeobecné. Každý se divil, jak mohl malíř z dřívějších hrubých zdí vykouzlit tak ušlechtilé figury! Nejvíce dojímал nástěnný obraz představující naše slovanské apoštoly sv. Cyrilla a Methoděje, jak hlásají na Hostýně našim pohanským předkům víru Kristovu a nově obrácené křtí, a jak jedna pokřtěná Moravanka klečí před obrazem P. Marie, visícím na slo-

¹⁾ Takto našel dp. Dr. Alois Richter, kaplan u P. Marie v tamních matrikách.

²⁾ Olt. obraz sv. Valentina nakreslil Leopold Wentruba 1845, též z Kroměříže (Oskol).

³⁾ V refektáři hostýnského kláštera visí též obraz sv. Ignáce od něho malovaný a Monsignorem V. Blažkem 50 zl. zaplacený.

vanské lípě, a ji ctí. Také pohled na dva anděly, pozdravující P. Marii, nadchnul neobyčejně lid poutnický. Po 3—4 měsíční pilné práci byl presbytář vymalován. Poněvadž se tehdaž nepřezimovalo, musel malíř práci v říjnu přerušiti. P. Cibulka dal mu za honorář 1000 korun, při čemž měl celé zaopatření: byt, stravu a jiné výhody. Také materiál, jehož potřeboval, se mu zaplatil.

Fr. František Obdržálek T. J.

Rok na to 1888 vrátil se z Prahy a započal v květnu malovati kostelní loď. Ale již nepracoval s takovou horlivostí, pílí a vytrvalostí jako předešlý rok. Zmizel, často opouštěl a protahoval započatou práci, — nedodržel smlouvy a nebyl spokojen s ujednaným honorářem. Co mohl dokončiti za rok dokončil teprv za 3 roky. P. Cibulka měl s ním velký kříž a stěžuje si často ve svých zápiskách do jeho liknavosti, urputnosti a nespolehlivosti. Tak čteme 21.—23. q. 1889: »Zapletal zmizel do Bystřice a pak do Kroměříže. Tak opozdil dohotovení započatých (a umluvených) obrazů«.

A 8. listopadu téhož r. 1889 píše: »Zapletal nedokončiv malby, odešel do Prahy. Zadržuje práce. Přislíbil, že obrazy v lodi dohotoví v jed-

nom období (1888), zatím jich nedomaloval ani ve dvou letních obdobích (1888, 1889). A co slíbil malovat za 1000 zlatých, ani nedokončil za 1200 zl. « »Uzavřel jsem« — píše dále P. Cibulka — »s ním novou smlouvu, kterou se uvázal, že dohotoví obrazy v lodi zbylé za 300 zl až do 25. června 1890. Arciť je pravda, že mnohem více namaloval, než zpočátku bylo vyjednáno«. — Dne 9. května 1890 píše: »Konečně dostavil se Zapletal, když byla ukrocena jeho bouřlivá povaha a nenasytná potřeba peněz, — velké to břemeno pro Superiora. Dejž Bůh mu stálost!« Dne 31. V. 1890 stojí psáno: »Dnes dokončen obraz Bolestné Rodičky B., sv. Ignáce a kříž v očištění«, kam se malíř sám namaloval. Dne 7. V. r. 1890: »Konečně je domalován obraz poutí u vodní kaple«. Obraz ten započal už rok před tím. Neboť 13. října čteme: »V neděli odpoledne byl tu průvod ze Slavkova vedený od bylavského p. kaplana. Po vykonané pobožnosti, postavili se poutníci u vodní kaple, aby měl malíř věrný obraz putujících s naší hory ku sv. vodě«. Uvedli jsme tuto zprávu i proto, aby potomci věděli, že obraz moravské pouti naproti lurdské P. Marii byl dle skutečností malován.

Z těchto uvedených slov čtenáři poznávají, jak velké osobní boje a finanční obtíže musel překonat P. Cibulka než se mu podařilo, vymalovat celý kostel, než mohl napsati 20. srpna 1890: »Jan Zapletal konečně dohotoviv malby a obrazy kostelní, odcestoval. Protáhl práci proti smlouvě o 55 dní!« Bylo mu při úplném zaopatření vypláceno první rok 1000 K, druhý rok 2000 K, třetí rok 620 K, čtvrtý rok 740 K, tedy souhrnem: **4360 K**«. — V Praze pak zemřel již rok nato 2. července, na svátek Navštívení Panny Marie, na Ježížto oslavu namaloval tolik obrazů v naší poutní svatyni. Doufáme, že mu Bůh za to byl na věčnosti milostiv a P. Maria se mu odměnila. — Necht' soudí umělci o jeho obrazech cokoli pravda jest, že sice nejsou obrazy umělce I. třídy, ale přes to přese všechno jsou slušné a což je hlavní věcí, představují poutnímu lidu velmi názorně zajímavé dějiny staroslavné svatyně hostýnské a takměř všechna tajemství ze života P. Marie a skupiny sv. patronů zemských a světců Tov. Jež.

Zprávy se Sv. Hostýna.

P. Rud. Rozkošný, T. J.

(Od 7. června do 10. srpna.)

Na Boží Tělo bylo na 250 poutníků, a v sobotu po něm přišly průvody z Vrbky (44) a z farnosti Kvasické, z Nové Dědiny, ze Silimcva, ze Střížovic a pak větší neb menší zástupy z Podštátu, Nitkovic, z Barnova a několik Němkyn v kroji, asi od Vyškova: červené punčochy, zvláštní krajčované, bílé límce na krku a dlouhé černé šátky na hlavě, v zadu až po pás spuštěné. Na svátek božského Srdce Páně tu dokončili de-

vitídení pobožnost, nařizencu od rakouských biskupů, Bilavští (500), kteří měli kázání a zpív. mši sv. V sobotu průvody z Roketnice (300) s knězem, z Kokor (170) s knězem, z Tršic (180) s knězem a z Valašského Meziříčí vedený farářem a zemským poslancem Edvardem Kavanem a kaplanem asi na 1000, z nichž bylo na 100 sodálek ve valašském kroji a III. řád sv. Frant.; chrám byl plný; v neděli 17. června z Dřevchoštic s knězem. V úterý přivedl katecheta dp. Jind. Valouch 117 dívek a sestry sv. Dominika si-

rotky z Liptálu, a ve středu sestry sv. Karla Ber. chovanky z Frýdlantu. V sobotu večer bylo jednotlivců na 700, a bylo také viděti dle několik ohňů svatojanských. Na sv. Jana tu byli Záhleničtí s knězem a s mar. družincem, Hlinští (250) s družičkami a s knězem, Dobrotičtí s knězem a s družičkami, na sv. Jana a Pavla Tučapští s knězem a družičkami. 25. června přivedl vdp. Alois Víceník, farář v Klášterci, poutníky ze severní Moravy; 29. června byli tu z Jestřábí, ze Zdounek (200) ze Všetul s knězem a s družičkami, ze Fryštáku (200) s knězem a s mar. družincem, z Domaželic s knězem. Protože sv. Petra a Pavla bylo v pátek, byla sobota polosvátkem: již v pátek večer tu byl malý průvod z Lidečka, z Dambčovic a v sobotu větší neb menší zástupy buď samých žen, nebo vedených starším bratrem, jako z Líšné u Brna (100) z farnosti tvaroženské, ze Hncjic, z Velešovic u Rousínova, z Fryčovic, z Komína u Brna, ze Stupavy a j.; v neděli průvod z Lcukova s knězem, s družičkami a s Omladinou v kroji; v neděli odpoledne z Ostravice s knězem (230); tito, aby mohli jeti vlakem, se musili rozdělit na dvě polovice, z nichž jedna jela skoro ráno, druhá v poledne. Na svátek Navštívení Panny Marie se dciavily průvody z Brusného (150), z Jankovic s knězem a s družičkami, z Blazic s knězem a s družičkami, z Bořenovic s knězem a s družičkami, ze Zahnašovic s knězem, s družičkami a s hudbou, z Paršovic (400) s knězem, s Omladinou v kroji (přes 100) z nichž asi 20 mělo na hlavě červené šátky zavázané hanácko-záhersky. Před sv. Cyrilem a Methodem večer bylo na 500 poutníků, z nichž 120 s knězem bylo ze Šenova u Mor. Ostravy. Z Moravské Ostravy se jich chystalo na 900, ale protože je dráha nechtěla vésti, putovali do Hrabyně; 5. července přišel průvod z Rusavy s vdp. farářem, s Omladinou v kroji, a něm. mar. družina z Nov. Jičína; všech poutníků bylo na 2000. Velké obtíže na vlaku měl pan farář z Petřvaldu u Příbora, jenž přivedl větší průvod na neděli 8. července. V horu a v prachu připutovali ze Spytinova, z Předmostí (300) s knězem, z Penčic s knězem, z Přerova s knězem, a z Prusinovic s knězem, s družičkami a Omladinou v kroji, a z Cheliny (80); tito přijeli vlakem. Chrám byl plný. Téhož dne sloužil první mši sv. předseda literární jednoty olomucké a synovec p. faráře ruclavského Frant. Slavík, rodák z Loučky u St. Jičína. Hned ráno tu byly družičky s velkou kyticí lilijovců z jeho rodiště. O 9. hod. přivedl pan farář z Ruclavice průvod, jenž u všech poutníků budil velkou pozornost: množství družiček s lilijemi, větší s velkým věncem pro primicianta, a dospělé v nejpěknějších hanáckých šatech, hudba, občanský spolek s praporem. Novokněz s asistencí prof. Kvasničky, prof. z Val. Meziříčí Aloisa Sládečka, jáhna, Frant. Havlíčka, kapl. z Prusinovic podjáhna, Isidora Neerala far. u Schürdingu, k. a. rady Frant. Gogely, far. ze Střebčic, Dra K. Hubíka, prof. z Kroměříže a P. superiora T. J. na Sv.

Hostýně šel průvodu naproti pod krámky, a odtamtud se všichni ubírali po vozní cestě do Sarkandrovky, kde měl P. superior dojemnou promluvu. Odtamtud se ubíral průvod za veselého pochodu s novoknězem, vedeným ve velkém věnci, okolo kláštera do chrámu, kde měl nadšené kázání rodák ruclavský Dr. Frant. Závrbský z Olomouce. Po něm za četné assitence sloužil novokněz první mši sv. Chrám byl plný. Ač bylo úmyslem primiciantovým, slavnost tiše odbytí, přece si občané ruclavští, zvláště p. starosta Závrbský a slč. učitelka Redlová, která průvod pořádala, nedali ujití příležitosti, aby mu svou přízeň a lásku neukázali. Jistě onen den všem účastníkům a zvláště dp. primiciantu zůstane hluboko v paměti! — V pondělí 9. července přijelo ranním vlakem přes 100 poutníků se svým farářem z Borové u Frýdlantu; večer se sjeli kněží na duchovní cvičení a v pátek ráno odjeli; na neděli 15. července tu byly průvody z Kladerub (67) u Kelče, z Kopřivnice s knězem a z Mrlínku (100) a menší zástupy z Líšné (25) u Brna a z Velké Polomi; chrám byl skoro plný; ve středu 11. července z Rychtářova. 16. července přivedl kaplan neplachovský Omladinu, a 17. července kanovník Dr. Jos. Bena z Kroměříže a farář chabíčovský Tesárek řeholní sestry a chovanky. 26. června Dr. Hroznata Psota, český kazatel v Jihlavě několik poutnic, mar. soďálek. V pátek večer 27. července přišlo na 600 Karlovických s knězem a s hudbou, a v neděli skoro ráno odešli. V sobotu večer a v neděli, jak 22. července tak 29. července, byl chrám poloplň. V pondělí 30. července přijelo 120 osob ranním vlakem z N. Jičína s kaplany jičínským a šenovským a konali tu německy pobožnosti; v sobotu 4. srpna bylo na 700 poutníků, a v neděli byl chrám více než poloplň, zvláště když se dostavil průvod z Vitčnic s knězem, s družičkami a s omladinou v kroji. V pondělí odpoledne se sjížděli opět kněží na duchovní cvičení, a v pátek ráno se rozjeli do svých domovů.

Osobní. 11. června sloužil mši sv. slovinšský uprchlík vikář gorický Petr Mosettig, bydlící v Kroměříži; právě když podával sv. přijímání v Gorici, udeřil italský granát do chrámu a porazil čtyry osoby, které byly u sv. přijímání; 13. června sloužil mši sv. katecheta z Černovic Alex. Opolski, bydlící v Těšíně. 13. června jel P. superior do Staré Bělé na pobožnost, při níž posvětil sochy sv. Františka Serafa a sv. Antonína; 15. června přijel nově jmenovaný rusínský biskup Dr. Jos. Kocylovský a sloužil 16. června slovanským obřadem mši sv.. Od 28. června do 2. července vypomáhal P. Řehoř z Velehradu. 3. července přijela na horský vzduch uroz. hraběnka Johanna Nostitzová. 14. července prohlížel mistr Vosmik II. zastavení křížové cesty, jež bude pomníkem padlým vojínům, jak by se dalo umělecky vyzdobiti. 20. července odjel P. superior do Kroměříže dávat duchovní cvičení Sestrám sv. Vincence. 31. července nás navštívili kons. rada J. Konečný v Rudě J. Picka, farář v Malešově

vicích, Frant. Jemelka, polní kurát z Tere-
zína P. Jan Hrubý T. J. z Prahy, a dr. Al. Je-
melka a dr. M. Řihák, bohosl. T. J., kteří jsou
na prázdninách blízko Sv. Hostýna ve svém
rodišti. 1. srpna vrací se z pouti velehrad-
ské se zastavil na Sv. Hostýně J. M. nejd.
opat strahovský Method Zavoral a 2. srp-
na přijel na několik dní jezuita Josef Haeffe-
le, rodák z Elsasska, jenž měl 5. srpna asi
30 Němcům v Sarkandrovce kázání. 6. srp-
na odjel, odnášeje si se Sv. Hostýna nejlep-
ší dojmy. Také i jiní cizí kněží se velmi po-
vzbudili zbožností zdejších poutníků. Když
jsem dlel r. 1910 v Linci, povzbuzoval P. Jiří
Kolb T. J. v kázání posluchače, aby uctívali
P. Marii na blízkém poutním místě v Pö-

30.; napršelo 30.4 mm; průměrná teplota
byla 17.3° C; největší parno bylo 31. čer-
vence odpol. 28.6 C° ve stínu. 3. červen
při západu slunce bylo vidětí rozhledny
Špiglickém Sněžníku a na Pradědu.

Památné dny. 4. září 1881 byl slavnost-
ně přinesen obraz Zvěstování P. Marie, kte-
rý byl posvěcen papežem Lvem XIII. a
nám jest vyobrazen sv. Václav. — 7. zá-
ří 1895 světil brněnský biskup Frant. Bau-
er oltář sv. Františka. — 1904 přijel apošt. nu-
tius Bellmonte s arcib. olomuc. Fr. Bauere-
m. — 24. září 1769 udeřil do kostela blesk
oheň spálil obě věže. — 4. října 1916 zemřel
Jan Blažej, farář na Rusavě. — 6. října 19
zemřel Frant. Kremel, farář v Bystřici.

II. turnus exercitantů na Sv. Hostýně od 23.—27. července 1917.

stingsbergu; vzpomínal na Sv. Hostýn a dá-
val za příklad Rakušanům, svým rodákům,
zbožnost poutníků svatohostýnských. V Lin-
ci jsem byl také s jedním Elssasanem, který
se připravoval na cestu do Číny; vzal si
ode mne asi 10 obrázků P. Marie svatoh. do
Číny, a slíbil, že mi bude psát, ale dopis
nedošel. Až P. Haeffele, jeho rodák, mi vy-
pravoval, že onen Pater je mandarinem v
Číně, a že možná také on za ním tam pojede.

Počasí v červenci bylo teplé a suché. Po-
někud přšelo v červnu: 3., 11., 24., 27. a 30.
a napršelo 31 mm. Průměrná teplota byla
18.4° C. 27. června o 3. hod. 10 min. odpol.
udeřil hrom do jedle blízko románské kaple;
kusy větví byly až na 30 kroků odmrštěny
a kůra z velké části oloupána. Jedle stojí
doposud. V červenci přšelo 1., 8., 9., 17., 22.,

10. října 1842 byl chrám pokryt střechou
na kopuli vztýčeno jméno Maria. — 23. říj-
na 1902 zemřel Frant. Hanák, kanovník kro-
měřížský, a místopředseda Matice. — 2
října 1762 zemřel hrabě Frant. Ant. Rotta-
jenž vystavěl chrám. — 31. října 1840 by-
dovoleno bystřickému faráři Regrovi opr-
viti chrám.

Plnomocné odpustky. 9. září sv. Petu
Klavera. Lev. XIII. 24. června 1888. — 1
října sv. Frant. Borgiáše. Klement X. 3. čer-
vence 1671. — 30. října sv. Alfonsa z Ro-
rigneza. Lev XIII. 24. června 1888.

Duchovních cvičení na Sv. Hostýně 9.—11. července t. r. účastnili se tito vdop-
Adamec Dom., děkan a farář v Jedlí, Ba-
viř J., farář v Bánově, Bílek Ondřej, far-
ve Slušovicích, Čech Petr, farář v Pravlově

Dorazil Jos., kaplan v Miloticích, Fukala B., kaplan v Nezamyslicích, Harna Ferd., farář Chvalkovcích, Hendrych Leop., kaplan v Tištině, Hnizdil Karel, kaplan v Prostějově, Hrdý Ant., koop. v Domaželicích, Hudeček Jak., farář v Huštěnovicích, Chytil Josef, farář v Bránkách, Jančík Jan, farář ve Veselí n. M., Janýška Fr., koop. v Bílovicích, Karas Fr., kaplan v Hustopečích n. B., Kohn Jan, katech. v Příboře, Krátký Josef, farář ve Ptení, Kuksa Lud., kaplan ve Městečku Trnávce, Kvasnička Karel, prof. náb. na reál. gymn. v Holešově, Lázenský Vinc., farář v Břesovicích, Lukeš Josef, kaplan v Litovli, Matějka Lud., farář v Drahaněch, Michálek Fr., koop. v Hradci u Opavy, Morávek Václ., kaplan v Chudobíně, Navrátil Fr., farář v Měrovicích, Nepustil Ignác, děkan a farář ve Zlíně, Otáhal Jak., farář v Brumově, Pavlík Ant., farář ve Štramberku, Plachý Ferdinand, farář v Týnci, Prudník Stan., farář v Mor. Prusích, dr. Závrbský Fr., vrch. kaplan u sv. Mořice v Olomouci. Exercicie řídil P. A. Ostrčilík T. J.

Exercicií na Sv. Hostýně ve druhém turnu od 23. do 27. července se účastnili vdpp.: Alexa Ferd., farář v Tršicích, Beck Karel, kons. rada a farář v Šenově, Bednařík Vlad., kaplan v Jevíčku, Beneš Fr., zám. kaplan v Hukvaldech, Bureš Leop., kaplan v Mor. Ostravě, Dokoupil Ant., kaplan v Kvasicích, dr. Dostál Arn., farář ve Veřovicích, Hala Fr., kons. r. a farář ve Vrchoslavicích, Izák Jar., kaplan v Lipniku, Kaláb Stan., kaplan v Ratajích, Keppert Fabian, farář v Lipově, Korec Rud., kaplan v Místku, Kozumplik Fr., farář v Roubaníně, Kubiček Václav, katecheta v Lošticích, Kuzník Frant., farář v Pitíně, Kvapil Matěj, farář ve St. Vsi u Říkovic, Lochmann Cyprian, katech. v Kojetíně, Lubojacký Max., děkan v Paskově, Marjáněk Fr., farář v Jestřábí u Olom., Oprchal Leopold, katecheta, ve Šternberku, Raška Jan, farář v Hustopečích nad Beč., Rygál Ign., farář v Křenovicích u Kojetína, Rykala Julius, kaplan v Nákle, Rutta Václav, farář v. v., Paskov, Seget Josef, konsistorní rada a farář v Zubří, Snášel Rudolf, farář ve Zlámance, dr. Jos. Suchý, spir. klášť. v Přestavlkách, Studený Frant., farář ve Slavičíně, Tesařík Jindřich, katecheta ve Veselí nad Mor., Zapletal Frant., farář v Domašově u Šternberka. Exercicie řídil P. Frant. Vídenský T. J.

Duchovních cvičení od 7.—10. srpna se účastnili vdpp.: Alois Bartoník, far. ve Vel. Petřvaldu, Jan Bena, far. v Dětrichovicích, Frant. Benda, far. v Ohrozmí, Frant. Gogela, far. a k. rada ve Střebčticích, Boh. Goldmann, far. v Sobotíně, Frant. Hájek, far. v Ivanovicích, Alois Havel, kapl. v Tlumačově, Ant. Jelínek, far. ve Stínavě, Ondř. Kodar, far. v Roštěnicích, Jan Kotrš, far. v Střebovicích, Jan Krejčíř, far. v Bílé, Ig. Kreml, far. ve Val. Klobukách, Rud. Křivý, katech. v Blansku, Jan Kudela kapl., v Rohli, Jar. Kvapil, katech. v Prostějově, Ig. Künstler, far. v Bernaticích, Ant. Mochola,

kapl. ve Frenštátě, Frant. Motáček, kapl. v Blansku, Flor. Mrázek arcikněz a farář v Lipniku, Alois Nemerád, far. v Mor. Huzové, Jos. Něníček, expos. v Pobuči, Frant. Odstrčil, far. v N. Hrozenkově, Ant. Pospíšil, kapl. v Hradci, Jos. Příkryl, kapl. v Kojetíně, Jan Rýc, far. v Lidečku, Frant. Říha, kat. v Prostějově, Jul. Smolka, farář v Sedlnici, Bart. Spisar děkan a far. v. v. ve Frýdlantě, Dom. Staneček, far. ve Staříči, Frant. Svozil, far. ve Hrušce, Frant. Výlet, far. v Paršovicích, Theodor Wagner, far. ve Vlkoši, Ant. Vícena, kapl. v Loukově, Fr. Jedlička, katech. z Velké Bytče. Duchov. cvičení dával P. Frant. Vídenský T. J.

Poděkování. Když jsem si jako malé děvče jedenkrát hrála s dětmi na cestě, rychle ujížděl vůz, jenž mne přejel; ostatním se podařilo utéci. Matka, se o tom dověděvši, rychle přiběhla a myslila, že jsem zabita. Já jsem však, chvála Bohu, byla živa! Jen jsem měla zamodralá záda, pravou ruku jsem měla umrtvenou a dostala jsem padoucí nemoc, která se čím dále tím více horšila. Lékaři nemohli pomoci. Za dvě léta jsem chodila do školy, kde jsem slyšela v náboženství o zázracích P. Marie lurdské a svatohostýnské. S velikou radostí jsem pospíchala domů a prosila jsem maminku, aby mne vzala na Sv. Hostýn. »Co tam budeš dělati? Růženec se neumíš modlit, čísti také neumíš. Nepůjdeš! Pouť není pro malé děti, jen pro starší lidi!« Ač mne odpověď velice zabolela, přece jsem měla důvěru k Panně Marii, každý den jsem si na Ni vzpomínala a Ji o pomoc vzývala. Jedenkrát ve svatodušní svátky jsem opět dostala silný záchvat, upadla jsem v bezvědomí, ale pravou rukou, kterou jsem již čtyry léta nemohla hnouti, jsem pohybovala, jakobych jí byla hrozila. Maminka nemohla jít ani na mši sv., ale mne křísila. Když mne přivedla k vědomí, pravila: »Půjdeme na Sv. Hostýn«. Šly jsme. Cestou jsem se modlila Zdrávas Královno, a modlíbu ranní, protože jsem jirých modliteb neuměla, a prosila jsem P. Marii o uzdravení. A skutečně jsem se vrátila domů zdráva. Dvě léta jsem nebyla na pouti, a neměla jsem záchvatu. Když jsem třetího roku ve svatodušní svátky prosila maminku, aby mne vzala na pout, a ona toho neučinila, dostala jsem třetí neděli po sv. Duchu opět záchvat. A proto jsme co nejspíše putovaly opět na Sv. Hostýn, kde jsem slíbila, že každý rok budu ve svatodušní svátky k ní putovat. Činím tak doposud. B. S. z Hrachovce u Val. Meziříčí. — M. V. z Kroměříže děkuje P. M. za uzdravení: měla býti na noze opeřována a protože se bála operace, slíbila P. Marii, že se bude modlit po dobu nemoci každý den růženec, a že to uveřejní. — Mariánská sodálka z Val. Meziříčí děkuje za uzdravení z těžké nemoci a dodává: Co mně zjednala duševního dobra a útěchy, toto ani nevypíši! (Snad by to šlo, kdyby se pokusila!) — Čtenářka Hlasů od Třebíče by ráda jela na Sv. Hostýn, nebylo jí to však možno, proto navštívila Příbyslavice a tam našla

ulevení v nemoci. — L. R. v Grymově děkuje P. Marii, sv. Josefu, sv. Antonínu a bl. Janu Sarkandrovi za nalezení velmi cenné věci.

Slavnost P. Marie svatohostýnské v kapli sv. Antonínka nad Vel. Blatnicí. V neděli 17. června donesena byla slavnostním průvodem z Blatnice posvěcená socha P. Marie svatohostýnské do poutní kaple sv. Antonínka na kopci a umístěna nad hlavním oltářem. Průvod z Blatnice byl velkolepý; z místních lidí přišel kde kdo, a z okolí velké zástupy. Procesí z Ostrožské Lhoty přišlo průvodu vstříc, Slavnostní kázání měl Redemptorista z Cervenky P. Fr. Ševčík, slavnou mši sv. p. děkan, kanovník Barták z Uh. Ostrohu za asistence dp. kaplanů z Polešovic a ze Šumic. Slavnost celá byla velmi krásnou jak pěkným krojem účastníků tak hlavně vroucí zbožností poutníků.

Poutníkům na Sv. Hostýně. Na různé dotazy týkající se pomníku, který buduje sdružená venkovská omladina padlým a zemřelým druhým vojínům, sděluje: Pomníkem bude druhé zastavení nové křížové cesty. Úprava svěřena je vynikajícím našim umělcům: akad. sochaři Vinc. Vosníkovi z Prahy, Köhlerovi a Jurkovičovi. Svou radou jsou nápomocní: J. M. ndp. opat ze Strahova M. Zavoral, prof. Fanta z Prahy, superior P. Ostrčilík atd. V díle se již pilně pracuje. Na přední straně bude msaikový obraz, na zadní straně velký bronzový reliéf, představující nahoře Pannu Marii Svatohostýnskou, dole dvě skupiny: V levo bojiště s raněnými a umírajícími vojiny a polní hřbitov, v pravo skupinu živé omladiny, modlící se za své zemřelé a padlé druhy. Poněvadž toto umělecké dílo bude vyžadovati značného nákladu, prosí o zaslání dalších milodarů Ústředí sdružení venkovské omladiny v Nové Říši.

o—o	Dary.	o—o

Socha k Srdce Páně: Marie Večerková 30 K, z Halenkovic Fr. Ančincová 2 K, nejm. 1 K, ze Žakovic 10 K, ze Stříbrnic 2 K, od Prostějova Karol. Hanáková 3 K, Marie Roháčková 5 K, Mat. Blahutka z Hradčovic 10 K, rodina Konrátová z Hradčan 9 K, A. Šimarová 4 K, Fr. Bendová z Ohrozimi 2 K, Nepožitek z Lipňan 1 K, Anna Kuchtičková z Rychtářova 10 K, nejm. 1 K, odkaz zemř. Bened. Neckaře 20 K, rodina Svobodová 2 K, Marie Čiháčková z Olší 20 K, Jan Hanuš z Doleplaz 20 K, nejm. z Konice 20 K, vdp. Petr. Čech b. rada z Praslova 30 K.

Křížová cesta: Frant. Konečný z Bořenovic 10 K, Fr. Ančincová z Halenkovic 2 K, nejm. 1 K, rodina Macalíková z Prasklic 20 K, Fr. Bendová z Ohrozimi 2 K, Lud. Skupinova 2 K, Jos. Habigerova 2 K, Marie Müllerova 50 K, Fr. Grézl 1 K, manželé Tvrdých z Tištiny 2 K, mar. družina bohoslovců v Olomouci 20 K, ze Štítné 3 K, nejm. 5 K.

Nový oltář: Anna Kovalová z Brna 5 K, rodina Konrátova z Hradčan 4 K, nejm. 1.40 korun.

Pomník padlých vojinů. Ant. Bilíková z Boršic 4 K; památce zemř. Fr. Poly 5 K, In. Kóvařík z O. 6 K, Jos. Novák z Vitonic 2 K.

Darovaly: Ida Štěpánová z Rychtářova kostelní prádlo z vděčnosti za uzdravení, A. sl. Pospíšilová z Vyškova vzácně vyšívanou bursu.

* * *

Císařův vlastnoruční list katechetovi. Za svého vpádu do Haliče obsadili Rusové dvakrát město Gorlice. Před tím odešly z města všechny politické i autonomní úřady, také starosta prchl. Obyvatelstvo octlo se v situaci velmi kritické, nebylo nikoho, kdo by se ho ujal a pečoval o jeho zájmy, výživu a ochranu vůči vtrhnuvšímu nepříteli. Tu našlo obyvatelstvo ochránce v katechetovi tamějšího gymnasia, kanovníkovi Świeykowském, jenž převzal v nejhorší době správu obce do svých rukou a s největší obětavostí zmírňoval strážně a útrapy obyvatelů a pečoval o lid s otcovskou starostlivostí a láskou. Když Rusové z Gorlice ustoupili, jmenovaly rakouské úřady katecheta Świeykowského vládním komisařem. A tu tento muž, jenž za dvojího ruského vpádu a za bombardování města, jež trvalo po 126 dní, nedbaje vlastního nebezpečení, postavil se cele do služby lásky k bližnímu, octnul se konečně — na lavici obžalovaných, asi pro »velezrádu« a to na základě denunciacie obecního sluhy, jenž byl pro opilství propuštěn ze služby. Přelíčení to nejen ukázalo bezpodstatnost obviňování, ale ještě postavilo zásluhy P. Świeykowského do tak jasného světla, že mu byl za jeho činnost udělen rytířský kříž řádu Františka Josefa. P. Świeykowski dověděl se z úředního listu o svém vyznamenání, zaslal císaři prosbu, aby vyznamenání směl vrátit. List katechety Świeykowského zní takto: Vaše císařské a královské Apoštolské Veličenstvo, nejlaskavější císaři a Pane! Z »Wiener Zeitung« jsem se dověděl, že mně bylo uděleno vysoké vyznamenání, rytířský kříž řádu Františka Josefa. Z důvodů níže vyložených vidím se však nucen, dát toto vyznamenání, mně nade vše vzácné, s pokorným poděkováním Vašemu císaři a králi. Veličenstvu k dispozici. Po 21 let přebývám jako kněz a profesor náboženství v Gorlicích. V těsném spojení s tímto městem zažil jsem tam tolik chvil šťastných, že jsem neviděl nic zvláštního a uznání hodného v tom, když v polovici srpna 1914, kdy všechny politické i autonomní úřady byly událostmi válečnými nuceny město opustit, jsem se odhodlal ujati se úřadu starostenského a převzít starost o pozůstalé v městě obyvatele. Pohnulo mne k tomu moje kněžské povolání, které mně káže křesťanskou lásku k bližnímu netoliko hlásati slovem, nýbrž také osvědčovati skutkem, proto bez ohledu na to, zdali moje snahy a práce zaslouží si u světa vyznamenání a po-

chvaly, toužil jsem jedině plniti vůli Všemohoucího a Jeho svatá přikázání. Nejkrásnější odměnu dal mi klid svědomí a pevné přesvědčení, že v těch nejstrašlivějších měsících za dvojího ruského vpádu a bombardování města trvajících 126 dní, vykonal jsem všechno, seč byly mé síly a schopnosti, ke cti Boží a pro blaho svých bližních. Těžké a hořké kříže nesl jsem za cnen čas, takže koncem května r. 1915 mohl jsem upřímně a dle pravdy německému generálovi, který za přítomnosti několika magistrátů úředníků prohlásil: »Vaše důstojnosti, slyšel jsem již o Vás, Vám náleží železný kříž!« — odpovědět: »Děkuji, Excellence za ta slova, dost křížů jsem nesl jako starosta — tak mně také náleží jako knězi katolickému — ponechejte jiné kříže těm, kdož po nich touží«. Vychován od mládí v zásadách přísně konservativních a loyálních, zůstal jsem jim po 52 léta života svého věren na každém kroku a hleděl jsem činit tak za všech okolností. Než již tehdy, kdy mne místodržitel Collard jmenoval vládním komisařem pro Gorlice, byl jsem na denunciaci magistrátního sluhu, propuštěného pro opilství, pohánán před polní soud v Krakově. Přišel strašný okamžik: přelíčení. Přes to, že moje nevina byla už za vyšetřování dokázána svědectvím úřadů politických, c. k. četnictva a mnoha svědků a při tomto přelíčení, jež konalo se dne 10. března 1916, musil jsem státi před soudem jako obžalovaný. Byl jsem jednomyslně uznán nevinným — vždyť ani jinak býti nemohlo. Přes to však bylo toto postavení před soud mně, knězi, který po celý život plnil bezúhonně své povinnosti k Bohu, církvi a vlasti, nejtěžším křížem, jaký kdy byl vložen na má bedra a na mé srdce. Za této kruté války ztratil jsem svého jediného bratra, hulánského poručíka, matka moje zemřela ze zármutku po jeho smrti, můj soukromý majetek byl při bombardování města zničen (P. Świekowskému byla m. j. poškozena drahocenná sbírka hmyzu, obsahující nejvzácnější exempláře), ale všechny tyto kříže mohl jsem nésti lehčeji jako oběť na oltáři vlasti. Ten poslední kříž, zcela nezasloužený, ze dne 10. března 1916 kterýžto den bude nejpamátnější v mém životě — naplnil mne největší hořkostí. Poroučeje prosbu svou nejvyšší milosti, podepisuji se s nehlubší uctivostí a oddaností Bronislav Świekowski, kanovník, katecheta, vládní komisař. — Asi za tři neděle po odeslání tohoto dopisu dostavil se ke katechetovi P. Świekowskému do Gorlic dv. kurýr, jenž mu doručil tento vlastnoruční list císaře a krále Karla: Milý kanovníku Świekowski! Uznávám důvody, které Vás pohnuly ke prosbě, byste směl vrátit rytířský kříž řádu Františka Josefa s vojenskou dekorací, jež jsem Vám udělil. Věrně plně povinnosti vládního komisaře Vám svěřené v těžce postiženém městě Gorlicích, a ideálně vykonávaje povolání své jako duchovní pastýř, vyvíjel jste činnost, jež slouží za vzor a zjednala Vám obdivuhodnou úctu širokých vrstev společnosti. Kněz, kte-

rý vysokým úkolům povolání svého tak vyhověl jako Vy, který jste byl za nejkrutějších časů svým bližním duševním utěшитelem, pomáhajícím přítelem a starostlivým rádcem, zbudoval si sám v srdcích spoluobčanů pomník nejkrásnější a zajistil si čestný list v dějinách otčiny. Pro tak věrného sluhu může býti zbytečno zevnější vyznamenání, neboť nalézá nejvyšší odměnu ve svědomitěm, dokonalém plnění povinnosti. Z toho srdce přeji Vám, byste mohl zapomenouti na křivdu, již jste zažil nevinně v březnu roku 1916. Nejvřeleji děkuje za všechno dobrou, výtečnou činnost Vaši, prosím Boha, aby Vám co nejhojněji požehnal. Karel v. r.

▼ Z bojiště na Sv. Hostýn. ▼

Z bojiště na rumunské frontě.

V kruté seči, Máti, stojím,
děla hřmějí ze všech stran,
koule fičí, šrapnel praští,
a já na to nic nedbám.
Neb vím, že ty, milá Máti,
necpustíš dítek svých,
které k tobě putovaly
na Hostýn se pomodlit.
Vem nás pod svůj ochranný plášť,
o Matičko hostýnská,
pros za nás u Syna svého,
nech netrestá již víc nás.
Vrať nás, Matko, zase domů
beze všeho obvazu,
k svým dítkám, k svým ženám,
beze všeho úrazu.
Za to my tě, Matko milá,
nepřestanem uctívat;
jestli nás domů navrátíš,
budem k tobě putovat.
Tak Vás prosím, bratři milí,
uctívejte Marii,
neb ona je matkou naší,
ochrání nás v krutém ohni.

J. N. z Hrušek u Břeclavy, odběratel Hlasů
svatohostýnských na rum. frontě.

* * *

V polí 8. července 1917.

Důstojný Pane!

Srdečný upřímný dík vzdávám Vám za Hlasy svatoh. mi zaslané, které mne opravdu překvapily a velice potěšily. Rád si je co chvílka čtu. Všecko mne v nich moc zajímá. Kéž by dal Bůh toho dočkati někdy ve zdraví, co bych se mohl shledati u nás na Valašsku milém se známými všichni i v Bystřici, na Sv. Hostýně s Vámi také. Snad se toho dočkáme někdy. Vzpomínám rád i na Vaši pěknou sbírku ve Vašem museu, rád bych Vám zase někdy po válce něco donesl pěkného, zajímavého. Vzpomínám také na Radhošť náš s pustevnami, na Pöchlarn v Dol. Rakousích, St. Pölten a Herzogenburg i na Marbach Maria Tafel, kde jsem před 2 roky byl ve cvičení voj. služby. Přijměte srdečných moc pozdravů ode mne

i všichni známi, společně s přáním stálého zdraví a všeho dobra od Pána Boha zůstávám Váš oddaný
O. D.

. . .

12.-III.-17.

S nesmírnou radostí Vám sděluji, lístek který jste mi poslal 5.-XI.-16 došel svého cíle v sobotu 10.-III.-17 Tisíceré díky za něj. Několik řádků mě tak potěšilo, hlavně že tolik čtitelů Matičky svatohostýnské přijalo sv. přijímání. I my zde chodíme často do kostela, neb příležitosti máme dosti. Máme ve vesnici český kostelíček útulný, zasvěcený sv. Václavu. Od Bevenre je to 10 minut každou neděli o 11. hod. jsou bohoslužby. Já ministruji. Zatím Vám upřímně zdravím a ruce líbá v úctě oddané Herman Vašíček, zajatec v Rusku.

. . .

23.-VI.-17.

Asi polovicí července přijedu na dovolenou, proto jestli máte nějaké podobizny k malování, račte je tedy připravit. Přípravujeme se k odjezdu, půjdeme někam mezi hory, tak se těším, že z této fádni roviny už zmizíme. Ovšem lepší bude, až z okna vagonu v mlze bude vykukovat náš Sv. Hostýn, snad se toho taky dočkám. S mnoha pozdravy i na ostatní důst. pány Vám oddaný J. J.

. . .

Důstojný Pane!

V poli 8. července 1917.

Bude mne těšiti velmi, když mi někdy napíšete, jak bude Vám možno, hodně-li bylo letos tam od nás ze Strítěže poutníků na Sv. Hostýně. Pěkně je ode mne pozdravujte, že si na ně rád vzpomínám všechny v daleké cizině a těším se na shledání s každým. Třeba jsem evang. refor. vyzn., ale tak si rád zde přečtu ty Hlasy ze Sv. Hostýna. Je v nich dosti všeličeho důležitě zajímavého. Srdečně Vás všechny zdravím a do ochrany Boží všech poručím. Váš věrný přítel vždy
O. D. ze Strítěže odRožnova.

. . .

V poli 16.-VI.-17.

Pošlete mi, prosím, pohled se Sv. Hostýna. Přijměte ode mne i všichni společně srdečný upřímný pozdrav s milou vzpomínkou na Vás z dálné ciziny. Přejeme Vám a všem stálého zdraví a všeho dobra. Jsem v poli už skoro 2 roky v Tyrolsku. Jsme na jednom kopci skoro již rok. Počasí zde pěkné, dnes prší tu co chvíle. Ještě i sníh tu vidět, ale málo, už všade hrozné skály. Zdráv jsem, jsme v okolí města Brunku. S Němci jsem i s Poláky od nás z Valašska jen 3, já jsem ze Strítěže od Rožnova. Zůstavejte s Bohem. Na shledanou.
O. D.

. . .

V poli 27.-VI. 17.

Důstojný Pane!

Srdečně Vám děkuji za ochotně mi poslaný lístek. Sv. Hostýn potěšil mne velmi i Vaše pozdravy na mne a na mé kamarády,

začež Vám všichni srdečně děkuji. Také i já bych se tam rád ještě uviděl a s Vámi snad se toho dočkáme někdy podle vůle Boží. Jsem zdrav stále, někdy tu prší, ale příliš ne, jinak je pěkně stále. Místy na horách a skalách je vidět stále sníh. Pozdravuji Vás srdečně a všechny vespolek Vás zdravím a zůstávám Váš věrný přítel vždy
O. D.

. . .

20.-7.-1917

A. M.

Od doby, co jsem Vám zaslal poslední list koncem června se zase mnoho změnilo a také mncho zažilo. Vše se nedá ani napsat. Že jsem s celou setninou se zdravými údy vyvázl, mám jistě jen děkovat Matičce Boží a modlitbám některé stařenky před trůnem Matičky korunované. Neb nebyly všechny setniny tak šťastné. Místo jsme změnili. Stále jsme v blízkosti nepřitele, který zabrána území zase opouští a couvá. Pro nás práce stále dosti. Nervy jsou pořádně otřeseny od děsné dělové palby. Člověk ani myšlenky nemůže sebrat dohromady. Kouska papíru nebylo ku psaní až včera zase jsme dostali lístky pol. p. Vzpomínám často na Sv. Hostýn a jeho poutníky, jenž se za nás tam horlivě modlí. Dnes jsem byl na polní mši sv. Dp. Roudnický S. J. jest zase zde. Dal dnes všem přítomným generál. absoluci. Srdečně zdravím všechny v domě a prosím i dále o modlitbu.
J. O.

. . .

A. M. Srdečný pozdrav všem v domě opět z mého působiště v Haliči. Šťastně jsem dojel zpět v pondělí v noci. Ani jedna rána z děla mne neuvítala, zato ale následujícího dne musel jsem hned ráno do práce, neb můj předchůdce převzal zase jiný úřad. Velmi těžce se mně tentokráte loučilo se Sv. Hostýnem. Či to snad bylo naposled co jsem jej spatřil? — Prosím všechny dpp. i bratra o modlitbu u Matičky Boží.
J. O. T. J.

M. M.

. . .

5.-VI.-17.

Srdečné díky za obdržené Hlasy svatohostýnské. Jsem tomu velice rád, že mohu několik řádků zde čísti. Doufám, že začátkem července mohu sám osobně navštívit Matičku svatoh. Srdečně zdravím všechny
Kuchařík.

. . .

V poli 1. června 1917.

Prostřednictvím mojí maminky nechal jsem zaslati z Lípnicka 5 K na Sv. Hostýn. Měl jsem prve v úmyslu rozdělit tento malý dárek na sochu bož. Srdce Páně a na mši sv. Doufám však, že Vy, otcovský příteli, zajistíte i tak věnujete občas memento při mši sv. za mne a mojí drahou matičku! Touto důvěrou jsa tedy přesvědčen věnuji celou částku 5 K na bronzovou sochu B. S. P. Kéž toto Srdce v nynějším novém měsíci Jemu zasvěceném udělí nám kýžený mír a nám všem šťastného návratu. Vzpomínám na milý Sv. Hostýn a v duchu zalétám ku trůnu

naší Matičky! Kéž Královna hostýnská vyprosí mně šťastného shledání s Vámi a s mojí drahou matičkou! S Bohem. S přátelským pozdravem Váš přítel Sch.

. . .

Nejsrdečnější pozdrav z jižních Tyrol. Právě tyto dni jsem dostal Hlasy svatoh., které mně dala zaslati moje sestřenice M. Ř. Velice jsem byl potěšen, že mohu nyní čísti tyto listy i kamarádi rádi čítají, máme dost volné chvíle a takto přivedeme čtením naše myšlenky na veselejší stezky. Nyní jsme zas na jiné frontě, máme jiné číslo pošty, jež na druhé straně je naznačeno. S nejsrdečnějším pozdravem B. S. P. a Královně máje do Vašich modliteb se odporoučí L. R.

. . .

Z italského bojiště u Gorice.

Srdečný pozdrav všem ctitelům Panny Marie svatohostýnské. Naše divise byla 25. měsíců na ruském bojišti a právě v měsíci máji bylo nám jeti na italskou frontu přes drahou Moravěnku, kde jsme pohlédali na ty drahé osady a města, ve kterých přebývali naše milé rodiny. Každému se oko rotilo a topilo v tisíci slzách. Bylo nám útechou viděti naše drahé kostely, každý vzpomínal na své mládí a na blažená léta míru. Bylo to právě v pátek před sv. Duchem, když jsme zahlédli z dráhy vzácný chrám na Sv. Hostýně, kde trůní Matka Boží, která nad námi dosud prostírala svůj ochranný plášť. Každý aspoň svým zrakem k ní zalétal a celým srdcem ji prosil za další její ochranu a pomoc. A také prosíme vás, důstojní páni, abyste za nás při mši sv. u Matky Boží prosby přednášeli. Zde jest veliké parno a při tom krásný pohled na vápencové skály a úrodné vinohrady a vavříny, které vysoko se vyjímají. Jahod a třešní a ovoce jest všude dosti. Vzpomínám na svátek sv. Cyrila a Metoděje a pozdravuji všechny poutníky, kteří přišli k Matičce Boží vyprosit mír. Končím svůj dopis s prosbou, aby korunovaná královna svatohostýnská se nad námi smílovala a srdečně zdravím všechny důstojné pány. F. R. P. B. P. J. K. 20.-VII.-17.

. . .

Se srdečným pozdravem na všechny přijmete náš nejvřelejší dík za zaslání sešitů Hlasů svatohostýnských, které sotva jsem rozbalil, již na ně desaterý ruce sahaly. Velice jsme se s nimi potěšili. Při čtení těch milých rádků se cítí být člověk mezi svými ve své milé vlasti na té posvátné hoře. Jen že žádný účet nebyl přiložen. Čekám dovolenou, tak přijdu sám osobně vše vyrovnat. J. P.

. . .

V poli 22.-IV.-17.

S nejsrdečnějším pozdravem oznamuji, že ode dne 13. t. m. nacházím se na ruské frontě dosud však v záloze. Daří se mě dobře, zdrav jsem a jinak by vše prošlo až na počasí. Když jsem přijel na frontu bylo teplo a krásně. Nyní však se proměnilo okolí ve

skutečnou zimu. Sněží a vítr zimu zveličuje. Jinak jest zde klid. až na malé přestřelky. Vzpomínám na Vás a na milý Sv. Hostýn denně. Kéž dopřeje nám Všemohoucí brzkého míru a šťastného návratu bych mohl opět Vás na tom milém místěčku navštívit a naší Vítězné Ochrankyni Moravy vzdát hold a díky za šťastný návrat z vojny! Do Vašich modliteb se odevzdává J. Sch.

P. B. P. J. K.

. . .

5.-VII.-17.

Se srdečným pozdravem na všechny i Matičku svatoh. žádám Vás jménem všech krajanů i také Čechů, jestli Vám možno, třeba staré sešity Hlasů svatoh. zaslati ku čtení. Za ně Vám předem srdečně děkujeme. Zde je možno jen české soc. dem. časopisy dostat ku čtení. Znamenám se v plné účtě za všechny J. P. k. a. hajný v Rajnochovicích t. č. v nemocnici. . . .

Ave Maria!

Srdečný pozdrav z bojiště italského. Sl. duchovenstvo, jestli máte na skladě Litanii k Panně Marii, tak bych prosil aspoň o 10 kusů, neboť o ně prosí kamarádi. Račte přibalit k tomu jednu modlitební knížku s názvem »Průvodce nábožných duší«. Přijdu v krátké době na dovolenou a zapravím svůj účet. S Bohem. Fl. R.

Pomněnky z pole.

Kdož byl kdy šťastnější nežli Ty, o Máti, jež jsi nám zrodila nejčistší Květ, a kdo směl na prsou Synáčka chovati jenž Bohem byl a spasil veškeren svět. Kdo byl kdy světlejší nad Tebe, Maria, a přec Tě zranila nezměrná tíž srdce Tvé, když lidstva hrozná provina Syna Ti na dřeva přibila kříž. Kdož by kdy mocnější, nad Tebe, Královno, když Tobě v podnoží dán nebes stan, kdo může mít srdce tak dobro, slítno, jímž k míru se pohne Syn Tvůj, Bůh Pán. J. H. ze Všemíny.

. . .

Matce Milosrdenství.

Ó drahá Máti Spasitele, ku prosbám našim nakloň sluch; obměkči Syna Trpítele, by v pokoj změnil bouřný ruch. Ať klidný život zas se vrátí do rovin, dolin i do hor — a Tobě, drahá Krista Máti, vděčtí bude všechen tvor. J. H. ze Všemíny.

. . .

Prosím o přečtení dopisu o sjezdu Omladiny dne 15. srpna.

Monte Testo 2.-VIII.-17.

2005 m vysoko.

Slavný sjezde Omladiny! Drazí poutníci!

Zalétaje myslí k Vám na posvátný Hostýn, kde Máti Boží divy tvoří, zasílám Vám co nejupřímnější pozdrav a vlasteneckou vzpomínku s tyrolských velíkanů alpských. Jmé-

nem českých vojáků z Moravěnky tlumočím pozdrav tímto prostým dopisem.

Vítám všechny duchovní správce a učitele, všechny naše inteligenty, všechny starce a otce rodin, všechny ženy a vdovy a konečně tebe drahá Omladino »výkvěte našeho národa! Budte vítáni všichni z měst a vesnic, jak ze středu Moravěnky tak i od hranic z posledního koutu vzdáleného, vítám chudé i bohaté, prosté i studované přátele, kteří hlásí se ku praporu katolickému. Jměním vojáků zasílám tisíceřý dík vám všem za Vaše velké namáhavé práce v době válečné jak na poli národním a vychovatelském tak i v soukromých domácnostech, v zásobování nás všech, jak uvnitř země tak nás na různých hranicích říše. Největší dík buďtež vám, ženy selské, za vaši těžkou práci polní, sláva vám vy selské hrdinky! Již po třetí za dobu války sešli jste se na hostýnské hoře posvátné. byste přednesli vaše prosby Královně všech královen, by Vaši draží zdraví vrátili se Vám co nejdříve z války, by chránění byli všeho zlého úrazu.

Přišli jste sobě vyprositi i další vytrvalosti a trpělivosti ve vašem postavení, přišli jste prosit za brzký mír a přišli jste se pomodlit za ty hrdiny, kteří živci dali za císaře a blaho nás všech. My v duchu dlíme mezi vámi a holdujeme Královně nebeské, jež skví se ve své kráse jako slunce na obloze tam ve chrámě svatohostýnském. Vidíme Vás všechny s očima zarcenýma, z nichž hlnou se slzy jako stříbrné perly, pohroužené ve vroucí modlitbě, klečící před oltářem v kostele. Připadá mi vrch Hostýna jako velká zahrada v níž mnoho krásných květin: toť vy jste všichni, ty květiny různé, ve vašich krocích ve vašem rozdílném věku, ve vašich zbožných úmyslech. Tlumočím konečně pozdrav a přání i těch padlých bratrů, u jejichž pomníku se sejdete a modliti se za ně budete. Když zranění umírali, poslední jejich vzpomínka nesla se k Vám: »Pozdravujte, kamarádi, moji ženu, rodiče, dívky, bratry, sestry, známé, a vyřídte jim můj pozdrav. Ať vychovávají dívky v duchu katolickém a starají se o jejich mravní výchovu. Ať vzpomenu nás krátkou modlitbou, že naši povinnost jsme vykonali, jak čest naše kázala a jak přísahou jsme se zavázali. Pozdravujte všechny naposled«. Tak vzkazují vám naši padlí kamarádi.

Končím dopis můj se vzpomínkou na vás, krajaní, a těším se, že Bůh se nám dá dočkat jednou shledání u Matičky svatohostýnské, které poděkovat přijdeme za ochranu ve válce. S Bohem Omladino! Ant. Bachaň, četař.

* * *

A. M.

4.-VIII.-17.

Srdečný pozdrav z dobytých zpět Černovic, kamž jsme dnes ráno o 9. hod. hod. dorazili. Překvapení, jaká nám Rus připravoval na ústupu z našich zemí, jsou velká. Mosty spáleny, železniční mosty zpřetrhány,

vesnice popáleny, zvláště erární budovy zničeny. Domy pobořeny, obchody vyplněny. Zde ještě dnes hoří některé budovy, zvláště pěkné nádraží úplně zničeno. Lid nás radostně vítá; kde včera ještě byli Rusové, dnes jakž tak upraveny slavobrány s obrazy našeho císaře pána. Prapory vlají a v dáli — duní děla, jež nepříteli dále pronásledují se statečnými pěšáky. Jsem zdrav. Prosím o vzpomínku u Matičky Boží svatoh. Srdečný pozdrav všem v domě J. O. T. J.

* * *

Srdečné díky a zaplať Pán Bůh za přání a modlitby k svátku. Na první i druhou pout jsem byl stále myslí mezi Vámi a modlil se za šťastný výsledek této pouti. Matka Boží jistě na tolik proseb poutníků mile vzhledla a u svého Synáčka jistě mnoho milostí vyprosila. Časopis jsem obdržel, ale teď nevím, zdali Jste obdrželi mé dva dopisy jež den po dnu následovaly. Měly již dojít před druhou poutí. Doufám že koncem t. m. snad již 22.-V. pojedu na dovolenou. Doufám, že mně také asi na dva neb tři dny u Vás přijmete. Budem se zase v místě stěhovat. Jako praví tažní ptáci. Srdečně všechny zdraví Vám odd. J. O.

* * *

Osvěčim 12.-VIII.-17.

Ctihodní Otcové T. J.

S radostí vzpomínám na den 15. srpna 1912 na slavný den korunování Panny Marie na Sv. Hostýně na krásnou to a dojemnou slavnost, a nenadál jsem se, že za 5 roků budu ještě na vojně ačkoliv již 50tý rok plyne nad hlavou mou. Vloni na Rusku, letos zde v Polsku vzpomínám na sv. horu a v duchu dobrořečím té sv. Královně a vroucně vzdávám díky za její ochranu a pomoc v mnohých těžkých chvílích poskytnutou, též jejímu milému Synu, Spasiteli našemu Ježíši Kristu, zdroji útěchy a sladkosti a dobrořečím též Vaším rukám, skrze něž sv. svátosti se udělují a věřím v sedmero těch svatých pramenů, které nás očišťují a mír a svatý klid nám přinášejí a mám za to, že nevyschnou do skonání světů.

S těmito pocity připojuji se k Vám a tisícům, jež na den 15. srpna t. r. na Sv. Hostýně shromáždění budou, zároveň pokorně a uctivě Boha a sv. Pannu prose za navracené brzkého míru a za osvícení Duchem sv. vladařů a vlád válečnických států, by dle pokynu sv. Otce si podali ruce ku smíření a před Pánem Bohem zbraně složili, neb On jediný vítěz, jediný král, jediný slavný a svatý na věčné časy.

Račte přijmouti skrovný dárek 1 K na sochu Bož. srdce Páně.

Rád bych se byl též osobně dostavil, a bych též s Vámi pookřál na sv. hoře, ale povinnosti vojenskou vázán jsa přináším Vám jen tuto nejvšelejší vzpomínku a srdečný pozdrav. Josef Poles, k. u. k. Wach-Baon. Babice, Osvěčim 2-a Halič.

sobeném úsilí nepřátel chystajících se již na její záhuby, bude jí třeba útulny vlastní, jež by ji tolik netížila, jako útulna draze najatá, to jest bude jí třeba domu vlastního, kde by se příhodně svému účelu spolkovému a v poměru k velkému počtu členů ve své činnosti zdárně rozvinouti mohla; kde by vedle prostranné ložnice, dvorany shromažďovací s jevištěm, čítárny, tělocvičny, domácí kaple byla též kancelář pro sprostředkování míst jak pro učně, tak pro tovaryše, v níž by se hlavně k tomu přihlíželo, by učnové dostávali se k dobrým mistrům a kde by se dostalo jim i zastání, kdyby mistr nekonal svých povinností, které mu zákon vůči učedníkovi ukládá; za tím účelem bude Jednotě vydržovati schopné síly, které by práci tu konaly. Dále bude tam třeba též dílen řemeslnických, ve kterých by jednostranné vyučování se řemeslu u mistrů bylo doplněno, jako je to vesměs v Německu, kde v útulnách tovaryšů zřízeny jsou dílny pro všechna řemesla. Jedině tím může Jednota katol. tovaryšů zabrániti, aby celé zástupy řemeslnického dorostu nepřidávaly se straně nepřátelské, jež nepopíratelně — protože spojenými silami pracuje! — v této věci již mnohem více učnům a tovaryšům nabízí a podává; aneb aby nepropadly proletariátu řemeslnickému jako se to dosud děje. Jen tak může zabrániti, aby úhlavní nepřátelé našeho národa a náboženství nerozmnožovali svých šiků z dobrých jinochů zbožných rodičů a aby z Vídně nešířil se jed bezbožnosti po vlastech našich, jak se dosud bohužel ponejvíce dělo. Než i nejnaděšenější snahy musí zůstatí neuskutečněny bez hnotmých t. j. finančních prostředků, na které jak každý uzná ani největší obětavost tovaryšů nestačí; ty musí jim poskytnouti celý národ, pokud mu záleží na záchraně těch tisíců jinochů, kteří do Vídně za svým povoláním od nepamětna stále docházejí. Neboť z toho co zde uvedeno, zajisté vidno, že otázka vídeňských učnů a vůbec dorostu českého, do Vídně se ubírajícího, není jen soukromou otázkou vídeňskou, nýbrž otázkou, kterou řešiti jest povinen celý náš národ, nanejvýš spolky katolické! Proto obrácíme se k celému českému národu a zvláště ke spolkům katolickým a prosíme snažně: 1. aby rodiče na Jednotu naši byli upozorňováni, by hodní hoši hodných rodičů nebyli posíláni do Vídně na slepo, nýbrž aby rodiče přímo se obraceli na naši Jednotu; 2. aby každý upřímný vlastenec a katolík přispěl nějakým darem na spolkové naše účely; 3. aby přispěl, kdo jak jen může, též na zbudování vlastního domu Jednoty katolických tovaryšů českých ve Vídni. — »Domu Jemelkova« — kterýž by byl nejlepším, ne mrtvým, ale živým pomníkem jeho v pravdě apoštolské činnosti ve Vídni, z něhož jako z úlu vycházela by mládež naše česká zdravá tělesně i duševně, plna nadšení ku práci pro blaho rodiny, obce i národa, pro blaho vlasti i církve. Pán Bůh zajisté odmění každý šlechetný a vlastenecký dar. Příspěvky přijímá Jednota katol. tovaryšů českých ve Vídni XV., Mattisplatz č. 7, I. posch.

Prosebný den za mír ve Vídni. Za přítomnosti císařských manželů celebroid v neděli 15. dubna v domě sv. Štěpána ve Víd-

ni kníže-arcibiskup dr. Piffl za velké duchovní assistance mši sv., při níž před obrazem Matky Boží byly konány modlitby za vítězství a za čestný mír, a za splnění této prosby bylo slíbeno zřízení kostela ve Vídni. Slavným bohoslužbám byli přítomni: arcibiskup Max, arcib. Marie Terezie a Marie Annunziata, arc. Leopold Salvator, František Salvator a Bedřich se svými chotěmi a dětmi, jakož i dívky zesnulého arcib. Františka Ferdinanda, dále dvorní hodnostáři, společní ministři, členové vlády, chef gen. štábu a četní jiní generálové; četní členové vysoké šlechty, starosta města, četné katolické spolky s prapory a jiní. Po slavné mši sv., kterou celebroid kardinál dr. Piffl před vystavenou velebnou Svátostí, byl složen slib vystavěti mírový kostel. Slib zněl takto: »Všemohoucí Bože, který jsi nám přislíbil, že trpělivý radovati se bude z plnosti míru, ty víš, jak trpěliví a shovívaví jsme byli vůči svým nepřátelům, ač spravedlivá obrana a starost o vlastní bytí vtiskla nám meč do dlaně. V tvrdé bídě nám vnuceného boje poznáváme denně víc a více, jak drahocným darem jest mír pro tvé vyvolené. Proto prosíme tě dnes, vědomi jsouce své malomoci a jediné na tvou pomoc spoléhající, ač jsme tolikráte se od tvé milosti a tvého vyvolení odvraceli, přece z celého srdce: Dej opět mír našim zemím! Poněvadž však apoštol tvůj učí, že sláva, čest a pokoj stanou se údělem každému, kdo dobro činí, tož prováží dnes naši prosbu, aby z moci tvé byl nám dán mír, neochvějná důvěra, která nás pobízí, abychom vroucí modlitbu za mír podepřeli slibem, neboť sliby spravedlivých jsou plny smírující síly. Věčný Bože! Před tebou slibuji dnes vládce a lid Rakouska v residenčním hlavním městě Vídni postaviti mírový kostel a zasvětit ho Marii, královně míru. V kostele tom každý rok slaviti budeme mírový den slavnými bohoslužbami a novou (devítidenní pobožností) ke cti naší Milé Paní před jejím obrazem, tak jako jsme se kdysi zavázali, rok co rok na Dušičky tam smuteční bohoslužby za padlé vojiny Rakouska konati. Žehnej Bože tomuto našemu rozhodnutí a dej mír našim dnům! Rádi splníme svůj slib před tváří národa tvého a před tváří všech, kteří se tě bojí. Amen«. Po vykonání slibu zapěna byla naplněným chrámem císařská hymna. Milostný obraz Naší Milé Paní se skloněnou hlavou byl postaven po dobu slavnosti na vedlejší oltáři nedaleko oltáře hlavního. Až do 24. dubna byla před tímto obrazem od poledne konána prosebná pobožnost za mír.

Otázka vydání dějin české literatury katolické. V české veřejnosti katolické trpce se pocituje nedostatek dějin české literatury katolické. Konec t. r. má vyjít bibliografie české literatury katolické. A tu nastala i chvíle, kdy je třeba přikročit ke zpracování dějin české literatury katolické (theologie všech odborů, filosofie, pedagogiky, sociologie, krásné literatury, politické literatury a žurnalistiky). Pracovníci v oboru dějin české literatury katolické (novodobé) prosí se, aby se přihlásili laskavě do sekretariátu Společnosti sv. Cyrilla a Metoděje, Olomouc, Dolní nám., čís. 17.

Literatura.

Hanácky věde a dovico. Veršem a tak řečó skladal a pozbíral Alois Hlavinka; v komisi t. Tomka 1917. 200 str. Cena 5 K. — Kniha pána většinou z hanáckého ovzduší, ale přím se promítají rozhledy po širším životě ní i kdysi. Ani není psána »po hanácku«, jen a tam některé úsloví. Obsah jest namnoze tovný, ale i v tom prosvítá vážné pozadí; pouhou špásovitost není spisovatel zařízen, známo. Kniha v pravdě obsahem milá a ravou pěkná. K. B.

Svatohostýnské obrazy

pohlednice, obrázky, sošky
obyčejné i umělecké, kříže,
růžence, pamětní předměty
----- a hračky -----
vždy na skladě má

VAL. POLACH

(krajní krámk od rozhledny číslo 38.)

**PARAMENTA, KOROUHVE A
VEŠKERÉ CÍRKEVNÍ NÁČINÍ**

dodá nejlevněji

Frant. Stádník v Olomouci,
naproti kostelu P. Marie Sněžné.

Na požádání zašle obratem nejlevnější rozpočty,
vzory neb hotové zboží na ukázk franko a
bez závazku ku koupí.

Výhradní prodej pro Matici Cyrilometodějskou.

KOSTELNÍ NÁDOBY

kalichy, monstrance atd., klenoty,
notářské prsteny, hodiny, jídelní
přístroje, opravy a znovuzlacení
odborně a levně provádí

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur, stálý přísežný
znalec c. k. zemsk. trest. soudu,
PRAHA-I-979, ulice Karoliny
Světlé, 12 nové

Sochy, oltáře, křížové cesty, Boží hroby,
jesle a veškeré práce kostelní zhotovuje
a opravuje umělecky, levně v každém
slohu i moderním

František V. Buk,

sochař a řezbář, uměl. truhlářství

v Praze, Jílská ulice čís. 445-I
(proti Vejsvodům). Založeno r. 1857.

Nákresy, fotografie, vzory kříž. cest posílám
k nahlédnutí s prosbou o laskavé navrácení.
Hotové sochy, kříž. cesty, jesle, kříže a jiné
práce možno shlédnouti v mém skladě. — Na
základě mnohých doporučení prosím o laskavé
objednávky.

Doporučujeme tuto katol. domácí firmu co nejvřeleji.

SKLOMALBA

E. ŠKARDA, BRNO,

umělecký ústav prvního řádu hotoví
a dodává

chrámová okna

v každém provedení i slohu od nej-
jednoduššího vzoru do nejbohatší sklo-
malby figuralní. — Hotoví *pravou
vlašskou mosaikou* kaménkovou pro
fačady, oltářní obrazy, náhrobky atd.
s nejširším zaručením uměleckého a
odborně dokonalého provedení. Roz-
počty ochotně a zdarma.

SVÍCE KOSTELNÍ

vyrábí nejdokonaleji
a doporučuje firma

V. Zbořil a syn v Bystřici pod Hostýnem.

První moravská továrna na voskové zboží a svíčky.

Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-
Uherské. — Zásilký vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.